

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

Jula

جولا

حِرَاسَةُ التَّوْحِيدِ

Alla kelenbagatiya korɔsili

A walafila Lɔnnikelaba bolo
Min ye Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz ye

حِرَاسَةُ التَّوْحِيدِ

Alla kelenbagatiya korɔsili

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ الْعَلَّامَةِ
عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللَّهُ

A walafila Lɔnnikelaba bolo
Min ye Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz ye

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Alla kelenbagatiya kɔɔsili

Cikan fɔɔ:

Dusukuna-siri tilennin ani ko min be a

SSS

Tano be Alla kelenpe ye, nema ni kisi be mɔɔgo kan Nabijuma gere te min kɔfe, ani A ka so mɔɔgow ani A ka sohabaw.

O kɔfe: Tuma min na ni dusukuna-siri puman kela silamaya dina aslu ye ani dina sinsin fen, ne k'a ye ko a nafa ka bon ka kuma kɔɔɔ ni kan, ani ka sebeli ke ani ka gafe ɔ walasa k'a walawala ani k'a pefɔ.

Wa a lonnin le ni sariya daliluw ye ka bɔ Kitabu ni Kira ka hadisa la: ko kewalew ni kumaw te se ka pɛ, walima ka minɛ, fɔɔ ni o bɔla dusukuna-siri sabatini na. Nga ni dusukuna-siri ma sabati, ola, kewalew ni kumaw minugu be bɔ ala, olugu be cɛn, inafɔ Alla kɔɔɔtani k'a fɔ cogo min na:

(...وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ)

{...Ni mɔɔgo min bana limaniya ma, o tigi ka bara cɛna, wa lahara fana, a bena ke bɔnɛbagaw cɛma}" [Suratu Al Maa-ida: 5].

Ani A ko :

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾﴾

{Cɛn na, An ye gundo siri ka taga I ma, ani minugu kɔna I ɲɛ, ko n'I ka dɔ fara Ne kan, I ya bara bɛɛ bena cɛn, ani I bena kɛ bɔnɛbagaw cɛma.} [Suratu Al-Zumar 65].

Wa ayaw minw be ni kɔɔ sabati o ka ca. Alla ka gafe gweni ani A ka ciden kankelentigi ya sunna, nɛma ni kisi puman ye bɔ a Matigi yɔɔ ka kɛ a kan, o y'a yira ko dusukuna-siri puman lɔsenw ye ko wɔɔɔ ye, O ye: ka limaniya Alla ma, ani A ya mɛlɛkɛw, ni A ya gafew ni A ya cidenw ni lon laban, ani latige a puman ni a juguman. Nin ko wɔɔɔ ye dusukuna-siri puman lɔsenw ye, Alla ya gafe darajama jigila ni minugu ye, ani Alla k'A ya ciden Muhamadu- Alla ka nɛma ni kisi b'a ma- ci ni min ye, O laslu wɔɔɔw dalilu cama sabatila ka bɔ Kurana ni Hadisa sabatiniw kɔɔ, o misali dɔ ye nin ye:

A fɔlɔ: Daliluw ka bɔ Kurana kɔɔ; o dɔ ye: Alla min ye masaba ye ya kuma:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ...﴾

{Numanya te k'i ɲɛsin kɔɔn fan fɛ wala teleben fan fɛ, n'ga Numanya ye ka la Alla la, ani lon laban, ani mɛlɛkɛw ani kitabu, ani nabipumaw ...} [Suratu

Al Bakara: 177].

Ani Alla ya kuma saniya ni kɔrɔta tigi:

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ...﴾

{Ciden limaniyala fen ma min jigila a ma ka bɔ a Matigi fe ani muminuwa fana limaniyala a ma. O beɛ limaniya la Alla ma, ani A ya mɛɛɛkɛw, ani A ya gafew, ani A ya cidenw, o b'a fɔ ko, an te danfara ke A ka cidenw si cɛ...} [Suratu Al Bakara: 285],

Ani Alla ya kuma saniya b'A ye:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾

{ Yaa alugu minugu limaniyala! a ye limaniya Alla ma ani A ya ciden ani Kitabu min A k'a lajigi A ya ciden kan ani Kitabu min A k'a lajigi ka kɔn. Wa ni mɔgɔ min kafiriyala Alla ma ani A ya mɛɛɛkɛw ani A ya kitabuwa ani A ya cidenw ani lon laban o tigi filila filila min ni kandaya cɛ ka jan.} [Suratu An-Nisa: 136].

Ani Alla ya kuma, saniya b'A ye:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى
اللَّهِ يَسِيرٌ﴾

{Yala i m'a lon ko Alla be sankolo kɔnɔ fenw ni

dugukolo kɔɔ fɛnw bɛɛ lɔn wa, o kow be gafɛ kɔɔ,
o ko ka nɔɔ Alla ma kojugu.} [Suratu Al-Haj 70].

A filanan: A daliluya kabɔ Sunna la; o la hadisa malɔnni min sabatila ni Muslim k'a lakali a ya schihu kɔɔ, kabɔ muminuw jɛmɔɔ ya hadisa la Umar bin katab Alla ka diɛ a ma, ko melekɛ Jibril ka Nabijuma jininga- nɛma ni kisi b'A ma- ka bɔ limaniya ma, A ko a ma:

«الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ».

«Limaniya ye ka la Alla la, ani A ya melekew, ani A ya gafew, ani A ya cidenw, ani lon laban, ani latige a puma ni a juguma»¹. Hadisa dafa, Ani Shaykhuba fila y'o lakali - ni danfara dɔɔnin ye - ka bɔ Abu Hurayra ya hadisa la, Alla ka diɛ a ma.

A be ka bɔ nin lɔsen wɔɔɔ borofara la: fɛnw o fɛnw be wajibiya silama kan ka la ala, ani ka limaniya ama Alla ko la, ani laségili lon ko la, ani ko dogonin gerɛw; ka bɔ fɛn na Alla ni A ya ciden ye minugu kofɔ nɛma ni kisi b'A ma.

O fɛn wɔɔɔw walawala ye nin nugu ye:

Laslu fɔlɔ: ka limaniya Alla kɔɔtani ma

O be tali kɛ ko dɔw la, o dɔw ye: Ka limaniya ko Ale le ye Alla ye min ya Alla ya ye cɛn ye, min kakan ni bato ye wa fɛn si mankan ni bato ye Ale kɔ; sabu

¹ Muslim y'o lakali hadisa la min jate ye (8).

Ale le ye danfenw danbaga ye, ani pumankebaga o ye, ani o garizegebaga, ani o ya gundo ni o ya kenekan kow lonbaga, ani Ale le ye sebaga ye o kanlabatobagaw sara la ani ka ola kan soso ke bagaw jangata.

Alla ka adamadenw ni jinew dan nin batow le kason, ani A k'o yamari ala, inafɔ Alla korɔtani ko cogo min na:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ﴿٥٧﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾﴾

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kason fɔo o ka ne bato (56)}

Ne te balo pini o fe, ani ne te a pini o fe o ka ne ladamini 57

Cɛn na, Alla le ye sonni masa ye, fanga tigi gelen ne 58} [Suratu Al-zariyat : 56-58].

Ani A ko :

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾﴾

{Yaa a lugu mɔgow a ye a Matigi bato, min k'a dan ani jona mɔgow, walasa a ye se ka Alla nesiranya soro 21

Ale min ka dugukolo fɛnsɛn a ye ani ka sankolo lo, ani ka sanji jigi ka bo san fe ka yiridenw falen n'a ye, k'o ke garizege ye a ye, a kana sinanw ke Alla la

k'a sɔɔ a b'a lɔn ko sinan t'Ala 22} [Suratu Al Bakara: 21-22].

Wa Alla ka cidenw ci ani ka gafew jigi: ka nin cɛn nin jɛfɔ, ani ka weleli kɛ ka taga ama, ani ka bagabagali kɛ ka bɔ fɛn ma min b'A sɔsɔ, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min na saniya b'A ye

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cɛn na An (Alla) ka ciden dɔ ci manton bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, a y'a yɛɛ mabɔ Tɔgutu la...} [Suratu An-Nahl: 36].

Ani A ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

{An (Alla) ma ciden si ci I jɛ, fɔɔ an ye gundo siri kana di ama ko tigi si tey fɔɔ Ne, ole kɔson, a ye Ne bato 25} [Suratu Al Anbiya: 25].

Ani Alla min ye masa ba ni fanga tigi ye, ko:

﴿الرَّ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾ ^١ ^٢ ^٣ ^٤ ^٥ ^٦ ^٧ ^٨ ^٩ ^{١٠} ^{١١} ^{١٢} ^{١٣} ^{١٤} ^{١٥} ^{١٦} ^{١٧} ^{١٨} ^{١٩} ^{٢٠} ^{٢١} ^{٢٢} ^{٢٣} ^{٢٤} ^{٢٥} ^{٢٦} ^{٢٧} ^{٢٨} ^{٢٩} ^{٣٠} ^{٣١} ^{٣٢} ^{٣٣} ^{٣٤} ^{٣٥} ^{٣٦} ^{٣٧} ^{٣٨} ^{٣٩} ^{٤٠} ^{٤١} ^{٤٢} ^{٤٣} ^{٤٤} ^{٤٥} ^{٤٦} ^{٤٧} ^{٤٨} ^{٤٩} ^{٥٠} ^{٥١} ^{٥٢} ^{٥٣} ^{٥٤} ^{٥٥} ^{٥٦} ^{٥٧} ^{٥٨} ^{٥٩} ^{٦٠} ^{٦١} ^{٦٢} ^{٦٣} ^{٦٤} ^{٦٥} ^{٦٦} ^{٦٧} ^{٦٨} ^{٦٩} ^{٧٠} ^{٧١} ^{٧٢} ^{٧٣} ^{٧٤} ^{٧٥} ^{٧٦} ^{٧٧} ^{٧٨} ^{٧٩} ^{٨٠} ^{٨١} ^{٨٢} ^{٨٣} ^{٨٤} ^{٨٥} ^{٨٦} ^{٨٧} ^{٨٨} ^{٨٩} ^{٩٠} ^{٩١} ^{٩٢} ^{٩٣} ^{٩٤} ^{٩٥} ^{٩٦} ^{٩٧} ^{٩٨} ^{٩٩} ^{١٠٠} ^{١٠١} ^{١٠٢} ^{١٠٣} ^{١٠٤} ^{١٠٥} ^{١٠٦} ^{١٠٧} ^{١٠٨} ^{١٠٩} ^{١١٠} ^{١١١} ^{١١٢} ^{١١٣} ^{١١٤} ^{١١٥} ^{١١٦} ^{١١٧} ^{١١٨} ^{١١٩} ^{١٢٠} ^{١٢١} ^{١٢٢} ^{١٢٣} ^{١٢٤} ^{١٢٥} ^{١٢٦} ^{١٢٧} ^{١٢٨} ^{١٢٩} ^{١٣٠} ^{١٣١} ^{١٣٢} ^{١٣٣} ^{١٣٤} ^{١٣٥} ^{١٣٦} ^{١٣٧} ^{١٣٨} ^{١٣٩} ^{١٤٠} ^{١٤١} ^{١٤٢} ^{١٤٣} ^{١٤٤} ^{١٤٥} ^{١٤٦} ^{١٤٧} ^{١٤٨} ^{١٤٩} ^{١٥٠} ^{١٥١} ^{١٥٢} ^{١٥٣} ^{١٥٤} ^{١٥٥} ^{١٥٦} ^{١٥٧} ^{١٥٨} ^{١٥٩} ^{١٦٠} ^{١٦١} ^{١٦٢} ^{١٦٣} ^{١٦٤} ^{١٦٥} ^{١٦٦} ^{١٦٧} ^{١٦٨} ^{١٦٩} ^{١٧٠} ^{١٧١} ^{١٧٢} ^{١٧٣} ^{١٧٤} ^{١٧٥} ^{١٧٦} ^{١٧٧} ^{١٧٨} ^{١٧٩} ^{١٨٠} ^{١٨١} ^{١٨٢} ^{١٨٣} ^{١٨٤} ^{١٨٥} ^{١٨٦} ^{١٨٧} ^{١٨٨} ^{١٨٩} ^{١٩٠} ^{١٩١} ^{١٩٢} ^{١٩٣} ^{١٩٤} ^{١٩٥} ^{١٩٦} ^{١٩٧} ^{١٩٨} ^{١٩٩} ^{٢٠٠} ^{٢٠١} ^{٢٠٢} ^{٢٠٣} ^{٢٠٤} ^{٢٠٥} ^{٢٠٦} ^{٢٠٧} ^{٢٠٨} ^{٢٠٩} ^{٢١٠} ^{٢١١} ^{٢١٢} ^{٢١٣} ^{٢١٤} ^{٢١٥} ^{٢١٦} ^{٢١٧} ^{٢١٨} ^{٢١٩} ^{٢٢٠} ^{٢٢١} ^{٢٢٢} ^{٢٢٣} ^{٢٢٤} ^{٢٢٥} ^{٢٢٦} ^{٢٢٧} ^{٢٢٨} ^{٢٢٩} ^{٢٣٠} ^{٢٣١} ^{٢٣٢} ^{٢٣٣} ^{٢٣٤} ^{٢٣٥} ^{٢٣٦} ^{٢٣٧} ^{٢٣٨} ^{٢٣٩} ^{٢٤٠} ^{٢٤١} ^{٢٤٢} ^{٢٤٣} ^{٢٤٤} ^{٢٤٥} ^{٢٤٦} ^{٢٤٧} ^{٢٤٨} ^{٢٤٩} ^{٢٥٠} ^{٢٥١} ^{٢٥٢} ^{٢٥٣} ^{٢٥٤} ^{٢٥٥} ^{٢٥٦} ^{٢٥٧} ^{٢٥٨} ^{٢٥٩} ^{٢٦٠} ^{٢٦١} ^{٢٦٢} ^{٢٦٣} ^{٢٦٤} ^{٢٦٥} ^{٢٦٦} ^{٢٦٧} ^{٢٦٨} ^{٢٦٩} ^{٢٧٠} ^{٢٧١} ^{٢٧٢} ^{٢٧٣} ^{٢٧٤} ^{٢٧٥} ^{٢٧٦} ^{٢٧٧} ^{٢٧٨} ^{٢٧٩} ^{٢٨٠} ^{٢٨١} ^{٢٨٢} ^{٢٨٣} ^{٢٨٤} ^{٢٨٥} ^{٢٨٦} ^{٢٨٧} ^{٢٨٨} ^{٢٨٩} ^{٢٩٠} ^{٢٩١} ^{٢٩٢} ^{٢٩٣} ^{٢٩٤} ^{٢٩٥} ^{٢٩٦} ^{٢٩٧} ^{٢٩٨} ^{٢٩٩} ^{٣٠٠} ^{٣٠١} ^{٣٠٢} ^{٣٠٣} ^{٣٠٤} ^{٣٠٥} ^{٣٠٦} ^{٣٠٧} ^{٣٠٨} ^{٣٠٩} ^{٣١٠} ^{٣١١} ^{٣١٢} ^{٣١٣} ^{٣١٤} ^{٣١٥} ^{٣١٦} ^{٣١٧} ^{٣١٨} ^{٣١٩} ^{٣٢٠} ^{٣٢١} ^{٣٢٢} ^{٣٢٣} ^{٣٢٤} ^{٣٢٥} ^{٣٢٦} ^{٣٢٧} ^{٣٢٨} ^{٣٢٩} ^{٣٣٠} ^{٣٣١} ^{٣٣٢} ^{٣٣٣} ^{٣٣٤} ^{٣٣٥} ^{٣٣٦} ^{٣٣٧} ^{٣٣٨} ^{٣٣٩} ^{٣٤٠} ^{٣٤١} ^{٣٤٢} ^{٣٤٣} ^{٣٤٤} ^{٣٤٥} ^{٣٤٦} ^{٣٤٧} ^{٣٤٨} ^{٣٤٩} ^{٣٥٠} ^{٣٥١} ^{٣٥٢} ^{٣٥٣} ^{٣٥٤} ^{٣٥٥} ^{٣٥٦} ^{٣٥٧} ^{٣٥٨} ^{٣٥٩} ^{٣٦٠} ^{٣٦١} ^{٣٦٢} ^{٣٦٣} ^{٣٦٤} ^{٣٦٥} ^{٣٦٦} ^{٣٦٧} ^{٣٦٨} ^{٣٦٩} ^{٣٧٠} ^{٣٧١} ^{٣٧٢} ^{٣٧٣} ^{٣٧٤} ^{٣٧٥} ^{٣٧٦} ^{٣٧٧} ^{٣٧٨} ^{٣٧٩} ^{٣٨٠} ^{٣٨١} ^{٣٨٢} ^{٣٨٣} ^{٣٨٤} ^{٣٨٥} ^{٣٨٦} ^{٣٨٧} ^{٣٨٨} ^{٣٨٩} ^{٣٩٠} ^{٣٩١} ^{٣٩٢} ^{٣٩٣} ^{٣٩٤} ^{٣٩٥} ^{٣٩٦} ^{٣٩٧} ^{٣٩٨} ^{٣٩٩} ^{٤٠٠} ^{٤٠١} ^{٤٠٢} ^{٤٠٣} ^{٤٠٤} ^{٤٠٥} ^{٤٠٦} ^{٤٠٧} ^{٤٠٨} ^{٤٠٩} ^{٤١٠} ^{٤١١} ^{٤١٢} ^{٤١٣} ^{٤١٤} ^{٤١٥} ^{٤١٦} ^{٤١٧} ^{٤١٨} ^{٤١٩} ^{٤٢٠} ^{٤٢١} ^{٤٢٢} ^{٤٢٣} ^{٤٢٤} ^{٤٢٥} ^{٤٢٦} ^{٤٢٧} ^{٤٢٨} ^{٤٢٩} ^{٤٣٠} ^{٤٣١} ^{٤٣٢} ^{٤٣٣} ^{٤٣٤} ^{٤٣٥} ^{٤٣٦} ^{٤٣٧} ^{٤٣٨} ^{٤٣٩} ^{٤٤٠} ^{٤٤١} ^{٤٤٢} ^{٤٤٣} ^{٤٤٤} ^{٤٤٥} ^{٤٤٦} ^{٤٤٧} ^{٤٤٨} ^{٤٤٩} ^{٤٥٠} ^{٤٥١} ^{٤٥٢} ^{٤٥٣} ^{٤٥٤} ^{٤٥٥} ^{٤٥٦} ^{٤٥٧} ^{٤٥٨} ^{٤٥٩} ^{٤٦٠} ^{٤٦١} ^{٤٦٢} ^{٤٦٣} ^{٤٦٤} ^{٤٦٥} ^{٤٦٦} ^{٤٦٧} ^{٤٦٨} ^{٤٦٩} ^{٤٧٠} ^{٤٧١} ^{٤٧٢} ^{٤٧٣} ^{٤٧٤} ^{٤٧٥} ^{٤٧٦} ^{٤٧٧} ^{٤٧٨} ^{٤٧٩} ^{٤٨٠} ^{٤٨١} ^{٤٨٢} ^{٤٨٣} ^{٤٨٤} ^{٤٨٥} ^{٤٨٦} ^{٤٨٧} ^{٤٨٨} ^{٤٨٩} ^{٤٩٠} ^{٤٩١} ^{٤٩٢} ^{٤٩٣} ^{٤٩٤} ^{٤٩٥} ^{٤٩٦} ^{٤٩٧} ^{٤٩٨} ^{٤٩٩} ^{٥٠٠} ^{٥٠١} ^{٥٠٢} ^{٥٠٣} ^{٥٠٤} ^{٥٠٥} ^{٥٠٦} ^{٥٠٧} ^{٥٠٨} ^{٥٠٩} ^{٥١٠} ^{٥١١} ^{٥١٢} ^{٥١٣} ^{٥١٤} ^{٥١٥} ^{٥١٦} ^{٥١٧} ^{٥١٨} ^{٥١٩} ^{٥٢٠} ^{٥٢١} ^{٥٢٢} ^{٥٢٣} ^{٥٢٤} ^{٥٢٥} ^{٥٢٦} ^{٥٢٧} ^{٥٢٨} ^{٥٢٩} ^{٥٣٠} ^{٥٣١} ^{٥٣٢} ^{٥٣٣} ^{٥٣٤} ^{٥٣٥} ^{٥٣٦} ^{٥٣٧} ^{٥٣٨} ^{٥٣٩} ^{٥٤٠} ^{٥٤١} ^{٥٤٢} ^{٥٤٣} ^{٥٤٤} ^{٥٤٥} ^{٥٤٦} ^{٥٤٧} ^{٥٤٨} ^{٥٤٩} ^{٥٥٠} ^{٥٥١} ^{٥٥٢} ^{٥٥٣} ^{٥٥٤} ^{٥٥٥} ^{٥٥٦} ^{٥٥٧} ^{٥٥٨} ^{٥٥٩} ^{٥٦٠} ^{٥٦١} ^{٥٦٢} ^{٥٦٣} ^{٥٦٤} ^{٥٦٥} ^{٥٦٦} ^{٥٦٧} ^{٥٦٨} ^{٥٦٩} ^{٥٧٠} ^{٥٧١} ^{٥٧٢} ^{٥٧٣} ^{٥٧٤} ^{٥٧٥} ^{٥٧٦} ^{٥٧٧} ^{٥٧٨} ^{٥٧٩} ^{٥٨٠} ^{٥٨١} ^{٥٨٢} ^{٥٨٣} ^{٥٨٤} ^{٥٨٥} ^{٥٨٦} ^{٥٨٧} ^{٥٨٨} ^{٥٨٩} ^{٥٩٠} ^{٥٩١} ^{٥٩٢} ^{٥٩٣} ^{٥٩٤} ^{٥٩٥} ^{٥٩٦} ^{٥٩٧} ^{٥٩٨} ^{٥٩٩} ^{٦٠٠} ^{٦٠١} ^{٦٠٢} ^{٦٠٣} ^{٦٠٤} ^{٦٠٥} ^{٦٠٦} ^{٦٠٧} ^{٦٠٨} ^{٦٠٩} ^{٦١٠} ^{٦١١} ^{٦١٢} ^{٦١٣} ^{٦١٤} ^{٦١٥} ^{٦١٦} ^{٦١٧} ^{٦١٨} ^{٦١٩} ^{٦٢٠} ^{٦٢١} ^{٦٢٢} ^{٦٢٣} ^{٦٢٤} ^{٦٢٥} ^{٦٢٦} ^{٦٢٧} ^{٦٢٨} ^{٦٢٩} ^{٦٣٠} ^{٦٣١} ^{٦٣٢} ^{٦٣٣} ^{٦٣٤} ^{٦٣٥} ^{٦٣٦} ^{٦٣٧} ^{٦٣٨} ^{٦٣٩} ^{٦٤٠} ^{٦٤١} ^{٦٤٢} ^{٦٤٣} ^{٦٤٤} ^{٦٤٥} ^{٦٤٦} ^{٦٤٧} ^{٦٤٨} ^{٦٤٩} ^{٦٥٠} ^{٦٥١} ^{٦٥٢} ^{٦٥٣} ^{٦٥٤} ^{٦٥٥} ^{٦٥٦} ^{٦٥٧} ^{٦٥٨} ^{٦٥٩} ^{٦٦٠} ^{٦٦١} ^{٦٦٢} ^{٦٦٣} ^{٦٦٤} ^{٦٦٥} ^{٦٦٦} ^{٦٦٧} ^{٦٦٨} ^{٦٦٩} ^{٦٧٠} ^{٦٧١} ^{٦٧٢} ^{٦٧٣} ^{٦٧٤} ^{٦٧٥} ^{٦٧٦} ^{٦٧٧} ^{٦٧٨} ^{٦٧٩} ^{٦٨٠} ^{٦٨١} ^{٦٨٢} ^{٦٨٣} ^{٦٨٤} ^{٦٨٥} ^{٦٨٦} ^{٦٨٧} ^{٦٨٨} ^{٦٨٩} ^{٦٩٠} ^{٦٩١} ^{٦٩٢} ^{٦٩٣} ^{٦٩٤} ^{٦٩٥} ^{٦٩٦} ^{٦٩٧} ^{٦٩٨} ^{٦٩٩} ^{٧٠٠} ^{٧٠١} ^{٧٠٢} ^{٧٠٣} ^{٧٠٤} ^{٧٠٥} ^{٧٠٦} ^{٧٠٧} ^{٧٠٨} ^{٧٠٩} ^{٧١٠} ^{٧١١} ^{٧١٢} ^{٧١٣} ^{٧١٤} ^{٧١٥} ^{٧١٦} ^{٧١٧} ^{٧١٨} ^{٧١٩} ^{٧٢٠} ^{٧٢١} ^{٧٢٢} ^{٧٢٣} ^{٧٢٤} ^{٧٢٥} ^{٧٢٦} ^{٧٢٧} ^{٧٢٨} ^{٧٢٩} ^{٧٣٠} ^{٧٣١} ^{٧٣٢} ^{٧٣٣} ^{٧٣٤} ^{٧٣٥} ^{٧٣٦} ^{٧٣٧} ^{٧٣٨} ^{٧٣٩} ^{٧٤٠} ^{٧٤١} ^{٧٤٢} ^{٧٤٣} ^{٧٤٤} ^{٧٤٥} ^{٧٤٦} ^{٧٤٧} ^{٧٤٨} ^{٧٤٩} ^{٧٥٠} ^{٧٥١} ^{٧٥٢} ^{٧٥٣} ^{٧٥٤} ^{٧٥٥} ^{٧٥٦} ^{٧٥٧} ^{٧٥٨} ^{٧٥٩} ^{٧٦٠} ^{٧٦١} ^{٧٦٢} ^{٧٦٣} ^{٧٦٤} ^{٧٦٥} ^{٧٦٦} ^{٧٦٧} ^{٧٦٨} ^{٧٦٩} ^{٧٧٠} ^{٧٧١} ^{٧٧٢} ^{٧٧٣} ^{٧٧٤} ^{٧٧٥} ^{٧٧٦} ^{٧٧٧} ^{٧٧٨} ^{٧٧٩} ^{٧٨٠} ^{٧٨١} ^{٧٨٢} ^{٧٨٣} ^{٧٨٤} ^{٧٨٥} ^{٧٨٦} ^{٧٨٧} ^{٧٨٨} ^{٧٨٩} ^{٧٩٠} ^{٧٩١} ^{٧٩٢} ^{٧٩٣} ^{٧٩٤} ^{٧٩٥} ^{٧٩٦} ^{٧٩٧} ^{٧٩٨} ^{٧٩٩} ^{٨٠٠} ^{٨٠١} ^{٨٠٢} ^{٨٠٣} ^{٨٠٤} ^{٨٠٥} ^{٨٠٦} ^{٨٠٧} ^{٨٠٨} ^{٨٠٩} ^{٨١٠} ^{٨١١} ^{٨١٢} ^{٨١٣} ^{٨١٤} ^{٨١٥} ^{٨١٦} ^{٨١٧} ^{٨١٨} ^{٨١٩} ^{٨٢٠} ^{٨٢١} ^{٨٢٢} ^{٨٢٣} ^{٨٢٤} ^{٨٢٥} ^{٨٢٦} ^{٨٢٧} ^{٨٢٨} ^{٨٢٩} ^{٨٣٠} ^{٨٣١} ^{٨٣٢} ^{٨٣٣} ^{٨٣٤} ^{٨٣٥} ^{٨٣٦} ^{٨٣٧} ^{٨٣٨} ^{٨٣٩} ^{٨٤٠} ^{٨٤١} ^{٨٤٢} ^{٨٤٣} ^{٨٤٤} ^{٨٤٥} ^{٨٤٦} ^{٨٤٧} ^{٨٤٨} ^{٨٤٩} ^{٨٥٠} ^{٨٥١} ^{٨٥٢} ^{٨٥٣} ^{٨٥٤} ^{٨٥٥} ^{٨٥٦} ^{٨٥٧} ^{٨٥٨} ^{٨٥٩} ^{٨٦٠} ^{٨٦١} ^{٨٦٢} ^{٨٦٣} ^{٨٦٤} ^{٨٦٥} ^{٨٦٦} ^{٨٦٧} ^{٨٦٨} ^{٨٦٩} ^{٨٧٠} ^{٨٧١} ^{٨٧٢} ^{٨٧٣} ^{٨٧٤} ^{٨٧٥} ^{٨٧٦} ^{٨٧٧} ^{٨٧٨} ^{٨٧٩} ^{٨٨٠} ^{٨٨١} ^{٨٨٢} ^{٨٨٣} ^{٨٨٤} ^{٨٨٥} ^{٨٨٦} ^{٨٨٧} ^{٨٨٨} ^{٨٨٩} ^{٨٩٠} ^{٨٩١} ^{٨٩٢} ^{٨٩٣} ^{٨٩٤} ^{٨٩٥} ^{٨٩٦} ^{٨٩٧} ^{٨٩٨} ^{٨٩٩} ^{٩٠٠} ^{٩٠١} ^{٩٠٢} ^{٩٠٣} ^{٩٠٤} ^{٩٠٥} ^{٩٠٦} ^{٩٠٧} ^{٩٠٨} ^{٩٠٩} ^{٩١٠} ^{٩١١} ^{٩١٢} ^{٩١٣} ^{٩١٤} ^{٩١٥} ^{٩١٦} ^{٩١٧} ^{٩١٨} ^{٩١٩} ^{٩٢٠} ^{٩٢١} ^{٩٢٢} ^{٩٢٣} ^{٩٢٤} ^{٩٢٥} ^{٩٢٦} ^{٩٢٧} ^{٩٢٨} ^{٩٢٩} ^{٩٣٠} ^{٩٣١} ^{٩٣٢} ^{٩٣٣} ^{٩٣٤} ^{٩٣٥} ^{٩٣٦} ^{٩٣٧} ^{٩٣٨} ^{٩٣٩} ^{٩٤٠} ^{٩٤١} ^{٩٤٢} ^{٩٤٣} ^{٩٤٤} ^{٩٤٥} ^{٩٤٦} ^{٩٤٧} ^{٩٤٨} ^{٩٤٩} ^{٩٥٠} ^{٩٥١} ^{٩٥٢} ^{٩٥٣} ^{٩٥٤} ^{٩٥٥} ^{٩٥٦} ^{٩٥٧} ^{٩٥٨} ^{٩٥٩} ^{٩٦٠} ^{٩٦١} ^{٩٦٢} ^{٩٦٣} ^{٩٦٤} ^{٩٦٥} ^{٩٦٦} ^{٩٦٧} ^{٩٦٨} ^{٩٦٩} ^{٩٧٠} ^{٩٧١} ^{٩٧٢} ^{٩٧٣} ^{٩٧٤} ^{٩٧٥} ^{٩٧٦} ^{٩٧٧} ^{٩٧٨} ^{٩٧٩} ^{٩٨٠} ^{٩٨١} ^{٩٨٢} ^{٩٨٣} ^{٩٨٤} ^{٩٨٥} ^{٩٨٦} ^{٩٨٧} ^{٩٨٨} ^{٩٨٩} ^{٩٩٠} ^{٩٩١} ^{٩٩٢}

ye:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾¹

{Ola, a ye Alla wele kɔɔɔgweya la bato kɔɔɔ A ye, hali n'a goyala kafiriw ye 14} [Suratu Gaafir: 14].

O cogo kelen na, ni mɔɔɔ min mirila Kira ka sunna la, a b'a ye ko janto kɛla nin laslu ba nin na fana, a be ka bɔ o la: hadisa min lakali la Sohuhu fila kɔɔɔ ka bɔ Muaaz la, Alla ma dipena ama, ko Kira, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ko:

«حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

«Alla ya hake jɔnw kan ye ko o y'A bato, ani o kana foy fara A kan»¹.

A fana be don limaniya la Alla ma : ka limaniya fen bɛɛ ma Alla ka min wajibiya A ya jɔnw kan, ani k'a faridaya o kan; inafɔ Silamaya lɔsen loru kenɛmantaw.

Olugu ye: ka sereya ko tigi si tey ni Alla tɛ, ani ko Muhamadu ye Alla ka ciden ye, ani ka seli lɔ, ani ka jaga bɔ, ani ka sunkalo sun, ani ka Alla ka bon sanuman heji ni a sira se kɛla mɔɔɔ min ye, ani farida gere minw sariya sanuman nana ni olugu ye.

Nin lɔsenw bɛɛ la nafama ani o bɛɛ la belebebeba ye: ka sereya kɛ ko tigi gere tey ni Alla tɛ, ani ko Muhamadu ye Alla ka ciden ye, nin sereya nin kɔɔɔ

¹ Bukhari y'o lakali hadisa la min jate ye (2856) ani Muslim hadisa la min jate ye (30).

ye: ka bato kerekereya Alla kelenpe ye, ani k'a gwenni ke fen bee la min te Alla ye, wa ole ye «Laa ilaha illa Alla» koro ye, a koro - inafɔ lonnikelaw k'a ɔ cogo min na, Alla ka hine ola: bato fen gere tey min be batola cen kan ɔo Alla, o kama: fen o fen min be batola ni Alla te - a kela adamaden ye walima meleke walima jine walima fen gere ye - o be batola wiya le kan, tigi min be batola cen kan o ye Alla kelen le ye, jɛɔgon t'A la, inafɔ Alla korotani ko cogo min na Saniya b'A ye:

{ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ...}

{O le b'a yira ko Alla le ye cen masa ye, ani k'o be fen minw welela Alla ko, Ole ye fu ye...} [Suratu Al-Hajj 62].

Wa a jɛɔli temena, ko: Alla korotani ka adamadenw ni jinew bee dan nin laslu sabatini nin le kɔson, ani A k'o yamaruya n'a ye, ani ka A ka cidenw ci n'a ye, ani ka A ka gafew jigi n'a ye; ola a be wajibiya jon kan a ye miri ola kosebe, ani k'a jatemine kosebe; walasa a ye bange a ye Silamaw fanba benan lonibaliya ba min na nin laslu nin ko la; ɔo o ka fen gere bato ka fara Alla kan, ani k'A ya hake gwani di fen gere ma, Alla le ye demɛbagaba ye.

Ani ka limaniya Alla ma saniya b'A ye o do le ye, ka limaniya ko Ale le ye danfenw danbaga ye ani o ya kow laben бага, ani o ya kow latige бага n'A ya

lonni ani A ya see ye i ko A b'a fe cogo min saniya b'A ye, ani ko Ale le ye dunya ni lahara masa ye ani danfenw bee tigi, Danbaga gere tey ni Ale te, tigi giere tey ni Ale te, Ani ko A ka cidenw ci, ani ka kitabuw jigi; walasa ka jonw ladilan, ani k'o wele ka taga fen ma o ya kisi n'o ya nen be min na dunya ni lahara, Ani Ale le ye saniya masa ye, jernagon t'Ala o fen bee la, Alla korotani ko:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾﴾

{Alla le ye fen bee Danbaga ye, wa Ale le ye fen bee korosibaga ye.} [Suratu Al-Zumar 62].

Ani A ko :

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَىٰ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾﴾

{Cen na a Matigi ye Alla le ye, min ka sankolow ni dugukolo dan tele wawo kono, ka soro ka sabati masasignan kan. A be sufeyoro datugu ni telefeyoro ye, a be tugu a ko jona jona; tele ni kalo ni lolow koloni le ni A ya yamaruya ye, i toro malo, danni ni yamaruya ye A ta ye. barika be Alla ye, danfen bee tigi.} [Suratu Al aaraaf: 54].

Ani min be soro limaniyala Alla ma fana o do ye: ka limaniya A togo pumanw n'a mankutu korotaniw ma min nana A ya kitabuba kono, ani min sabatila ka bo A ya ciden kankelentigi fe, ni a ma ke yelemali

ye walima a kɔɔɔ bɔli ye Ala, walima cogoya dili ye Ama, walima k'ani A ya danfenw bɔɔɔgonfɛya,

(...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ)

{...Fɛn si t'A bɔɔɔgonya ye, ani Ale le ye Mɛnibagaba ye ani Yelibagaba} [Suratu As-Shura: 11].

A be wajibiya o ye latɛmɛ inafɔ o nana cogo min na ni a ma kɛ cogoya dili ye oma, ka fara limaniya kan kɔɔɔ belebelew ma o be min yira, minugu ye Alla (saniya masa) ya mankutuw ye, ani a be wajibiya ka Alla kɔɔɔtani mankutu n'o ye cogoya la min be bɛn n'A ye, ni a ma kɛ n'A ya danfenw bɔɔɔgonfɛya ye A ya mankutuw la, inafɔ Alla kɔɔɔtani ko cogo min: Ani Alla min ye masaba ni fanga tigi ye, ko

(فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾)

{A kana misaliw la Alla la, cɛn na Alla le b'a lɔn a lugu t'a lɔn 74} [Suratu An-Nahl: 74].

Nin ne ye: Sunna mɔɔɔɔw ni jama'a ya dusukuna-siri ye, ka bɔ Alla ya ciden (nɛma ni kisi b'A ma) ka sɔɔɔɔɔw la, ani minugu tugula o kɔ ni pumanya ye; Alla tɔɔɔɔw ani a mankutuw la, ole ye min lakalila Imam: Abou Al-Hasan Al-Ach'ari (Alla ka hine ala) fɛ a ya gafe (kitabou) "Al-Makalat" kɔɔɔɔn ka bɔ Hadisa tigiw ani Sunna mɔɔɔɔw fɛ, ani a lakalila mɔɔɔ gɛrɛw fɛ ka bɔ lɔnnikelaw ni limaniyabagaw la.

Awza'i -Alla ka hine ala- ko: (Zuhuri ni Makhulu

jiningala Alla mankutu ayaw ko la, o fila ko: A y'a lateme inafɔ a nana cogo min na)¹.

Awza'i fana, Alla ka hine ala, ko: (An tun kela -k'a sɔrɔ Tabiuna jama ka ca, an b'a ɔ ko Alla -saniya b'A ye be A ya masa-sigilan kan, ani an be limaniya mankutuw ma minugu nana Hadisa la)².

Al-Walid bin Muslim, Alla ka hine ala, ale fana ko: (Malik, ni Awuza'i, ni Laysu bin Sadi, ni Sufiyanu Sawuri, Alla ka hine o bee la, o jiningala Hadisaw ko la minugu nana Alla mankutuw kan, o bee ko: a y'o lateme inafɔ o nana cogo min na, ni cogo-jiningali te)³.

Wagati min na Rabiya bin Abi Abdraman - Maliki karamɔɔ, Alla ka hine be o fila kan - jiningala sabatili ko la, a ko: (Sabatili te ko ye min ma lon, a cogoya yere yere te lon hakili fe, wa cila bola Alla le fe, laseli gweni be ciden ne ma, a centigiyali le be an nugu ma)⁴, Tuma min fana Al

¹ Al-Laalakaa'i y'o lakali Sharh Usul Al-i'tiqaad kɔnɔ (735), ani Ibnu Abdul Barr Jaami' Al-'ilm wa Fadlihi kɔnɔ (1801), n'ga hadisaw ko la Ayat As-Sifaat non na, a ɔ cogo ye ko: "A ye nin hadisaw lakali o nana cogo min na, ani a kana sɔsɔli ke ola".

² Al-Bayhaqi y'o lakali Al-Asma wa As-Sifat kɔnɔ (865), ani Ibn Taymiya k'a isinadi sabati Al-Hamawiya kɔnɔ (p: 269), ani Az-Zahabi ko Al-Ardh kɔnɔ (2/ 223) ko: a lakalilaw ye imamu sabatiniw ye.

³ Al-Lalaka'i y'o lakali Sharh Usul Al-i'tiqad kɔnɔ (930), ani Al-Bayhaqi Al-Asma wa As-Sifat kɔnɔ (955).

⁴ Laalaka'i y'o lakali Sharh Usul al-i'tiqad la, hadisa la min jate ye (665), ani Bayhaqi Al-Asma' was-Sifat la hadisa la min jate ye (868).

imam-Malik, Alla ka hine a la, piningala o ko la, a ko: (Istiwa lonni le, a cogoya ma lon, ka limaniya a ma o ye wajibi ye, ani ka piningali ke a kan ye bida ye) O kofe a ko piningalikela ma: N t'i yela foy ye ni cee jugu te! A ka yamaruya di k'ala bo kenema¹. Nin koro fana minena muminuw bamuso Ummu salama fe Alla ka dije ama².

Limami Abu Abduramani Bin Mubarak (Alla ka hine ala) k'a fo ko: (An b'an tigi korotani lon ko A be A ka sankolo sanfe, A ka masasigilan kan, A faranin be A ka danfenw la)³.

Imamuw ya kumaw ka ca kosebe nin bonda nin na, o bee lase te se ka ke nin kalan nin sen fe. Mogo min b'a fe ka lonniya soro o caman na, o tigi ye Sunna lonnikelaw ya sebeliw file nin bonda nin na, inafu Abdulahi Imamu Ahmadu dence ka "As-Sunnah" kitabu, ani Imamu belebele Muhammad bin Khuzaymah ya "Alla kelenbagatiya" kitabu, ani Abu Al-Qasim Al-Laalaka'i At-Tabari ya "As-Sunnah" kitabu, ani Abu Bakr bin Abi Asim ya "As-Sunnah" kitabu, ani sheykhul Islam Ibn Taymiya ya jabi

¹ Al-Laalaka'i y'o lakali Syarh Usul Al-I'tiqad kono (664), ani Abu Nu'aym Hilyat Al-Awliya kono (325/6), ani Al-Bayhaqi Al-Asma wa As-Sifat kono (867).

² Al-Muzaki ye a lakali Al-Muzakiyat kono hadisa la min jate ye (29), ani Ibnu Batta Al-Ibanah kono hadisa la min jate ye (120), ani Al-Laalaka'i Syarh Usul Al-I'tiqad kono hadisa la min jate ye (663).

³ Darimi y'o lakali Ar-Raddu ala al-Jahmiya la (67), ani Bayhaqi Al-Asmaa was-Sifaat la (903).

Hama mɔgɔw ye. O ye jabi belebele ye min nafa ka ca, a ka -Alla ka hine ala- Sunna mɔgɔw ya dusukuna-siri lagweya a kɔnɔ, ka o ya kuma cama lase a kɔnɔ, ani sariya daliluw ni hakili daliluw minugu b'a yira ko Sunna mɔgɔw ya fɔta ye cɛn ye, ani k'o keɓɓagaw ya fɔta te cɛn ye.

O cogo kelen na a ya cikan min tɔgɔ ye ko Tadmuriyya; a ka kuman jɛfɔ a kɔnɔ kosebe, ani a ka Sunna mɔgɔw ya dusukuna-siri bange a kɔnɔ ni sebeli ani hakili daliluw ye, ani ka jabi di sɔsɔlikelaw ma min be cɛn bange ani ka n'galon ben mɔgɔ ye min b'a file ka bɔ lɔnnikelaw la ni lapini puman ye ani cɛn lɔnni kanu. Sunna wal Jama'a mɔgɔw ya dusukuna-siri Alla tɔgɔw ni A mankutuw la kuma lasurunyala; o ye ko o ka fɛn sabati Alla kɔrɔtani ye A ka min sabati A yere ye A ya kurana kɔnɔ, walima A ya ciden Muhamadu (nema ni kisi b'A ma) k'a sabati A ye a ya Hadisa kɔnɔ, sabatili la bɔɔɔgonfɛya te min na, ani o ka Alla kɔrɔtani saniya ka bɔ a ya danfɛnw bɔɔɔgonfɛya ma saniya cogo la min yɔrɔ ka jan ka bɔ A tɔgɔw kɔrɔ toli ma; o kɔson o kisila kuma ya jɔgon sɔsɔli ma, Ani o ka bara ke ni daliluw bɛɛ ye, k'o ke Alla ka bensema ye; sabu Alla -saniya b'A ye- ya kecogo dɔ le ye mɔgɔw la min nugu ka cɛn mine A ka cidenw ci ni min ye, ani k'o seeko bɛɛ ke ola, ani k'o kɔnɔgweya Alla kelen pe ye A jini na; ko A b'o lugu dɛmɛ ka taga cɛn ma, ani k'o ya dalilu bange, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min na:

﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ...﴾

{Nga an be cen fili ngalon kan, n'o kela cen be nkalon tipen, i b'a soro a tununna...} [Suratu Al'anbia: 18].

Ani Alla korotani ko :

﴿وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا﴾

{Wa o tena na ni misali si ye I ma, fo An bena I ma ni cen ye, ani jefoli min kapi y'o ye.} [Suratu Al Furkaan:33].

Nga ni mogow min ka Sunna mogow fonkoro gonya o ya dusukuna-siri la Alla togow n'a mankutuw la; o tigi be ben jagoyala sebeli ni hakili daliluw fonkoro gonya la; k'a fara fonkoro gonya gweni kan fen bee lajени na, a be min sabati ani a be min gwen. Alhafizu Ibnu kesir - Alla ka hine ala - ka kuma puman do fo a ya tafisiri lonnin koro nin ko nin kan, o kela tuma min a kumana Alla ya kuma kan, Alla min ye masaba ni fanga tigi ye:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى

الْعَرْشِ...﴾

{Cen na a Matigi ye Alla le ye, min ka sankolow ni dugukolo dan tele woko koka, ka soko ka sabati masasigilan kan...} [Suratu Al Aaraaf: 54].

a ka kan k'a fo nin yoko la a ka nafa bonya koso; a ko (Alla ka hine ala) a ka kuma ye:

"(kuma caman ne be mogow fe nin yoko nin na,

nin te o jefo yɔɔ ye, n'ga an nugu be mɔɔɔ puman temeninw ya sira le tagama nin yɔɔ la: Malik, ni Awuzayi, ni Sawuri, ni Layisi Saadi dence, ni Shafi'i, ni Ahamadu Hanbali dence, ni Isihaka Rahawayhi dence, ani silamaw ka jemɔɔ gerew minugu te olugu ye, folo ni sisan, o min ye: k'o lateme inafɔ o nana cogo min na, k'a sɔɔ ni cogo yirali te, ani misaliya te, ani nankarili te. wa kɔɔ min be folo ka na (Al mushabiha) misalibagaw hakili la, o gwen nin be ka bɔ Alla ma; sabu fen si boni te Alla fe A ya danfenw la ani "

(...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ)

{...Fen si t'A bɔɔɔɔɔɔ ye, wa Ale le ye Menibagaba ye ani Yelibagaba}. [Suratu Al-Shura: 11]. Nga ko be inafɔ imamuw k'a fɔ cogo min, -olugu dɔ ye Nu'aym bin Hammad Al-Khuza'i ye, Bukhari karamɔɔ, a ko: (ni mɔɔ min ka Alla bɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ni A ya danfenw ye o tigi kafiriyala, wa ni mɔɔ min ka fen dɔ nankari Alla k'a yere mankutu ni min ye, o tigi fana kafiriyala)¹, Bɔɔɔɔɔɔɔɔɔ te fen na Alla k'a yere mankutu ni min ye, walima A ya ciden k'a mankutu ni min ye. Ola; ni mɔɔ min ka fen sabati Alla Kɔɔɔtani ye, ka bɔ fen na min nana Aya gweninw ani Hadisa sabatiniw kɔɔ; cogoya la min

¹ Az-Zahabi y'o lakali Al-Uluw kɔɔ (464), ani Al-Albani ko Muxtasar Al-Uluw kɔɔ (p: 184): nin ye isnadu sabatinin ye, a lakalilaw ye mɔɔ sabatiniw ye hadisa la.

ka kan ni Alla bonya ye, ka nagasiliw gwen ka bo Alla Kɔrɔtani ma; cɛn na, o tigi ka kanda sira min¹. Ibin Kasiri (Alla ka hine ala) ya kuma ban na.

A be don limaniya la Alla ma fana: ka dusukun-lasiri ke ko limaniya ye kuma ani bara le ye, do be fara a kan ni Alla bato ye ani do be bo a la ni Alla soso ye, ani ko a te daga ka silama si kafiriya Alla soso do sababu la minugu ma se filankafoya ni kafiriya ma; inafɔ jeneya, ani sonyali, ani riba domuni, ani fen minni min be mɔgo bo a hakili kan, ani bangebaw sɔsɔli, ani jurumu belebele tow ni a ma o ke halala ye, Alla ya kuma kɔson kɔrɔta ni saniya b'A ye.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...﴾

{Cɛn na A lon ko Alla te yafa ko jon ye fen si fara a kan ,n'ga a be yafa fen ma min te filankafoya ye mɔgo ye min k'a diya...} [Suratu An-Nisa' : 48]. Ani fen kɔson min sabati la Hadisa sabatinibaw kono ka bo Alla ka ciden fe nema ni kisi b'A ma, o do ye A ka kuma ye:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُخْرِجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ﴾.

«cɛn na, limaniya fitini be mɔgo min dusukun na, Alla bena o tigi bo tasuma kono»².

¹ Tafsir Ibn Kethir (427/426/3).

² Bukhari y'o lakali hadisa la min jate ye (22), ka bo Abu Sa'id Al-Khudri ya hadisa la Alla ka diɛ a ma

Laslu filanan: ka limaniya melekew ma,

Ko fila be o kɔnɔ: Fɛn fɔlɔ: ka limaniya melekew ma foroba bolo ma; o ye ka limaniya ko melekew be Alla bolo, a k'o dan a bato kama, ani a k'o mankutu k'o ye:

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٦٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ أَرَضَىٰ وَهُمْ مِّنْ حَشِيَّتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٦٨﴾﴾

{Kafiriw ko: hine masa ka den sɔnmine. Saniya b'A ye! O kuma toy, Melekew ye jɔn baw le ye 26

O te kouma ka kɔn Alla ya kouma ɲɛ, ani o be bara ke ni A ya yamaruya le ye 27

A b'o ɲɛfekow n'o kɔfekow lɔn, ani o te mɔgo soronadon fɔɔ A sɔnna mɔgo min ye, wa o ye siranyabagaw ye Alla ɲɛsiranya fe 28} [Suratu Al anbiya 26-28].

Wa o suguya ka sha; o dɔw ye arshi tali kalifala minugu ma, ani o dɔw ye Alijine ani Tasuma kɔrɔsibagaw ye, ani o dɔw ye jɔnw ka kewalew marali kalifala minugu ma. A filanan: ka limaniya melekew ma kelen-kelen boloma; o ye an ye limaniya Alla ani A ka ciden ka minugu tɔgo fɔ ola; Inafɔ jibrila wahyu kalifala min ma, ani Mika'ila sanji kalifala min ma, ani Maliki min ye tasuma kɔrɔsibaga ye, ani Israfila buru fiyeli kalifala min ma. I ko o lakali nana hadisa sabatiniw kɔnɔ cogo

min na, o do ye: min sabatila Sohihu kono, a minena Aisha fe, Alla ka dipe a ma, ko Nabinuma, nema ni kisi b'A ma, ko:

«خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ، وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ».

"(Melekew dan na ka bo noko la, jinew dan na ka bo tasuma mene la, Adama dan na ka bo fen na min nefola a ye)"¹ Muslim y'o lakali a ya Sohih kono.

Laslu sabanan: Ka limaniya gafew (kitabuw) ma, o be tali ke fana ko fila la:

Ko folo: ka limaniya gafew ma foroba bolo ma; o ye ko Alla ka gafew jigi A ya nabinumaw n'a ya kiraw kan; k'a ya hake nefe, ani ka weleli ke ka taga a ma, inafe Alla korotani k'a fo cogo min na:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...﴾

{Cen na, An ka An ya cidenw ci ni dalilu gweninw ye, ani An ka kitabu ni sumanikelan jigi o fe, walasa adamadenw ka tileniya sabati...} [Suratu Al-Hadid: 25]. Ani Alla korotani ko :

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيُحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ...﴾

¹ Muslim y'o lakali hadisa la min jate ye (2996), ka bo Aisha ya hadisa la, Alla ka dipe a ma.

{Adamadenw tun ye manton kelen ye, Alla ka kiraw ci, minw be kibaro dumanw ni bagabagali lase mɔɔw ma, ka Kitabu jigi o fɛ ni cɛn ye; walasa a ye kiti kɛ adamadenw cɛ fɛn na o ka ɲɔgon sɔsɔ min na...} [Suratu Al Bakara: 213].

Ko filanan: Ka limaniya gafew ma faranfasiya sira fɛ; o ye ko an ye limaniya Alla ye minw tɔɔ fɔ ola; inafɔ Tawrata, ani Injiili, ani Zaburu, ani Kurana, ani an ye la ala ko Kurana le ye o bɛɛ la fisaman ye, ani o laban, ani o kɔlɔsibaga, ani o cɛntigiyabaga, ani ko ale le wajibiyala manton bɛɛ kan ka tugu a kɔ ani ka kiti kɛ n'a ye; ka fara sunna sabatiniw kan minugu bɔla Alla ya ciden fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma; sabu Alla -saniya b'A ye- ka ciden Muhamadu ci, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, k'A kɛ cidenye kana jinɛw ni mɔɔw bɛɛ ma, ani A ka nin Kurana jigi A kan; walasa A ye kiti kɛ n'a ye o cɛ, ani A k'a kɛ keneya ye fɛnw ma minugu be disiw kɔnɔ, ani ɲɛfɔlikɛla ye fɛn bɛɛ la, ani kandaya ni hine ye limaniya bagaw ye, inafɔ Alla ko cogo min na saniya b'A ye:

{وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢١٥﴾}

{Wa nin ye kitabu barikaman ye an ye min jigi, ola; a ye tugu a kɔ ani a ye siran walasa a be hine sɔsɔ 155} [Suratu Al-An'am: 155]. ani Alla ko saniya be A ye:

{...وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ}

{...Wa An (Alla) ye kitabu jigi kana I ma, k'a ke ɲɛfɔlikɛla ye fɛn bɛɛ la, ani kandaya, ani hinɛ, ani kibarɔ duman silamaw ye} [Suratu An Nahl: 89].
Ani Alla kɔrɔtani ko:

﴿قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّى رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِى لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِىْ وَيُمِيتُ فَتَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ الَّذِىٓ اَلَمَّۤى الَّذِى يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهِۦ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٥٨﴾﴾

{A fɔ ko: «Yaa alugu adamadenw, cɛn na, Ne ye Alla ya ciden ye a bɛɛ ma, sankolow ni dugukolo masaya be min bolo; tigi gɛrɛ tɛy fɔɔ Ale, Ale le be ɲɛnɛmanya di, ka saya fana kɛ, ola, a ye la Alla n'A ka ciden la, Nabijuma min te sɛbɛ den kalan, min lala Alla la n'a ya kumaw la, a ye tugu A kɔ, o sabula a be kanda }. [Suratu Aaraf: 158]. Wa aya caman bey min be nin kuma fɔ.

Laslu naninan: Limaniya cidenw ma

Ko fila fana be o kɔnɔ: Ko fɔlɔ: Limaniya cidenw ma foroba bolo ma; wa o ye ko an ye limaniya ko Alla -saniya b'A ye- ka cidenw ci A ya jɔnw ma ka bɔ o yɛrɛw cɛma, k'o kɛ kibarɔ duman fɔbagaw ni bagabagali kɛ bagaw ye, ani weleli kɛ bagaw ka taga cɛn ma; ni mɔgɔ min sɔnna oma, o tigi ye hɛrɛ sɔrɔ, wa ni min murutila oma, o tigi ta ye bɔnɛ ni nimisa ye, wa o laban ani o bɛɛ la fisamanti ye an ka Kira Muhamadu, Abudulayi dɛncɛ ye Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, inafɔ Alla ko cogo min na saniya b'A ye:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cen na An (Alla) ka ciden dɔ ci manton bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, a y'a yere mabo Tɔgutu la...} [Suratu An Nahli: 36]. Ani Alla kɔrɔtani ko :

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...﴾

{Cidenw, minw be kibaro dumanw ni bagabagali lase mɔgɔw ma, walasa adamadenw kana daliluya foyi sɔrɔ cidenw cini kɔfɛ...} [Suratu An Nisaa: 165]. Ani Alla kɔrɔtani ko :

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...﴾

{Muhamadu te a si face ye, n'ga Alla ya ciden ne ani Nabipumaw laban...} [Suratu Al Ahzaab: 40].

A filanan: Ka limaniya cidenw ma kelen-kelen boloma; wa o ye ka limaniya kelen-kelen boloma Alla ye minugu tɔgɔ fɔ ola, walima minugu tɔgɔ fɔli sabatila Alla ya ciden fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma; inafɔ: Nuhu, ni Hudu, ni Solihu, ni Ibrahim, ani tɔw, Alla ka nɛma ni kisi b'O bɛɛ ma, ani O somɔgɔw ani O tugubagaw.

Laslu lorunan: Ka limaniya lon laban ma

O kɔnɔkow ye :

Ka limaniya ko bɛɛ ma Alla ni A ya ciden -nɛma ni kisi b'A ma- ka kibaruya di minugu la, ka bɔ fɛnw la minugu be ke saya kɔfɛ; inafɔ kaburu kɔnɔ fitina, ani a jangata, ani a here, ani minugu be ke Kiyama

lon na inafɔ siranyaw, ani geleyaw, ani sirati, ani mizani, ani jatebo, ani sara, ani gafew jensenni mɔgow cɛ; ola; mɔgo do bena a ya gafe mine a kininbolo la, ani mɔgo do bena a ya gafe mine a numanbolo la, walima a kɔfɛ.

A be don o kɔɔ fana: ka limaniya an ya ciden Muhamadu ya kɔɔ ma mɔgow bena min mi, ani ka limaniya Aljinɛ ni Jahanama ma, ani ko limaniyabagaw bena o Matigi Alla ye, ani A bena kuma o fɛ, ani ko gere minugu nana Kurana saniman kɔɔ ani Sunna sabatinin kɔɔ ka bo Alla ka ciden fɛ; ola, a ye wajibi ye jon ma ka limaniya o bɛɛ ma, ani k'o centigiya Alla ni A ya ciden k'a jɛfɔ cogo min na.

Laslu wɔɔɔɔnan: ka limaniya latigɛ ma

Ani limaniya o ma, o be tali kɛ ko nani la:

Ko fɔɔ: ka limaniya ko Alla subahana wa taala b'a lon min kɛla, min bena kɛ, ani A b'a ya jonw cogoyaw lon, ani o garizɛgɛw, ani o shiw hake ani o ya kewalew, ani o n'a jɔgonna o ya kow la, o kow foy te dogo Alla subahana wa taala ma, inafɔ A ko cogo min na saniya b'A ye:

(...وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ)

{...a ya lon ko Alla be fɛn bɛɛ lon} [Suratu Al Bakara: 231]. Ani Alla min ye masaba ni fanga tigi ye ko:

(...لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا)

{...walasa a ya lɔn ko Alla see be fɛn bɛɛ la, ani ko Alla ya lɔnni be fɛn bɛɛ lamini} [Suratu At tɔlak : 12].

A filanan: O ye ka limaniya ko Alla ka fɛn bɛɛ sɛbɛ A ka minugu latigɛ; inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min:

﴿قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ ﴿١٠﴾﴾

{An k'a lɔn dugukolo be min bɔ ola, wa gafe latangabaga be An fɛ 4} [Suratu Qaaf: 4]. Ani Alla kɔrɔtani ko :

﴿...وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾

{...wa An ka fɛn bɛɛ jate kitabu gwenin kɔɔ} [Suratu Yaasin : 12]. Ani Alla kɔrɔtani ko:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾﴾

{I te a lɔn ko Alla be sankolo kɔɔ fɛnw bɛɛ lɔn ani dugukolo kɔɔ fɛnw, o kow be gafe kɔɔ, o ko ka nɔɔ Alla ma 70} [Suratu Al-Hajj 70].

A sabanan: O ye limaniya ye Alla kɔrɔtani sago ma min be kɛ, min k'A diya ole be kɛ, min m'A diya o te kɛ, i ko Alla kɔrɔtani k'a fɔ cogo min:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾

{...Cɛn na Alla be fɛn kɛ min k'A diya} [Suratu Al-Hajj 18]. Ani Alla min ye masaba ni fanga tigi ye ko:

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾﴾

{A ya yamaruya te fɛn si ye n'a ka fɛn lapini, fɔɔ

k'a fɔ a ma ko: ke, a be ke o yɔɔɔ nin la 82} [Suratu Yaasin: 82]. ani Alla ko saniya be A ye:

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

{a te fen si lapini fɔɔ Alla dipɛna min ma; Alla dunya bɛɛ tigi.} [Suratu At takwiir: 29].

Naninan: ka limaniya ko Alla kɔɔɔtani le ka danfenw bɛɛ dan; Danbaga gɛɛɛ tey ni Ale tɛ, Matigi gɛɛɛ tey ni Ale tɛ; inafɔ Ale min saniya b'A ye ko:

﴿اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾

{Alla le ye fen bɛɛ Danbaga ye, wa Ale le ye fen bɛɛ kɔɔɔsibaga ye 62} [Suratu Al-Zumar 62]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾

{Yaa a lugu mɔɔɔw! a ye hakili to Alla ya nemaw la a kan. Yala danbaga gɛɛɛ bey ni Alla tɛ min b'a garijɛɛɛ ka bɔ sankolo ni dugukolo la? Tigi gɛɛɛ tey ni Ale tɛ. A be jɛngela A bato ma mun na?} [Suratu Faathur: 3].

Limaniya latige ma: o be tali ke ka limaniya nin ko nani ma, inafɔ o ye Sunna wal Jama'a mɔɔɔw ya dusukuna-siri ye cogo min; o be mɔɔɔw fonkɔɔɔɔɔɔɔɔ minugu k'o nankari ka bɔ Bida mɔɔɔw la.

Ani kow nafama minugu be Sunna mɔɔɔw ya dusukuna-siri la, o dɔ ye: kanu Alla kɔɔson ani kɔɔniya

Alla kɔson, ka mɔgɔ kɛ i pin ye Alla kosɔn ani ka juguya Alla kɔson, ole ye: dakan-dili ani konyali dusukuna-siri ye, ani o be ka bɔ limaniya la Alla kɔɔtani ma.

Mumini be muminiw kanu ani k'o dɛmɛ, a be kafiriw kɔniya ani k'o kɛ a juguw ye, wa nin manton muminiw jɛmɔgɔw ye Alla ya Ciden ya sɔhabaw ye, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, -inafɔ a sabatinin be Sunna wal Jama'a mɔgɔw fɛ cogo min na-; olugu b'o kanu ani k'o dɛmɛ, ani o be la ala ko olugu ye mɔgɔ pumanw ye ani mɔgɔ fisamantiw Nabipumanw kɔfɛ, Nabipuma ya kuma kɔson, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma:

«خَيْرُ الْقُرُونِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ».

«jama (siyɛcli) bɛɛ la fisaman ye Ne ya jama ye, o kɔfɛ min be tugu ola, o kɔfɛ min be tugu ola»¹ Ben kela o Hadisa sabati kan,

Ani o b'a ye k'o bɛɛ la fisamanti ye: Abu Bakri Al-Siddiq, o kɔfɛ, Umar Al-Faruq, o kɔfɛ, Usman Zunnurayn, o kɔfɛ, Ali Al-Murtada, Alla ka diɲɛ o bɛɛ lajɛni ma, o kɔfɛ, mɔgɔ tan tɔw, o kɔfɛ, sɔhaba tɔw, Alla ka diɲɛ o bɛɛ lajɛni ma, ani o b'o da mine ka bɔ sɔsɔliw la minw kela o ni jɔgon cɛ- o kɔɔ ye: sɔhabaw cɛ-, ani o b'a ye k'o kela jijabagaw le ye o ko la, min benna seen ma, sara fila b'o ye, wa min

¹ Bukhari y'o lakali hadisa la min jate ye (3651) ani Muslim hadisa la min jate ye (2533), ka bɔ Abdullahi bin Mas'ud ya hadisa la Alla ka diɲɛ a ma.

filila, sara kelen b'o ye.

O be Alla ya Ciden ya so kɔɔ mɔgɔw kanu, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, minugu limaniyala Ama, ani o b'o kɛ o niinw ye, ani o be Alla ya Ciden ya furumusow kɛ o niinw ye -Alla ka nɛma ni kisi b'A malimaniya jɔnw bamusow, ani o be Alla ya diɲɛ pini o bɛɛ ye. Ani o b'o yɔɔ majanya Rawafidu ya sira ma, minugu ye Alla ya Ciden -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ya sɔhabaw kɔniya ani k'o nɛni, ani ka damatɛmɛ kɛ A ya so kɔɔ mɔgɔw ya ko la, ani ka o kɔɔta ka tɛmɛ o loyɔɔ kan Alla ba ka min di o ma, inafɔ o k'o yɔɔ majanya Nawasibiw ya sira la cogo min na, minugu ka A ya so kɔɔ mɔgɔw tɔɔ kuma walima kɛwale la.

O masala minugu fɔla an fɛ: o bɛɛ be don dusukuna-siri puman na, Alla ka A ya ciden Muhamadu ci ni min ye nɛma ni kisi b'A ma, ole ye dusukuna-siri ye mɔgɔ ka kan ka la min na, ka tugu a kɔ, ka telen a kan, ani k'i yɛɛ tanga fɛn bɛɛ ma min te bɛn n'a ye, ole ye jamakulu kisini ya dusukuna-siri ye, minugu ye Sunna ani jama mɔgɔw ye, Nabijuma ko minugu ya ko la nɛma ni kisi b'A ma:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَدَّلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ
أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَذَلِكَ».

«Jenkulu dɔ bena to Ne ya manton cɛ ka sabati cɛn kan, mɔgɔ min k'o labila o te se k'o tɔɔ, fɔɔ Alla

ya yamaruya bena, k'a sɔɔ o b'o cogo la»¹, a nana lakali do la:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ مَنْصُورَةٌ».

«Jenkulu do bena dume cen kan ka bo ne ya manton na, Alla b'o demε»², Ciden ko fana nema ni kisi b'A ye:

«افْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَاسْتَفْتَرِقُوا هَذِهِ الْأُمَّةَ عَلَى ثَلَاثِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً فَقَالَ الصَّحَابَةُ: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي».

«Yahudiya tilanna ka taga jamakulu biwolonfila ani kelen, Nasaraw tilanna ka taga jamakulu biwolonfila ani fila, wa manton nin bena tilan ka taga jamakulu biwolonfila ni saba, o bee bena don Jahanama kɔɔ fɔɔ jamakulu kelen. Sahabaw ko: olugu ye jon nugu le ye Alla Cila? Cila ko: mɔgo min kela fen kan Ne ani na Sahabaw be min kan»³.

¹ Muslim y'o lakali hadisa la min jate ye (1920), ka boThawban ya hadisa la Alla ka diɲe a ma.

² Ibnu Maajah y'o lakali hadisa la min jate ye (3952), Thawban ya hadisa la Alla ka diɲe a ma, ani Ibnu Hibban ye a sabati hadisa la min jate ye (6714), ani Al-Hakim hadisa la min jate ye (8653).

³ Tirmizhi y'o lakali hadisa la min jate ye (2641), ka bo Abdullahi Ibnu Amru ya hadisa la, Alla ka diɲe a ma, ani Munawi ko Fayidul Kadir kɔɔ (5/347): "Abdurahman Ibnu Ziyad Al-Ifiriki be a kɔɔ, Zahabi ko: o k'a ke Do'ifu ye", ani Albani k'a ke Sohuhu ye Sohahul Jami'i kɔɔ hadisa la min jate ye (5343)."

Dusukuna-siriw minugu be fɔn

Dusukuna-siri puman kɔ

Minugu ka sira bila ka bɔ nin Dusukuna-siri ma ani Minugu be taga a fonkɔɔɔgonya kan; olugu ye suguya caman ye; o dɔw ye: Minugu be bato kɛ boliw la, ani jow, ani mɛlɛkew, ani waliyuw, ani jinew, ani yiriw, ani farakolow, ani o ɔɔgonnaw. Olugu ma sɔn cidenw ya wele ma, n'ga o k'i ban ola, ani k'o kɛlɛ, inafɔ Kurayshiw ani Arabu suguyaw k'a kɛ cogo min na ni an ya ciden Muhamadu ye Alla ka nɛma ni kisi b'A kan; o tun be pinini kɛ o ya batofɛnw fɛ hajuw ɔnɛbɔli la, ani banabagatɔw kɛnɛyali, ani dɛmɛ pini ka see sɔɔɔ juguw kan. O tun be joli bɔn o ye ani ka layiru ta o ye. Tuma min na ciden -Alla ka nɛma ni kisi b'A kan- ka nankari kɛ o kan o kow la ani k'o yamari k'o ye bato kɛrɛkɛrɛ Alla kelenpe ye, o kabakoyala ola, ani ka ban ala, o ko:

﴿أَجْعَلِ ٱللَّهُ ٱلنَّهَآ وَٱحِدًا إِنَّ هَٰذَا لَشَىْءٌ عَجَبٌۭ﴾

{Yala A ka bato fɛnw kɛ tigi kelen ye wa? Nin ye kabako ye dɛ 5 } [Suratu Sɔɔd: 5].

A tola - Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- k'o wele ka taga Alla ma, k'o lasiran filankafoya ɔnɛ, ani ka fɛn lakika ɔnɛfɔ o ye o be weleli kɛla ka taga min ma; fɔɔ Alla ka mɔɔɔw kanda o cɛ min kanda la, o kɔfɛ o don na Alla ya dina la jamakulu jamakulu. Ola; Alla ya dina ka fanga sɔɔɔ dinaw bɛɛ kan weleli tuguni ɔɔgonna nin jihadi jan kɔfɛ, min kɛla Alla ya ciden fɛ

- Alla ka nema ni kisi b'A ma- ani A ya sohabaw -Alla ka diɲe o bee ma- ani minugu tugula o ko pumanya keli la. O kɔfe, kow yeɓemana, ani lɔnnibaliya giriya la mɔgow fanba kan; o fanba segina jahiliya diɲe la ni danateme ye kiraw ni waliyuw la, k'o wele ani ka deme jini o fe geɓeya wagati la, ani filankafoya suguya gerew, o ma "La ilaha illa Alla" koro lɔn; inafɔ Arabuw ya kafiriw k'a koro lɔn cogo min na, an be deme jini Alla le fe.

Nin filankafoya ni ma dabila ka jensen mɔgow cema fo ka se an ya nin wagati nin ma; lɔnnibaliya caya kɔson ani wagati janya ka bo Nabijumaya wagati la.

Wa kɔfe mɔgow ya shubuha ye folo mɔgow ya shubuha le ye, o ye o ya kuma le ye:

{...هَؤُلَاءِ شَفَعْتُنَا عِنْدَ اللَّهِ...}

{...Ninugu ye an ya soronalidon bagaw ye Alla fe...} [Suratu Yunus: 18]• Ani o ya kuma:

{...مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى...}

{...An te o bato foy kɔson fɔo o ye an surunya Alla la koseɓe...} [Suratu Az Zumar: 3] Alla ye ni shubuha tiɲe, k'a ɲefɔ ko mɔgo o mɔgo ka fen gere bato min te Ale ye, o kela fen o fen ye, o tigi ka filankafoya ke Ala ani a kafiriya la, inafɔ Alla korɔtani ko cogo min:

{وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعْتُنَا

عِنْدَ اللَّهِ...}

{O be fenw bato Alla kɔ, minugu te se ka tɔɔ lase o ma walima ka nafa kɛ o ye, ani o b'a fɔ ko: Olugu ye an ya soronalidon bagaw ye Alla fɛ...} [Suratu Yunus: 18]. Alla k'o jabi, saniya b'A ye, n'a ya kuma ye:

﴿قُلْ أَنتَئِثْنُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (٨)

{A fɔ ko: yala a be Alla kibaruya fen na wa A te min lɔn sankolow la walima dugukolo kan? Saniya b'A ye ani A kɔɔtani le ka bɔ fen bɛɛ ma o be minugu farala A kan18} [Suratu Yunus: 18].

Alla kɔɔtani k'a bange aya nin la ko: ka fen gere bato Alla kɔ, inafɔ Nabipumaw walima waliyuw walima fen gerew, o ye Filankafoya belebele ye, hali ni a kebagaw k'a wele tɔɔ gerew la min te Filankafoya ye, Alla kɔɔtani ko:

﴿...وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى...﴾

{...Ani minugu ka fen gerew kɛ tigiw ye Ale kɔ, (o b'a fɔ ko): an t'o bato la foy kɔson fɔɔ o ye an masurunya Alla la surunyali kojugu la...} [Suratu Az Zumar: 3]. O kɔfɛ Alla kɔɔtani k'o jabi n'a ya kuma ye ko:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾

{...cɛn na Alla be kiti tige o ni nɔgon cɛ fen na o

be fonkɔɔɔɔɔɔɔɔ la min na, cɛn na Alla te mɔɔɔ
kanda min ye ngalontigelaba ni kafiriba ye } [Suratu
Az Zumar: 3].

A k'a yira ni nin kuma ye -saniya b'A ye- ko o ke
k'A ɔɔɔɔɔ gɛrɛ bato ni duwawu ye, ani siranya, ani
jigiya, ani o ɔɔɔɔɔnaw; o ye kafiriya ye Ama saniya
b'A ye, ani A k'o ke ngalontigeya o ya kuma fɔtaw la:
k'o ya tigiw b'o gwɛrɛ Ale la.

Kafiriya dusukuna-siriw minugu be dusukuna-
siri ɔɔɔɔɔ ani cidenw nana ni fɛn min ye -
nɛma ni kisi b'o ma- o dɔ ye: Alla ko nankari bagaw
ya dusukuna-siri ye nin wagati nin na, ka bɔ
Marikisi ni Lenini kɔmɔɔɔw la, ani mɔɔɔ gɛrɛw
minugu be weleli ke ka taga Alla ko nankarili ni
kafiriya ma, hali n'o k'o tɔɔɔ la ko ishtirakiya,
walima shuyu'iya, walima ba'asiya, walima tɔɔɔ
gɛrɛw, nin Alla ko nankari bagaw ya laslu dɔ ye ko:
tigi si tey , ani ɔɛnɛmaya ye bolola fɛnw ne ye.

Ani o ya lasluw dɔ ye: ka ban su-kunun ma, ani
ka ban Alijine ni jahanama ma, ani ka kafiriya dinaw
bɛɛ ma. Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka fileli ke o ya gafew la ani
ka fɛn kalan o be min kan, o tigi b'o lon dɛngɛneya
la. Sika t'ala ko dusukuna-siri nin be sankolo dinaw
bɛɛ ɔɔɔɔ, ani a b'a tigiw lase laban ko juguman ma
duniya ani lon Laban na.

Dusukuna-siri minugu be cɛn fonkɔɔɔɔɔɔɔɔ o dɔ
ye : sufi dɔw be lala min na ko mɔɔɔ dɔw minugu o
b'o wele ko waliyuw be fara Alla kan latige la, ani o

be dunya kow mara, o b'o wele ko Aktɔbuw, ani Awutadu, ani Agwasuw, ani tɔɔ gerew o ka minugu la o ya batofenw la. Nin ye filankafoya le ye Alla ya baraw la, wa filankafoya be la juguman do le Alla kɔɔtani la.

Wa ni mɔɔ min miirila jahiliya mɔɔw ya filankafoya la, ani k'a suma ni filankafoya ye min jensenni be kɔfemɔɔw cɛ; a b'a sɔɔ ko kɔfemɔɔw ya filankafoya le ka bon ani a ka jugu, o nɛɔli file nin ye: Arabu kafiriw Jahiliya wagati la, o danfarala ni ko fila ye : A fɔɔ ko o tun te fɛn si jɛn n'Alla ye danni la, n'ga o ya filankafoya tun be bato le la; sabu o tun sɔɔna a ma ko Alla kɔɔtani kelenpe le ye Danbaga ye, inafɔ a ko cogo min na saniya ni kɔɔta b'A ye:

{وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولَنَّ اللَّهُ...}

{N'i k'o pininga ko jɔn ne ka o dan, o bena a fɔ ko «Alla»...} [Suratu Al Zukhruf: 87]. Ani Alla kɔɔtani ko:

{قُلْ مَّنْ يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ}

{A fɔ ko: Jɔn ne b'a garijɛɛ ka bɔ sankolo ni dugukolo la? Walima jɔn ne ye mɛnni ni yeli marabaga ye? Ani jɔn ne be jɛnɛman bɔ su la, ka su bɔ jɛnɛman la, ani jɔn ne be ko be latigɛ? O bena a fɔ ko: «Alla». A fɔ ko: «yala a te siran a ya jangata jɛ

wa?»} [Suratu Yunus: 31]. Wa ayaw ka ca nin ko la kosebe.

Ko filanan: k'o ya filankafoya bato la tun te tuma be ye ye, n'ga a tun be ke here wagati le la, n'ga tɔɔya wagati la, o tun be bato saniya Alla kelenpe ye, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّيَهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾

{Ni o yeɛɛla kurun kɔɔɔ, o be Alla dali ka dina gwɛya a kelen pe ye, n'ga ni a k'o lakisi ka taga n'o ye gwɛ kan, i b'a sɔɔɔ o be dɔ fara la A kan.} [Suratu Al Ankabut: 65].

Nga min ye filankafoɔ labanw ye, o lugu ka dɔ fara fɔɔɔw kan fan fila fe: Fan fɔɔɔ: o dɔw ya filankafoya be tigiya la. A filanan: o ya filankafoya nɔɔɔya ni geɛya wagati la, inafɔ mɔɔɔ min kɛla n'o ye ani k'o cogoyaw file b'o lɔn cogo min na, ani a k'a ye o be min ke Huseni ni Badawi ani o tɔw kaburuw yɔɔɔ la Misira(Ejipti) jamana na, ani Ayidarusi kaburu yɔɔɔ la Adani, ani Hadi Yamani, ani Ibnu Arabi Shami, ani Shɛyku Abudukadiri Jaylani Iraki, ani kaburu lɔnnin tɔw minugu na mɔɔɔw tɛmɛna hake la, o ka Alla kɔɔtani ya hake caman ke o ta ye. Wa mɔɔɔ ka dɔɔɔ min b'o bara nankari o kan, ani ka kelenbagatiya cɛn jɛfɔ o ye, Alla ka A ya kira Muhamadu ci ni min ye nɛma ni kisi b'A ma, ani ciladenw minugu kɔɔna A jɛ nɛma ni kisi b'O ma,

cɛn na an ye Alla ta ye, wa cɛn na an be segi Ale le ma.

Wa dusukuna-siri min be dusukuna-siri juman fonkɔɔgonya Alla tɔɔw n'a mankutuw sira fɛ o dɔw ye: bidakɛlaw ya dusukuna-siri ye, inafɔ Jahamiyaw, ani Mutazilaw, ani minugu tugula o ya sira kɔ ka ban Alla kɔɔtani ya mankutuw la, ani ka Alla saniya masa ya mankutu dafanin minugu fɔla Ala olugu nankari, ani k'A kɔɔta ni mankutu ni fɛnw ye minugu tey, ani fɛn jɛnɛmabaliw, ani fɛn minugu te se ka kɛ. Alla kɔɔtani ne ka bɔ o ya kumaw ma kɔɔtaliba la.

Wa min be don ola: minugu ka mankutuw dɔw nankari ka o dɔw sabati; inafɔ Asha'iraw ya dusukuna-siri ye min ye, wa olugu, fɛn be wajibiya o kan mankutuw la o ka minugu sabati o borila min jɛ mankutuw la o ka minugu nankari ani k'o daliluw kɔɔw yɛlɛma, ka daliluya sɛbɛniw ni hakilitaw sɔsɔ ola, ani k'o yɛrɛ sɔsɔ ola sɔsɔli gweni la.

Nga Sunna ni jama mɔɔw: olugu ka fɛn sabati Alla ka min sabati A yɛrɛ ye, walima A ya kira Mahamadu nɛma ni kisi b'A ma ye min sabati A ye, k'o sabati Alla kɔɔtani ye ka bɔ tɔɔw ni mankutuw la, cogoya dafanin na, o k'A saniya ka bɔ A ya danfɛnw bɔɔɔgonfɛya ma, saniyali la min ka jan nagasili la, ola; o ka bara kɛ ni daliluw bɛɛ ye, o ma yɛlɛmali kɛ ala ani ma toy, ani o kisila yɛrɛ sɔsɔ ma

mogɔ gɛrɛw benna min na- inafɔ o jɛfɔli tɛmɛna
cogo min na-

Nin le ye kisi sira ye, ani dunya ni lahara
kunadiya, ole ye sira tilennin ye nin manton mogɔ
fɔlɔw ni a jɛmogɔw tugula min kɔ, wa manton nin
laban tena jɛn fɔɔ ni fɛn ne ye min k'a fɔlɔ jɛn, ole
ye ka tugu Kitabu (Kurana) ni Sunna kɔ, ani ka fɛn
bila min b'o fila sɔsɔ. An be Alla dali, saniya be A ye
ani kɔrɔta, k'A ye manton ni segi ka taga a ya kanda
ma, ani ka kanda welebagaw caya a kɔnɔ, ani k'a
jɛmogɔw n'a lɔnnikɛlaw bɛnsenma ka filankafoya
kɛlɛ, ani k'a ban, ani ka bagabagali kɛ ka bɔ a
sababuw ma... Ale le ye masa mɛnibaga ye, Ale le ye
masa ye min ka surun A ya jɔnw la. Alla le ye
bɛnsɛma tigi ye, ani Ale le ye an wasabaga ye ani
kalifatigi juman, ani sɛɛ tɛ ani fanga tɛ fɔɔ n'Ale ya
dɛmɛ ye. Ani nɛma ni kisi be A ya jɔn ani A ya ciden
ye, an ya Nabijuma Muhamadu, ani A ya so mogɔw
ani a ya schabaw.

Daliluw lɔli mogɔ ya kiti kan min be dɛmɛ jini fɛn
gɛrɛ fɛ min tɛ Alla ye.

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan filanan:

ka deme pini Nabijuma fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma, o kiti

Tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ka Ciden kan, ani A ka so mogow ani A ka sohabaw, ani mogow o mogow ka kanda sira tagaman ni A ya kandali ye.

O kofe: Koweti jamana jurnali Al-Mujtama ka soku daw bo (abyatu) a ya nimow 15 la, min bola 19/ 4/ 1390 H, togow korow: (Alla kira (nema ni kisi b'a ma) ya mawulidi hakilijigi). O sokuw (abyatu) konow, deme pini be Alla Nabijuma fe (nema ni kisi be A ma) ani see sorow pini; walasa ka manton deme, ka see di a ma ani k'a tanga k'a bo faranfarali ni jowgon famuyabaliya ma a bena min na, ka bo a sebebaga fe min k'a yere togow la ko: (Amina). o soku kan min ko folo o do ye:

Yaa Alla ka Ciden, dunya deme... min be kele mene ani o kofe, a be tow a tasuma na.

Yaa Alla ka Ciden! manton deme... sika dibi konow min ya tagama kuntagala janyala

Yaa Alla ka Ciden! manton deme... min ya yeliw filila haminankow filiyow la.

Fo a tagala a fo:

Alla ka deme teliya inafow I k'a teliya cogo min na...
Badri lon tuma min na I ka Alla wele.

Ola, dogɔya yeɛmala demɛ kabakoma ye... cɛn na, kɛlɛdenw be Alla bolo i te minugu ye.

(O cogo la, nin sɛbɛlikɛla be a ya weleli ani a ya demɛ pini jɛsin Alla Kira ma nɛma ni kisi b'A ma, k'a pini A fɛ A ye mantɔnw sɔɔ k'o demɛ jona, pine kosɔn - walima lɔnibaliya - ko demɛ be Alla kelenpe le bolo, a te Nabijuma bolo nɛma ni kisi b'A ma walima danfen gerɛw, inafɔ Alla ko cogo min na A ya Kitabu gwenin kɔɔ:

﴿...وَمَا تَنْصُرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾

{...Demɛ te bola yɔɔ si fɔɔ Alla fɛ, see bɛɛ tigi, ko labɛn numan masa} [Suratu Aali Imraan: 126], ani A ko(Allah) A kɔɔɔɔla :

﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ

بَعْدِهِ...﴾

{Ni Alla ka a demɛ, mɔɔɔ si te se ala, wa n'A ka a labila, jɔn ne be a demɛ A kɔfɛ...} [Suratu Aali Imraan: 160].

Nin kɛwale nin min ye duawu ye, ani demɛ pini geɛya kow la, o ye: ka bato cogoya dɔ kɛ fɛn gerɛ ye min te Alla kɔɔɔtani ye; Wa lɔnnan Kitabu ni Sunna ani benkan fɛ: ko o te daga, ani ko Alla kɔɔɔtani ka danfenw dan A bato le kɔson, ka Cidenw ci, ani ka gafew jigi ka o bato jɛfɔ ani ka weleli kɛ ka taga a ma, inafɔ Alla saniya b'A ye ko cogo min na:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

{Ne ma jinaw ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ne bato 56} [Suratu Az zariyat: 56], Ani Alla kɔɔtani ko:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cɛn na An (Alla) ka Ciden dɔ ci manton bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye Alla bato, ani a ye a yere mabɔ Tɔgutu la...} [Suratu An Nahl: 36], Ani Alla kɔɔtani ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ٥١﴾

{An (Alla) ma ciden si ci I jɛ, fɔɔ an ye gundo siri kana di a ma ko: tigi si tey fɔɔ Ne, ole kɔson, a ye Ne bato 25} [Suratu Al Anbiya: 25], ani A ko A kɔɔtɔla:

﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ٥٢ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ٥٣﴾

{Alif, Laam, Raa. Nin ye kitabu ye min ayaw bila cogo jɛnna, o kɔfɛ o walawala la ka bɔ ko labɛn numan masa fɛ, min ye kow lɔnnbaga ye 1}

{Ko a kana foy bato fɔɔ Alla, Cɛn na, Ne ye bagabagali бага le ye, ani kibarɔ duman fɔbaga a ye ka bɔ Ale(Alla) fɛ 2} [Suratu Hud: 1, 2].

Alla kɔɔtani k'a bange nin aya sabatininw na ko A ma jinaw ni mɔgɔw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ale kelenpe bato, jɛn jɔgon te Ala. Ani A k'a bange ko A ka Cidenw ci, kisi b'o ma, walasa o ye yamaruya kɛ ni nin bato nin ye ani ka gwenin kɛ ka bɔ a sinan ma. Ani Alla kɔɔtani k'a fɔ ko A ka A ya Kitabu ayaw bila

cogo ɲen ani k'o bange - ni kuma gweninw ye - walasa fen gere kana bato min te Ale ye, saniya be A ye.

A lonnin ne ko bato kɔɔ ye: ka Alla kelenbagatiya ani ka A kan bato A ya yamaruya kow la, ani k'i yɔɔ ma janya A ya gweni kow la, Alla ka yamaruya ke ni o ye, ani ka o kibaruya fɔ aya caman kɔɔ, o dɔw ye: Alla ya kumakan ye saniya b'A ye:

﴿وَمَا أَمْرُو إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حَقَّاءَ...﴾

{O ma yamaruya foy la fɔɔ o ye Alla bato, ka ke kɔɔgwɛyabagaw ye Alla ye ani tilenbagaw ye dina la...} [Suratu Al bayinah: 5], Ani Alla ya kuma Alla min ye fanga tigi ye ani masaba:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{Wa i matigi ka yamaruya ke ko a kana tigi si bato Ale kɔ...} [Suratu Al-Isra: 23], Ani Alla ya kuma, saniya be A ye:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۖ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ۝﴾

{Cɛn na, An ye kitabu jigi kana I ma ni cɛn ye, ola, I ye Alla bato, ka dina saniya A ye 2 }

{I tolomalo! Bato puman ye Alla le ta ye. Ani mɔgo minugu ka fen gere ke tigiw ye Alla kɔ, (o b'a fɔla le ko): an t'o batola kun gere kɔson fɔɔ o y'an

masurunya Alla la surunyali ko jugula. Alla bena kiti ke o ce fenw na o be jɔgon sɔsɔla min na. Alla te mɔgo kanda, mɔgo min ye n'galontigelaba ye nin kafiriba 3} [Suratu Al Zumar 2-3].

Ayaw ka ca nin kɔɔ nin na, o bee b'a yira ko a be wajibiya ka bato kerekereya Alla ye, ani ka fen bato toy min te Alla ye, ka bo Nabijumaw ani o jɔgonna gerew la.

Sika te ala ko duawu ye bato suguw la nafamanba do ye ani o bee lajenin, ola; a be wajibiya k'a kerekere Alla kelenpe ye, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min na:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ (١٤)

{A ye Alla wele ka dina saniya A ye, hali ni a goyala kafiriw ye 14} [Suratu Gaafir: 14], Ani Alla min ye ni masa fanga tigi ye ani masaba, ko:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ (١٨)

{Ani ko misiriw ye Alla ta le ye, ola; a kana fen si wele ka fara Alla kan 18} [Suratu Al Jin: 18], Wa nin yamaruya nin, min ye ka Alla kelenpe wele, o be tali ke danfenw bee la, k'a ta Nabijumanw la ka taga a bila mɔgo tɔw la; wa Alla ya kuma kan:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ

الظَّالِمِينَ﴾ (٢٦)

{I kana fen wele Alla ko, min yere te se k'inafa ani a te se k'i tɔɔ, ni k'o ke, ola i bena ke

yerekuntɔɔnnaw cɛman.} [Suratu Yunus: 106].
 Nin ye kuma ye Nabipuma ma nɛma ni kisi b'A ma,
 wa a lonni ne ko Alla k'A tanga ka bɔ filankafoya ma,
 n'ga lapini ye ka bagabagali ke mɔgo gerew la, o kɔfe
 Alla kɔɔtani ko:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ

الظَّالِمِينَ﴾

{I kana fen wele Alla kɔ min te inafa, ani a te i
 tɔɔ, ni i k'o ke, i bena ke yerekuntɔɔnnaw cɛman.}
 [Suratu Yunus: 106]. Nin ye kuma ye ka jesin
 Nabipuma ma nɛma ni kisi b'A ma, n'ga a lapini ye:
 ka bagabagali ke mɔgo gerew le la; sabula a lonnin
 ne ko Alla kɔɔtani ye A ya ciden tanga kabo
 filankafoya ma, o kɔfe Alla kɔɔtani ka geleya ke
 gwenni ani bagabagali la; A ko:

﴿...إِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ﴾

{...n'i k'o ke, ola cɛn na I kɛla yerekuntɔɔnnaw
 dɔ ye} ni tɔɔni fɔla ni cogo la, a kɔɔ le ye:
 Filankafoya belebele ba ye, inafɔ Alla kɔɔtani ko
 cogo min:

﴿...وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

{... ani kafiriw le ye yerekuntɔɔnnaw ye}
 [Suratu Al Bakara: 254] Ani Alla kɔɔtani ko:

﴿...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

{...cɛn na, filankafoya ye yerekuntɔɔn ba ye}

[Suratu Luqman: 13]. Ola, ni Adamadenw jemɔgo nema ni kisi b'A ma tun ka fɛn gɛrɛ wele Alla kɔfɛ, A tun bena kɛ yɛrɛkuntɔɔnnaw dɔ ye, ni mɔgo gɛrɛ ka fɛn gɛrɛ wele Alla kɔfɛ o ta be kɛ cogo di?!

Ola; a lonna nin ayaw ni o jɔgon gɛrɛw la ko ka fɛn gɛrɛ wele min te Alla ye — inafɔ suw, ani yiriw, ani jow, ani o jɔgon gɛrɛw — o ye filankafoya ye Alla ma, ani a be benbaliya kɛ ni Alla kelenpeya ye bato la, o min kɔson Alla ka jinaw ni mɔgow dan, ani ka cidenw ci, ani ka kitabu w lajigi, ani a be sɔsɔli kɛ "Laa ilaaha illal-laahu" kɔrɔ la; min be bato bali fɛn gɛrɛ ma Alla kɔ, k'a sabati Alla kelenpe ye, inafɔ Alla saniya masa min kɔrɔtani le ko:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ﴾

{Ole be a yira, ko Alla ye cɛn masa ye, ani k'o be fɛn min wele la Alla kɔfɛ, Ole ye n'galon ye, ani cɛn na Alla le kɔrɔtani le Ale le kabon 62} [Suratu Al-Hajj 62]

Ani nin le ye dina aslu ni a sinsin fɛn ye, ani batow te jɛn fɔɔ nin aslu jɛnli kɔfɛ, inafɔ cogo min Alla kɔrɔtani ko:

﴿وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

{Cɛn na, An ye gundo siri ka taga I ma, ani mɔgow ma minugu kɔnna i jɛ, ko: n'I ka dɔ fara Alla kan, I

ya bara bæ bena tiɲɛ, ani I bena ke bɔnɛbagaw cɛma.} [Suratu Al-Zumar 65], Ani Alla kɔrɔtani ko saniya b'A ye :

{...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ}

{...ni o tun ka fen fara Alla kan, o ya bara pumanw bæ tun bena ben} [Suratu Al-An'am: 88].

Ka bɔ fen tɛmɛninw la, a be yira ko silamaya dina, ani ka sereya ko: (tigi gere tey fɔɔ Alla) aslu ba fila b'o la:

A kelen ye Ko: fen si ma kan ka bato fɔɔ Alla kelenpe, jɛnpɔgon te Ala; mɔɔ o mɔɔ ka suw wele ka bɔ kiraw la ani mɔɔ tɔw, walima ka jow wele, walima yiriw, walima kabaw, walima fen gerɛw danfenw na, walima ka dɛmɛ pini o fɛ, walima k'a yere surunya ola ni sonniw ni layiruw ye, walima ka seli o ye, walima ka sujudu ke o ye; o tigi k'o ke tigiw ye Alla kɔfɛ, ani a k'o ke sinanw ye Ala - saniya be A ye, A kɔrɔtani le -, ani a ka sɔsɔli ke ani k'a ban "Laa ilaha illaa Allah" kɔɔ la.

A filanan: Alla te bato ni fen ye fɔɔ A ya Nabijuma ani A ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ya sariya, ni min ka fen kura don dina la Alla ma diɲɛ min ma; o tigi ma sereya kɔɔ sabati ko Muhamadu ye Alla ka ciden ye, wa a ya bara t'a nafa, a te mine a fɛ, Alla kɔrɔtani ko:

{وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿١٣﴾}

{Wa an bena ɲɛ sin o ya bara keninw ma, k'o ke

buguri jensennin ye.} [Suratu Al furqan: 23], Bara minugu fola aya nin kɔnɔ o ye: mɔgɔ ya baraw le ye min sala filankafoya kan Alla kɔrɔtani ma,

Ani fɛn be don ala fana: Bida'a baraw minugu Alla ma yamari di o keli la, o bena kɛ buguri jensennin ye lahara lon na; sabu o kɛwale ma ben A ya dina sanim ma, inafɔ Nabipuma nɛma ni kisi b'A ma ko cogo min:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔgɔ o mɔgɔ mana fɛn dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fɛn bena kɔsegi a tigi ma». Ben kela o Hadisa kenɛya kan.

Kuma surunyanin ye ko: nin sɛbɛnnikɛla muso nin ka a ya dɛmɛ pini ni a ya duawu pɛsin Kira ma nɛma ni kisi b'A ma, k'a kɔ don dunya tigi ma, dɛmɛ ni tɔrɔ ani nafa be Min bolo, k'a sɔrɔ o foy te mɔgɔ gere bolo.

Siga t'ala ko nin ye yɛrɛ kuntɔɔɔ belebeleba ye min cɛkajugu, wa Alla ka yamaruya di ko k'A wele, ani A ka layiru ta ko minugu b'A wele A b'olugu jabi, wa A k'a bagabagali kɛ mɔgɔw la minugu b'o yɛrɛ bonyɛ o ma k'o bena don jahanama kɔnɔ, inafɔ Alla ko cogo min na:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٢٥﴾﴾

{A Matigi ko: A ye N'wele, Nb'A jabi, cɛnna mɔgɔ

minugu b'o yere bonye Ne batoli ma, olugu bena don jahanama kɔɔ o ye dogoya bagaw ye a kɔɔ} [Suratu Gaafir: 60], O Kɔɔ: o dogoyanin o majiginin, Nin aya nin b'a yira ko duawu ye bato le ye, ani ko mɔɔ min b'a yere bonye a ma, o tigi sigiyɔɔ ye jahanama le ye. Ni nin kɛla mɔɔ cogo ye min b'a yere bonye Alla wele ma; ola min ka fen gere wele k'a kɔ don A ma; o tigi cogo bena kɛ di, Alla le ka surun A ya jɔnw la, fen bɛɛ tigi le, ani A see be fen bɛɛ la, inafɔ Alla k'a fɔ cogo min na:

{وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿٦٠﴾}

{Ni N' ya jɔnw k'i pininga Ne ko la, cɛn na, Ne ka surun ola, n be welelila ya weleli jabi ni a ka n wele, o la; o ye n jabi, ani o ye limaniya n ma, walasa o be kanda.} [Suratu Al bakara: 186], Kira Alla ka nɛma ni kisi b'A ma k'a lase hadisa Schih kɔɔ ko duawu le ye bato yere ye, ani A ka fɔ a benɔɔɔɔ dence Abdullahi bin Abasi ye, Alla ka diɔɔ o fila ma ko:

«احْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، احْفَظِ اللَّهَ تَحِذُهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعْنَتْ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ».

«Alla kɔɔsi Alla b'i latanga, Alla kɔɔsi i be Alla ɔɔɔ i pɛfɛ, n'i be dalike i ye Alla dali, n'i be demɛ jini, i ye demɛ jini Alla fɛ». Tirmizhi ani a jɔgon gerɛw y'o lakali.

A ko fana Alla ka nɛma ni kisi b'A ma;

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلَّهِ نِدًّا؛ دَخَلَ النَّارَ».

«Ni mɔɔ min sala k'a sɔɔ a be Alla ɲɔɔn gere wele; a be don tasuma kɔɔ». Bukhari y'o lakali, A nana sɔhihu fila kɔɔ fana, k'o ka Nabipuma ɲiniga Alla ka nɛma ni kisi b'A ma ko: jurumu juma le ka bon ni jurumuw be ye? A ko:

«أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ».

«Ka sinan ke Alla la k'a sɔɔ Ale le k'i dan». Wa sinan: o ye bɔɲɔɔn ye, mɔɔ o mɔɔ ka fen gere wele Alla kɔ, walima ka dɛmɛ ɲini a fɛ, walima ka layuru ta a ye, walima ka kantigeli ke a ye, walima ka bato fan dɔ ke a ye minugu ma fɔ ka tɛmɛ; o tigi k'a ke sinan ye, a kɛla Nabipuma ye, walima waliyu ye, walima mɛlɛkɛ ye, walima ɲinɛ ye, walima boli ye, walima danfen gere ani o ɲɔɔonnaw.

Nin yɔɔ la, mɔɔ dɔ be se k'a fɔ ko: ka mɔɔ dali min be ɲɛnɛmaya la a yɛɛ ɲɛnɛ, ani ka dɛmɛ ɲini ke a fɛ kɛnɛma kow la a see be minugu la, o kiti ye mun ye; O jabi ye: K'o te filankafoya ye, n'ga o ye lada kow le ye minugu dagani le silamaw cɛ, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min Musa ya kisa la:

(...فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ...)

{...O kɛnin, min be bɔ a ya jamakulu la o ka dɛmɛ ɲini a fɛ mɔɔ kan min be bɔ a juguw la...} [Suratu Al-Qasas: 15], inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min Musa ya kisa la fana:

﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ...﴾

»Ola, a bɔla dugu kɔɔɔ k'a sɔɔ a be siranna ani a b'a yere kɔɔsi...} [Suratu Al-Qasas: 21], Inafɔ adamaden be demɛ jini a tɔɔɔgonw fɛ keɛ la, ani ko gerew la minugu bena mɔɔɔw ma, o mako be don ɔɔɔgon na minugu la.

Alla ka yamaruya di A ya Nabipuma ma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ko A y'a fɔ A ya manton ye ko A te se ka nafa wala tɔɔ si lase mɔɔ si ma, Alla kɔɔɔtani ko:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا﴿٢١﴾

{A fɔ ko: cɛn na, Ne be n'tigi dɔɔron le bato, wa ne te fɛn si fara A kan 21

A fɔ ko: «cɛn na, Ne te tɔɔ si mara alugu ye walima kandaya» 22} [Suratu Al Jin: 21, 22], Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

A fɔ ko: «N'te nafa wala tɔɔ si mara n'yere ye fɔɔ n'a kɛla ni Alla sago ye. Ni ne tun be ko dogoni lɔn, n'tun bena here cama sɔɔ, ani kojugu tun tena n'sɔɔ. Ne te foy ye fɔɔ bagabagali kebaga ni kibaro duma fɔbaga mɔɔɔw ye minugu be limaniya»188}. [Suratu Al Aaraf: 188].

Wa aya minugu be ni kɔɔ sabati o ka ca.

A lonni ne ko Nabijuman nema ni kisi be A ma te fen si wele n'A tigi te, inafɔ a sabitila ka bɔ A fe cogo min na ko a tun kela Badri lon na A be demɛ pini Alla fe, ani ka see pini A fe A juguw kan, k'A jija ola, A tun b'a fɔ ko: «Ne Matigi! I ka layuru min ta ne ye, o dafa ne ye». fo centigiba Abubakari, Alla ka diɲɛ a ma, ko: i wasa don nin na Alla Kira, sabu Alla bena layuru dafa A ka min ta I ye, ani Alla saniya be A ye k'A ya kuma jigi ola kɔɔta b'A ye:

﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِيفٍ مِّنَ الْمَلَأِكَةِ

مُرْدِفِينَ﴾

{I hakili jigi tumana min na a ka demɛ pini a tigi fe, A k'a jabi ko Ne bena a demɛ ni meɓe wagakelen ye, minugu tugu-tugunin be ɲɔgon kɔ 9} [Suratu Al Anfal: 9], Alla kɔɔtani k'o hakili jigi o ya demɛpinini na aya nin nugu kɔɔ, ani A k'a fɔ ko A k'o jabi ka o demɛ ni meɓekew ye; walasa ka see sɔɔli kibaruduman fɔ, ani k'o hakili sigi. Alla kɔɔtani k'a ɲɛfɔ ko see sɔɔli te bɔ meɓekew la, n'ga see sɔɔli be bɔ a yeɛ le fe. Alla kɔɔtani ko:

﴿وَمَا التَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ...﴾

{ Demɛ te bɔ yɔɔ si fɔɔ Alla le fe... } [Suratu Aali Imraan: 126], ani A ko(Alla) A bonya kɔɔta la :

﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾

{Cen na, Alla k'a demɛ Badri la k'a sɔɔ a

dɔgɔyanin ne, ola; a ye siran Alla jɛ walasa a ye kopumalɔn kɛ.} [Suratu Aali Imraan: 123]. Alla kɔrɔtani k'a bange aya nin na ko Ale -saniya b'A ye-le y'o demɛbaga ye Badri lon, a lɔnna ola ko A ka min di o ma kelekɛminɛnw ani fanga la, ani A ka o demɛ ni min ye mɛlekɛw la, o bɛɛ ye demɛ ani kibaru duman ani hakilisigi sababuw le ye, demɛ te bɔ ola, n'ga a be bɔ Alla kelen ne fɛ. Cogo di nin sɛbelikɛla muso nin walima mɔgɔ gɛrɛ be a jaa gɛleya k'a ya demɛ jini ni a ya see sɔrɔ jini kɛ Nabijuma fɛ nema ni kisi be A ma, k'a kɔ don dunya bɛɛ Tigi la, min ye fɛn bɛɛ Tigi ye, ani min see be fɛn bɛɛ la?!

Sika t'ala ko nin ye jahiliya kow la juguman dɔ le ye, wa filankafoya belebele dɔ le, ola; wajibi le sɛbelikɛla muso nin kan a ye tubi ka taga Alla kɔrɔtani ma kɔnɔgwɛya tubi la, wa kɔnɔgwɛya tubi be lɔ ko damadɔ le kan, olugu ye: A fɔlɔ: ka nimisa a ya barakɛni la. A filanan: ka bara nin dabila, A sabanan: ka tigɛkan ta ko i tena kɔsegi a ma tuguni, Alla bonya kɔson ani kɔnɔgwɛya kɔson A ye, ani A ka yamaruya labato kɔson, ani yɛrɛ kɔlɔsi kɔson fɛn na A ka gweni kɛ ka bɔ min ma, nin nugu le ye kɔnɔgwɛya tubi ye. Ani ko naninan dɔ bey min jɛsinnin be ni tɔɔɔli kɛla adamadenw hake la, o ye: A naninan: Ka hake lasɛgi a tigi ma, wala ka yafa jini a fɛ.

Alla ka A ya jɔnw yamaruya ka tubi, ka layuru di o ma ko A bena a minɛ, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo

min na:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

{ A bεε ye tubi ka segi Alla ma, Yaa alugu limaniya jɔnw, walasa a ye kisi 31} [Suratu An Nur: 31], Ani A ko Nasaraw ya ko la:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

{Yala o te tubi ka segi Alla ma, ani ka yafa jini A fε, wa Alla ye yafa masaba ye ani hine masaba ye.} [Suratu Al Maa-ida: 74], Ani A kɔɔtani ko :

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾﴾

{Ani minugu te fεn gere wele ka fara Alla kan, ani o te nii faga Alla ka min faga haramuya fɔɔ ni hake ye, ani o te jεmɔɔɔya kε, wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ k'o kε, o tigi bena jangata sɔɔ 68

Jangata bena jidi jidi a ye kiyama lon na, ani a bena to a kɔɔɔ maloya la 69

fɔɔ ni mɔɔɔ min segila ka taga Alla ma, ka limaniya, ka bara juman kε, o tigiw le Alla bena o ya kojuguw yelema ka kε jumanw ye. Alla ye Yafabagaba ye, Hinebagaba le 70} [Suratu Al Furkaan: 68-70], Ani A kɔɔtani ko:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴾

{Ale le be tubi minε A ya jonw fe, ka yafa kojuguw ma, ani a be fen min κε A b'o lon 25}
[Suratu Al-Shura: 25].

Wa a sabatila ka bo Alla ka ciden fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma ko A ko:

«الْإِسْلَامُ يَهْدِي مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تَجِبُ مَا كَانَ قَبْلَهَا».

«Silamaya be fen ben min kela ka kon a je, ani tubi be fen doshi min kela ka kon a je ».

Kuma surun ninugu sebela n'bolo; filankafoya farati boje kason, ani sabula a ye jurumuw bee la belebele ye, ani siranya kason ko mogow kana marasa ni fen ye min bola sebelikela nin fe, ani konogweya wajibiyali kason Alla ni A ya jonw ye. N'be Alla le dali A y'an nafa n'a ye, ani k'an ni silamaw bee ya lahalayaw la jen an ye, ani ka nema ke an bee ye ni famuya sorɔ dina la, ani ka sabati a kan, Ani k'ani silamaw tanga an yerew la juguyaw ma, ani an la kewale juguw ma, Ale le y'o kebaga ye ani A be se k'o ke.

Alla ye nema ni kisi ani barika ke A ya jon ani A ya Ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogow ani A ya schabaw.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan sabanan

Ka demε pini jinεw ani Sitanaw fε geleya kow la, ani ka dakan ta o ye, o kiti

Ka bɔ Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz fε, ka taga silamaw ma minugu bena ni kitabu sɔɔɔ, Alla ka ne n'o demε ka A ka dina mine, ka sabati a kan, Amina.

Alla ye kisi kε A kan, ani A ya hine n'A ya barika.

O kɔfε: balima dɔw ka ne jininka fen na jahili dɔw be min kε; ka fen gere wele min te Alla ye saniya be A ye, ani ka demε pini a fε mako kow la; inafɔ ka jinεw wele, ani ka demε pini o fε geleya kow la, ani ka dakan ta o ye, ani ka kanatigeli kε o ye. A dɔ ye fana dɔw ya kuma ye, ko: (Yaa a wolonfila!) o kɔɔ ye: jine kuntigi wolonfila, a y'a mine, a y'a kolow kari, a y'a joli min, a y'a fari tige tige, Yaa alu wolonfila! a ya kε ala ten, Walima fen min mɔɔɔ dɔw b'a fɔ: (A y'a mine, alugu telegan jinεw, a lansara jinεw), wa o be sɔɔɔ ka caya worodugu fan dɔw la, fen min be tugu o ko nin na: ka suw wele, inafɔ kiraw ani mɔɔɔ pumanw ani mɔɔɔ gerεw, ani ka mεlekεw wele ani ka demε pini o fε geleya kow la, O bεε ani a jɔɔɔnnaw be kε kosebe mɔɔɔ caman fe minugu b'o yere dame ka taga Silamaya ma, kolonbaliya kɔson, ani ka mɔɔɔw ladegi minugu kɔna o jε, wa tuma dɔ la o dɔw be nɔɔɔya kε k'a fɔ

ko: o ye fɛn ye min bɔla da la dɔrɔn, an t'o Ganiya ani an t'o denganiya.

A ka ne jininka fana: mɔɔ minugu lɔnnin be nin wale ninugu ye o furuli jɔgon ya kiti, ani o ya kanatigeliw kiti, ani ka seli o kan o kiti, ani ka seli o kɔfɛ o kiti, ani ka la somaw ani filikelaw la o kiti; inafɔ min b'a fɔ ko a be bana ani a sababuw lɔn fɛn dɔ filɛli dɔrɔn na min magala banabagatɔ farikolo la; inafɔ kun be siri ni fani min ye, ani kurusi, ani disa, ani o jɔgon gɛrɛw.

Jabi: Tano be Alla kelenpe ye, ani nɛma ni kisi be mɔɔ kan Nabijuma gɛrɛ tɛ Min kɔfɛ, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw, ani mɔɔ o mɔɔ k'o ya kandaya sira tagama fɔɔ ka se sara lɔn ma.

O kɔfɛ: A lɔn ko Alla saniya ni kɔrɔta b'A ye ka adamadenw ni jinɛw dan, mun na o ye A kelenpe bato o kana fɛ gɛrɛ bato, ani o y'A kelenpe wele ani ka demɛ jini A fɛ, ani ka kantigeli kɛ A kelenpe ye ani layuru kɛli ani bato kow tɔw bɛɛ, A ka cidenw ci ni o le ye, ani k'o yamaruya a la, ani A ka sanfɛ kitabuw jigi, minugu bɛɛ la belebele ye Kuranaba ye, k'o jɛfɔ ani ka mɔɔw wele ka taga o ma, ani ka mɔɔw gwɛn ka bɔ filankafoya ma Alla la ani fɛn gɛrɛ bato, Wa ole ye asluw ya aslu ye, ani dina be sigi fɛn min kan, wa ole ye «ka sereya kɛ ko tigi gɛrɛ tɛy fɔɔ Alla» kɔrɔ ye, ani: bato fɛn tɛy cɛn na fɔɔ Alla hakika ye, a be tigi ya ni bato bali fɛn man min tɛ Alla ye, k'a sabati - o min ye bato ye - Alla kelenpe

ye, ka bɔ danfenw tɔ bɛɛ la min be A duguma, Nin dalilu ka ca kosebe ka bɔ Alla ya Kurana ni a ya ciden ya hadisa kɔnɔ, o dɔ ye: Alla kɔrɔtani ya kuma ye:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

{Ne ma jinɛw ni adamadenw dan foy kɔson fɔɔ o ye Ne le bato 56} [Suratu Al zariyat: 56]. Ani Alla ya kuma, saniya b'A ye:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

{Wa i matigi ka yamaruya ke ko a kana foy bato Ale kɔ...} [Suratu Al-Isra: 23], Ani Alla kɔrɔtani ya kuma:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

{o ma yamaruya foy la fɔɔ o ye Alla bato, ka ke kɔnɔgwɛya bagaw ye Alla ye ani telenbagaw ye dina la...} [Suratu Al bayinah: 5], Ani Alla kɔrɔtani ya kuma:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾

{A Matigi ko a ye N'wele N'b'a jabi, cɛn na minugu b'o yere bɔɲɛna Ne bato ma, o bena don jahanama kɔnɔ o ye dogoya bagaw ye a kɔnɔ.} [Suratu Gaafir: 60]. Ani A kɔrɔtani ko:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ...﴾

{Ni Ne ya jɔnw k'i pininka Ne la, Ne ka surun ola,
Ne be welelikela jabi tuma na min na a be Ne wele...}
[Suratu Al Bakara: 186].

Alla kɔrɔtani k'A fɔ an jɛnɛ aya ninugu la, ko A ka adamadenw ni jinɛw dan, mun na o ye A bato, ani ko A y'a kɛ yamaruya ye - o kɔrɔ ye ko: A ka yamaruya kɛ ani ka sarankana kɛ - A ya jɔnw na Kurana gwenin kɔnɔ, ani Ciden nenkun kan, kisi ni nɛma b'A ma, ko foy kana bato fɔɔ o tigi,

Alla - bɔjɛ ni kɔrɔta b'A ye- k'A jɛfɔ ko duawu ye bato ba le ye, ni min k'i yɛrɛ bɔjɛ a ma, o tigi be don tasuma kɔnɔ, ani A k'A ya jɔnw yamaruya k'o ya kelenpe wele, ani A k'A lase ko A ka surun ola A b'o ya duawu jabi, ola; a wajibiyala jɔnw bɛɛ kan o y'o tigi kelenpe wele; sabula duawu ye bato sugu dɔ le ye o dan na min kama, ani o yamaruyuala min na, Alla ko - bɔjɛ ni kɔrɔta b'A ye:

﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾﴾

{Muhamadu a fɔ ko: «cɛn na, Ne ya seli, ani n'ya kantigeli, ani n'ya jɛnɛmaya ni n'ya saya ye Alla ta ye, dunya bɛɛ lajɛni lamɔ masa»162

Jɛnɔgon t'Ala, ani ole ye fɛn ye Ne yamaruya la min na, ani Ne le ye silamaw fɔɔ ye163} [Suratu Al An'am: 162, 163].

Ola; Alla k'A ya Kira (kisi ni nɛma be A kan) yamaruya ko a ye mɔgɔw kibaruya ko a ya seli ani a

ya sarakabo - o min ye kanatigeli ye -, ani a ya balo ani a ya saya; o bæe be Alla kelenpe le ye, dunya bæe tigi, filanan si t'Ala, o kɔson: min be kanatigeli ke fɛn gere ye ni Alla tɛ, o tigi ye filankafoya ke Alla la, inafɔ n'a seli la fɛn gere ye ni Alla tɛ; sabu Alla saniya be A ye ka seli ani kanatigeli ke fɛn fila ye minugu be ɲogon fɛ, ani A k'a yira ko o fila bæe be Alla kelenpe le ye filanan si t'Ala, Ni mɔgo o mɔgo ka kantigeli ke fɛn gere ye min te Alla ye, ka bo jinew la, ani melekew, ani suw ani o ɲogon gerew, walasa ka gere ola n'o ye, o tigi be inafɔ mɔgo min ka seli ke fɛn gere ye min te Alla ye. Anana Hadisa sabatini kɔɔ, Kira (Alla ka nema ani a ya kisi b'A kan) k'a fɔ ko:

«لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ».

«Alla ka mɔgo danga mɔgo min ka kantigeli ke Alla ɲogon gere ye». Ani Imam Ahmad k'a lakali ni sira puman do ye, ka bo Tɔriq bun Shihab fɛ, Alla ma dipena a ma, ko Kira, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ko:

«مَرَّ رَجُلَانِ عَلَى قَوْمٍ لَهُمْ صَنْمٌ لَا يَجُوزُهُ أَحَدٌ حَتَّى يُقَرَّبَ لَهُ شَيْئًا، فَقَالُوا لِأَحَدِهِمَا: قَرِّبْ. قَالَ: لَيْسَ عِنْدِي شَيْءٌ أَقَرِّبُهُ، قَالُوا: قَرِّبْ وَلَوْ ذُبَابًا، فَقَرَّبَ ذُبَابًا، فَخَلُّوا سَبِيلَهُ، فَدَخَلَ النَّارَ، وَقَالُوا لِلْآخَرِ: قَرِّبْ. قَالَ: مَا كُنْتُ لِأَقَرِّبَ لِأَحَدٍ شَيْئًا دُونَ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ، فَضَرَبُوا عُنُقَهُ، فَدَخَلَ الْجَنَّةَ».

«Cɛɛ fila temena mɔgo dow la boli do tun be minugu fɛ, mɔgo si tun te temɛ ala fɔɔ a b'a sɔn ni fɛn do ye, o k'o do la kelen ma ko: A sɔn ni fɛn do ye. A ko: Fɛn si te n'bolo n'b'a sɔn ni min ye, o ko: a sɔn

ni fen do ye hali n'a kela nimogo ye. A k'a son ni nimogo do ye; o k'a ya sira bila a ye, a donna tasuma kono, o ko to kelen ma: A son ni fen do ye. A ko: Ne te fen si son ni Alla te min ye boje tigi ye, o k'a kan tige, a donna Alijine kono».

Ola, ni mogo min b'a yere gere boli ani a jogonnaw la ni nimogo ani o jogon gerew ye o tigi be ke filankafo ye min ka kan ni tasuma donni ye, mogo ya cogo be di min be jinew ani melekew ani waliyuw wele, ani mogo ya cogo be di min be deme pini o fe, ani ka dakan ta o ye, ani k'a yere gere ola ni kanatigeliw ye, k'a ya nafolo tanga jigi n'o bara nin ye, walima k'a ya banabagato keneya jigi, walima a ya baganw ani a ya senefenw kisili jigi, ani mogo ya cogo be di min b'o ke ka siran jinew juguya je, walima o jogon gerew?! Sika si t'ala, mogo min k'o ke ani o jogon gerew, ole yere ka kan ka ke filankafo ye kosebe, ani a ka kan ni tasuma donni ye ka teme ce nin kan min k'a yere gere boli la ni nimogo ye.

Fen min nana o ko la fana o do le ye Alla korotani ya kuma ye:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ۝﴾

{Cen na, An ka kitabu jigi kana I ma ni cen ye, ola, I ye Alla bato ka dina saniya A ye 2}

{A y'a lɔn ko Alla kelenpe le ta ye dina(bato) gwenin ye. Wa o minugu ka fen gere ke tigiw ye Alla duguma, (o b'a fɔ ko): an te o bato foy kɔson fɔɔ o y'an surunya Alla la surunyali kojugu la. Cen na, Alla be kiti o ce fen na o be fɔnkɔɔgonya kela min na. Cen na, Alla te mɔɔɔ kanda mɔɔɔ min ye n'galontigela kafiri ba ye (3)} [Suratu Az Zumar: 1-3], Ani A kɔɔtani ko :

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

{O be fenw bato Alla duguma minugu te tɔɔɔ lase o ma walima k'o nafa, ani o b'a fɔ ko: Olugu ye an ya Soronani don bagaw ye Alla fe. A fɔ ko: Yala a be fen fɔ Alla jɛne A te min lɔn sankolow kɔɔɔ walima dugukolo kan? Saniya b'A ye ani A kɔɔtani le ka bɔ fen ma o be min fara la A kan.} [Suratu Yunus: 18].

Alla saniya b'A ye k'a lase aya fila ninugu kɔɔɔ, ko filankafow ka danfenw ke o ya kotigiw ye k'o bato Alla kɔ, k'o bato ka fara A kan ni siranya ye, ni jigiya ye, ni sɔnni ye, ni layuru ye, ni duawu ye ani o jɔɔgonnaw, k'a miri k'o kotigiw b'o batobagaw surunya Alla la, ani ka soronalidon ke o ye A fe, o kɔfe Alla-saniya b'A ye- k'o ya n'galon yira, ani k'o ya fu yira, k'o tɔɔɔ la n'galontigiw ani kafiriw ani filankafow, k'A yere saniya ka bɔ o ya filankafoya ma, Alla kɔɔtani ko:

﴿...سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

{...Saniya b'A ye ani A korota la, kabo fen ma o be min kafo A ma} [Suratu An-Nahl: 1]. O kason a lonna ko, mogo o mogo n'a son na ka mineli ke meleke do la, walima Nabipuma do la, walima jine do la, walima yiri do la, walima kabakuru do la, k'o wele ka fara Alla kan, ka deme jini a fe, ani k'a magera ala ni layuru ye walima kantigeli, k'a jigi la a ya soronalidon kan Alla fe, ani k'a magera Alla la, walima k'a jigi la banabagato keneyali kan, walima nafolo latangali, walima a ya mogo min mabo la o kisili, walima kow minugu boni be o fe; o tigi benna nin Filankafoya belebele nin na ani nin balawu jugu nin Alla korotani ko min ko la:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ

فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾

{A lon ko Alla te yafa ko jon ye fen fara Ale kan, A be yafa fen ma min te Filankafoya ye mogo ye min k'a diya, wa ni mogo min ka do fara Alla kan a tigi ka tigeli ke jurumuba la 48} [Suratu An Nisa :48], Ani A korotani ko :

﴿...إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ

أَنْصَارٍ﴾

{Cen na, ni mogo min ka do fara Alla kan, Alla ka Alijine haramuya o tigi ma, ani a sigiyoro ye tasuma

ye, wa demɛbaga te yeɛ kuntɔɔnaw la.} [Suratu Almaa-ida: 72].

Wa soronalidon be ke kiyama lon Alla kelenbagatiya bagaw ni bato kerekereya bagaw le ye, a te ke filankafow ye, inafɔ Nabipuma -nema ni kisi b'A ma- k'a ɔ cogo min tuma min na a ɔla A ye ko: Yaa Alla ya Kira! ɔn ne ka kan n'i i ya soronalidon ye ka temɛ beɛ kan? A ko:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

«Mɔɔ o mɔɔ k'a ɔ ko: Laa ilaaha illa Lah, k'a bɔ a dusukun na ni kɔnɔnagweya ye». Alla ka Ciden, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ko:

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلْ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِّأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا».

«Nabipuma kelen-kelen beɛ ni A ya duawu le be min be jabi, Nabipuma beɛ kɔna k'a ya duawu ke, n'ga Ne ka n'ya duawu mara ka ke soronalidon ye n'ya manton ye kiyama lon, ni Alla sɔnna, a bena mɔɔ sɔɔ ka bɔ n'ya manton na min sala k'a sɔɔ a ma fen si fara Alla kan ».

Filankafo ɔlɔw tun sɔnna a ma ko Alla le ye o Tigi ye, ani o Danbaga, ani o Balobaga, n'ga o tun b'o den kiraw, ani waliyuw, ani melekew, ani yiriw, ani kabaw, ani o ɔɔgonnaw la, o b'o ya soronalidon jigi Alla fe ani k'o magerɛ Ala, inafɔ a temena ayaw la cogo min, Alla ma lɔyura di oma ola, n'ga Alla k'o

jalaki A ka Kitabuba kɔnɔ, k'o tɔgɔla ko kafiriw ani filankafoɔ, ani k'o kɛ n'galontigiw ye o ya miriya la ko nin bato fɛnw be soronalidon kɛ o ye ani ka o madon Alla la, Alla kira, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, fana ma loyura di oma, n'ga kira, Alla k'a nɛma ni kisi be A ma, k'o kɛɛ nin filankafoya nin kan fɔɔ o ye bato saniya Alla kelenpe ye, ka kɛɛ ni A ya kuma ye, saniya b'A ye:

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ...﴾

{A ye o kɛɛ fɔɔ filankafoya kana kɛ, ani bato ye kɛ Alla kelenpe ye...} [Suratu Al Bakara: 193]. Ani Kira ko -nɛma ni kisi b'A ma-:

«أَمِرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَحَسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ».

«N'yamaruyala ko n'ye mɔgɔw kɛɛ fɔɔ o ye sereya ko tigi si tey ni Alla tɛ ani ko Muhamadu ye Alla ya ciden ye, ani ka seli la, ani ka jaga bo, ni o ka o kɛ, o ya jeliw ni o ya nafolow tanga n'ma fɔɔ ni Silamaya ya hake ye, ani o kiti be Alla le ma». Alla ya ciden ya kuma kɔrɔ -Alla ka nɛma ni kisi be A ma-:

«حَتَّى يَشْهَدُوا أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

«fɔɔ o ye sereya ko tigi gɛɛ tey fɔɔ Alla» O kɔrɔ ye: fɔɔ o ye bato sabati Alla kelenpe ye o kana fɛn bato min be Alla duguma.

Wa filankaƿow tun be siran jinew ne, o tun be tanga jini o fe, ole ko la Alla kɔɔtani k'A ya kuma jigi:

{وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا}

{Ani ko cee dɔw ka bɔ adamadenw la tun be tanga jini cee dɔw fe ka bɔ jinew la, o k'o jidi o sabula siran ya la.} [Suratu Al Jin: 6]. Tafsiri lɔnbagaw ko ayaba nin na: A ya kuma kɔɔ :

{...فَزَادُوهُمْ رَهَقًا}

{...ka dɔ fara o ya siranya kan} O kɔɔ: siranya; sabu jinew be o yere kɔɔta ani k'o yere boƿe n'o k'a ye adamadenw be tanga jini o fe, o wagati o be siranya caya o kan, fɔɔ o ye o batoli caya ani k'o kɔsegi oma.

Alla ka o falen silamaw ye ni ka tanga jini Ale fe ye Saniya b'A ye ani A ya kuma dafaninw ye, A k'A ya kuma jigi ola boƿe b'A ye:

{وَمَا يَنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ}

{Ni waswasu dɔ k'I sɔɔ kabɔ sitana fe I ye tanga jini Alla fe. Cen na, Alla ye Mennikelaba ye, Lɔnnikelaba le.} [Suratu Al Aaraf: 200], Ani Alla ya kuma Alla min ka boƿe kɔɔtani:

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ}

{Muhamadu A fɔ ko: «Ne be tanga jini fajarikene ci бага fe» 1}, Wa a sabatila ka bɔ Nabijuma fe, Alla

ka nɛma ni kisi b'A ma ko A ko:

«مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ: (أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)؛ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

«Ni mɔɔ min jigila yɔɔ dɔ la, k'a fɔ ko: (Ne be tanga jini ni Alla ya kuma dafaninw ye ka bɔ A ya danfenw tɔɔ ma); fen si tena a tɔɔ fɔɔ a ye bɔ o jigi yɔɔ la».

ka bɔ Ayaw ni hadisa temeninw na, kisi jinina b'a lon, ani mɔɔ min b'a fe k'a ya dina latanga ani ka kisi filankafoya ma, a fitini ni a belebele; ko ka jigi la suw kan, ani melekew, ani jinew, ani danfen gerew, ani ka o wele, ani ka tanga jini o fe, ani o jɔgon gerew; o ye jahiliya wagati filankafoya ya kewale dɔ le ye, ani filankafoya be la juguman dɔ le Alla ma saniya b'A ye. Ola; a be jagoya ko k'o bila, ani ka kɔɔsili ke ola, ani ka jɔgon ladi a bilali la, ani ka nankarili ke mɔɔ kan min b'o ke.

Wa mɔɔ min lonnin be mɔɔw cema ni nin filankafoya baraw ye: a ma daga k'a furu, ani ka a ya sogo kanatigenin domu, ani ka seli a su kan, ani ka seli a kɔfe, fɔɔ a y'a ya tubi bange ka taga Alla ma saniya be A ye ka bɔ ola, ani ka duawu ni bato kerekereya Alla kelenpe ye. Wa duawu ole ye bato ye, duawu kunzeme yere le, inafɔ Alla kira ko nɛma ni kisi be A ma:

«الدَّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ».

«Duawu le ye bato yeɛ le ye». A lakali la ka bo A fe nema ni kisi b'A ma, cogo geɛ la, ko A ko:

«الدُّعَاءُ مُخَّ الْعِبَادَةِ».

«Duawu ye bato zeme le ye». Min ye filankafow ya furu jɔgonya ye Alla kɔɔtani ko:

﴿وَلَا تَنكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ وَلَآمَةً مُّؤْمِنَةً خَيْرٌ مِنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْحَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾﴾

{A kana filankafo musow furu fɔɔ o ye limaniya. Limaniyabaga jɔnmuso le ka fisa ni filankafo muso ye, hali n'a diyala a ye. A kana furu ke filankafo ceɛw ma fɔɔ o ye limaniya. Limaniyabaga jɔnce le ka fisa ni filankafo ceɛ ye, hali n'a diyala a ye. O tigi la mɔgow be weleli ke ka taga tsuma le ma, k'a sɔɔ Alla be weleli ke ka taga Alijine ni yafa le ma A ya diɛ la. Ani A be A ya ayaw jɛfo mɔgow ye, walasa o be tagasi.} [Suratu Al Bakara: 221]. Alla -saniya b'A ye- k'a bali silamaw ma ka filankafo musow furu, minugu be boliw bato, ani jinew ani melekew ani fen gerew, fɔɔ o ye limaniya ka bato saniya Alla kelenpe ye, ani ka Ciden -Alla ka nema ni kisi b'A ma- centigiya fen na A nana ni min ye, ani k'A ya sira labato, ani A k'a bali ka silama musow furu filankafow ma, fɔɔ o ye limaniya ka bato saniya Alla kelenpe ye, ani ka Ciden -Alla ka nema ni kisi b'A

ma- centigiya ani k'A labato.

Wa Alla kɔɔtani ka lalɔnniyali ke ko jonmuso mumini ka fisa ni hɔɔnmuso filankafo ye, hali n'a diyala mɔgo ye min b'a file ani k'a ya kuma men ala ceɓa ni a ya kuma puman kɔson, ani ko jonce mumini ka fisa ni hɔɔnce filankafo ye, hali n'a diyala a menbaga ni a filebaga ye, a ceɓa ni a ya kuma ni a ya cefariya ni ko gerew kɔson, o kɔfe A ka nin fisamateya sababuw jefo A ya kuma kɔɔ, saniya b'A ye, ko:

{...أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ...}

{...Olu be weleli ke ka taga tasuma le ma...}
[Suratu Al Bakara: 221]. O kɔɔ ye ko: filankafo cemanw ani musomanw; sabu olugu ye tasuma weleli ke bagaw do le ye o ya kumaw ni o ya baraw ni o ya tagamacogo ni o ya jogow fe, n'ga limaniya jon cemanw ani musomanw olugu ye Alijine weleli ke bagaw do le ye o ya jogow ni o ya baraw ni o ya tagamacogo fe, cogo di ninugu ni olugu be se ka ke kelen ye!

Wa min ye ka seli ke filankafow kan: Alla kɔɔtani k'a fo munafikuw ya ko la ko:

{وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

وَمَا تَأْوُوا لَهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢١٧﴾}

{I kana seli ola mɔgo si kan min sala fiyew, ani I kana lo a kaburu kan. Cen na, o kafiriyala Alla ni A

ya Kira ma, ka sa k'a soro o ye cennikelaw ye.} [Suratu At Tawba: 84], Alla korotani k'a jefo ayaba nin kono ko munafiku ni kafiri, seli te ke o kan ; o ya kafiriya kason Alla ni A ya Ciden ma, o cogo la fana seli te ke o kofe, ani o te ke imamuw ye silamaw je ; o ya kafiriya ni o ya lanaya tanya kason, ani juguyaba min be o ni silamaw ce, ani k'a masoro o te seli ni bato mogow ye ; sabu kafiriya ni filankafoya, bara si te to n'o ye, an be Alla dali A ka an kisi o ma. Min ye filankafoya ya kantigeli sogo domuni ye: Alla korotani k'a fo k'a gweya ko jufa sogo ni filankafoya ya kantigeli sogo ye haramu le ye:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذَكِّرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٦﴾﴾

{A kana fen domu Alla togo ma fo min kan, cen na, o ye murutili le ye. Cen na, Sitanaw be waswasu bila o ya mogow kono walasa o y'a soso, ni a tugula o ko, cen na, a ye filankafoya le ye.} [Suratu Al-An'am: 121], Alla min ye masaba ye ka jufa domu ani filankafo ya kantigeli sogo domu haramuya silamaw kan; sabu togo le, wa o ya kantigeli jate ni be inafu jufa hali n'a ka Alla togo fo a kan; sabula Alla togo foli ale fe o ye fu le ye min ni non foy si te ala; sabula bato le ye Alla togo foli ye, wa filankafoya be bato tipe ani k'a ke ko lankolon ye, fo filankafo ye tubi ka taga Alla ma saniya b'A ye, Nga Alla korotani ka kitabu tigiw ya domini daga A ya kuma kono, Alla

-min saniya b'A ye- ko:

﴿...وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ...﴾

{... wa mɔɔɔ minugu ye kitabu tigiw ye, olugu ya domini daganin be a ye, ani a ya domini daganin be olugu ye...} [Suratu Al Maa-ida: 5], Sabula o b'o yere dame ka taga sanfe dina do ma, k'a fo ko o ye Musa ni Isa tugubagaw ye, hali n'a sɔɔɔ o ye n'galontigiw ye ola. Alla ka o ya dina wili k'a ke fu ye ni ciden Muhamadu, Alla k'a nema ni kisi be A ma, cili ye ka taga mɔɔɔw beɛ ma. Nga Alla kɔɔɔtani ka Kitabu tigiw ya domini ani o ya musow daga an ye; kolɔn belebele ani gundow kama minugu be kɔɔɔsi sariya fe, lonnikelaw k'o minugu jɛfo, n'ga o be fon filankafoɔw ko ola minugu be boliw ani suw bato, ka bo kiraw ni waliyuw ni mɔɔɔ gerew la; sabula aslu t'o ya dina la, a fana mabo cen fe cogo si, n'ga a ye fu le ye k'a bo a aslu la, o kama o mɔɔɔw ya fen faganin ye jufa le ye, a domuni te daga.

Min ye mɔɔɔ ya kuma ye a kumapɔgon ma ko: (Jine k'i sɔɔɔ), (jine k'i mine), (sitana pan na n'i ye), ani o jɔɔgonnaw, o ye neni ani dɔɔɔyama ne ye, ani o ma daga silamaw ce, inafɔ neni ani dɔɔɔyama suguya toɔ, O te filankafoya ye, foɔ ni o foɔbaga be dusukuna-siri ke ko jineɔw be se ka ko ke mɔɔɔw la ni Alla ya diɔe n'a sago te, Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ k'o dusukuna-siri ke jineɔw wala danfen gerew la, o tigi ye kafiri le ye ni o dusukuna-siri ye; sabu Alla,

saniya b'A ye, Ale ye fen bæ tigi ye, ani see b'A ye fen bæ kan, Ale le ye nafa ani tɔɔ lase бага ye, fen foy tey fɔɔ n'a kela ni A ya yamaruya ye, ani A sago ani A ya kow latigeni kɔɔ le, inafɔ Alla kɔɔtani ko cogo min na ka yamaruya di A ya Nabipuma ma - nɛma kisi b'A ma- ko a ye mɔɔw kibaruya ni nin laslu belebele nin ye:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

A fɔ ko: «N'te nafa wala tɔɔ si mara n'yere ye, fɔɔ n'a kela ni Alla sago ye. ni Ne tun be ko dogoni lɔn, n'tun bena here cama sɔɔ, ani kojugu tun tena n'sɔɔ. Ne te foy ye fɔɔ bagabagali keɓaga ni kibaroduma fɔɓaga mɔɔw ye minugu be limaniya.» [Suratu Al A'raf: 188], O la, ni a kela ko danfenw ɲemɔɔ ani ola fisamanti, kisi ni nɛma b'A ma, a te nafa wala tɔɔ si mara a yere ye, fɔɔ n'a kela ni Alla sago ye, mɔɔ gere ta be ke cogo di danfenw na?! Wa ayaw cama be o kɔɔ nin na.

Nga min ye ka filelikelaw, ani jinɛmoriw ani lolofilelaw n'o ɲogonnaw ɲininka, ka bɔ mɔɔw la minugu be kibaruya di ko dogoninw kan, o ye ko jugu ye min te daga, ani k'o centigiya ole ka jugu ani a kɔn ni ne koseɓe, o kuma toy o ye kafiriya bolofara dɔ le ye; inafɔ Kira ko cogo min na nɛma ni kisi b'A ma:

«مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ؛ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا».

«Ni mɔɔɔ min tagala filelikela dɔ fɛ k'a pininka ko dɔ la, a ya seli tena mine tele binani» Muslim y'o lakali a ya Sohih kɔɔɔ, Ani a be a ya Sohih kɔɔɔ fana, ka bɔ Muhawiya fɛ min ye Al-Hakam As-Sulami dence ye, Alla ka diɲɛ a ma:

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ إِيْتَانِ الْكُفَّانِ وَسُؤَالِهِمْ».

«Ko Nabipuma nɛma ni kisi b'A ma, A ka gweni ke ka bɔ filelikelaw fɛ tagali n'o pininkali ma».

Ani Sunna kitabuw tigiw k'a lakali ka bɔ Nabipuma fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, ko a ko:

«مَنْ أَتَى كَاهِنًا، فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ؛ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ tagala filelikela fɛ, k'a centigiya a ya kuma la; o tigi kafiriya la fɛn ma min jigila Muhamadu kan nɛma ni kisi b'A ma». Wa hadisa cama be ni kɔɔɔ sabati. A be jagoya silamaw kan: o ye o yere kɔɔɔsi ka bɔ cencɛn lalaw ani filelikelaw, ani jinɛmori tɔw piningali ma, minugu be bara ke ni kibaruyaw di ye ko dogoninw kan, ani ka silamaw lafili, a kela furakeli tɔɔɔ la wala fɛn gere tɔɔɔ la, ka keɲɛ ni min temena Alla ka ciden -nɛma ni kisi b'A ma- ya gweni la ka bɔ o ma, ani A ya bagabagali ke ka bɔ ola. A fana be don o kɔɔɔ: fɛn min mɔɔɔ dɔw b'o wele o yere la fura tɔɔɔ la ka bɔ ko dogoninw na, ni a ka banabagato ya imama kasa ta, wala muso banabagato ya disa kasa, wala o ɲɔɔonnaw, a b'a fɔ

ko: nin banabagato ceman wala nin banabagato musoman ka nin ke, ka nin ke, ka bo ko dogoninw la minugu tagamasien te banabagato ya fugulan ni o jɔgonnaw la, o bee lapini te foy ye fo ka fili don jama kɔɔ, walasa o y'a fo ko: a be fura lon, ani bana suguw ni o sababuw. Tuma daw la, a be se ka fura do di o ma, o be ben ni keneya ye Alla ya latige la, o b'a to o b'a miiri ko keneya sɔɔla a ya fura sababu le fe, Tuma do la, bana be ke jine ni sitana daw sababu le la, minugu be bara ke mogo ye min b'a yere ke filakela ye, ani o b'a kibaruya ko dogonin daw la o bola minugu kalaman, a be sinsin o kan, ani a be jinew ni sitanaw diɛ jini ni bato ye min be ben o ma. Ola, o be bo o banabagato la, ani ka fen to o tun be min lala a kan ka bo tɔɔya la, o min file nin ye o ye fen lonni ye jinew ni sitanaw ya ko la ani mogo minugu be bara ke n'o ye.

A be wajibiya silamaw kan fana : k'o yere kɔɔsi ola, ani ka jɔgon ladi a toli la, ani k'i seme Alla kan Saniya b'A ye, ani ka dusu sabati A kan kow bee la, basi te sariya kirisiw ni fura daganaw keli la, ani furakeli dɔɔɔw fe minugu be fileli ke banabagato kan, ani k'a ya bana lon ni sababuw ye minugu be ye ani minugu be famu, Wa a sabatila ka bo Alla kira fe, Alla ka kisi ni nema b'A ma ko A ko:

«مَا أُنْزِلَ اللَّهُ دَاءً إِلَّا أُنْزِلَ لَهُ شِفَاءٌ، عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ، وَجَهْلَهُ مَنْ جَهْلَهُ».

«Alla ma bana si jigi fɔɔ A ka fura jigi ala, mogo

min k'a lon, o tigi k'a lon, ani mɔɔ min m'a lon, o tigi m'a lon». Ani Kira ko: Alla ka nema ni kisi b'A ma:

«لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ، فَإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءِ بَرَأَ بِإِذْنِ اللَّهِ».

«Bana beɛ ni a fura le, ola, ni fura benna bana ma, a be kenɛya Alla sago la». Ani Kira ko: Alla ka nema ni kisi b'A ma:

«عِبَادَ اللَّهِ، تَدَاوُوا وَلَا تَدَاوُوا بِحَرَامٍ».

«Alla ya jonw, a ye fura ke, a kana fura ke ni haramu ye». Wa hadisa cama be ni kɔɔ sabati.

An be Alla le dali, boɛ be A ye, A ye silamaw beɛ ya lahalayaw la ɲɛn o ye, ani k'o dusukunw ni o farikolow kenɛya ka bɔ ko jugu beɛ la, ani k'o fara ɲɔgon kan kandaya kan, ani A y'an ni o beɛ tanga lajarabiliw ma minugu be mɔɔw lafilɪ, ani ka bɔ sitana ni a ya mɔɔw labato ma. Ale le be se kow beɛ la, se te jon ye, fanga te jon na fɔɔ ni a kɛla ni Alla ya deme ye min ye masa kɔɔtani ye ani masaba.

Ani Alla ye nema ni kisi ni barika ke A ya jon ani a ya ciden an ka Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔɔw ani A ya schabaw.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan naninan:

Ka bato ke ni bid'aa wurudi ni filankafoya wurudiliw ye

Ka bo Abdul Aziz ibn Abdullah ibn Baz fe, ka taga balemaceba (.....) ma, Alla k'a bensema di a ma here bee la, Amina.

Alla ye kisi ke a kan, ani A ya hine n'a ya barika.

O kofe : A ya kitabu puman sela ne ma, -Alla ye a kanda ni A ya kandali ye- ani fen min b'a kono ko mogo dow be A ya jamana kono, minugu ka mineni ke wurudiliw la Alla ma dalilu si jigi minugu kan, o dow ye bid'aa ye, ani dow ye filankafoya ye, ani o b'o dame ka taga limaniyabagaw kuntigi ma : Ali bin Abi Talib, Alla ka dije a ma, ani a jagon gere, O be o wurudiliw kalan zikiri ke yorow la, walima misiriw kono fitiri seli kofe, k'a jate ko a be mogo madon Alla la, inaf o ya kuma: Alla hake la, Alla ya ceew, a ye an deme ni Alla ya deme ye, ani a ye ke an demebaga ye ni Alla ya deme ye. Ani inaf o ya kuma: Yaa kutubuw! ani yaa kuntigiw! a ye an jabi Yaa demebagaw an cema, ani a ye soronalidon ke Alla fe, a ya jon nin loni file, ka to a ya bon da la, ani a be siran a ya kundagala surunya je, an deme Yaa Alla kira! Mogo gere te ne fe me taga min ko, ani ne ya pinita be soro alugu le fe, alugu le ye Alla ya mogow

ye, Hamza boje kɔson, shedufilew jemɔɔ, ani an demebaga minugu be a cema, an deme Yaa Alla kira! Ani inafɔ o ya kuma: Alla, I ye kisi ke mɔɔ kan, I ka min ke sababu ye I ya se bagaya gundow boli la ani I ya hine yelenw gwelila, fɔ a kela nɔnabila ye Masaya loyɔɔ la, ani I yere ka gundow kalifa.

A ya pinini ka pefoli ke fen min ye ko kura ye dina la, ani fen min ye filankafoya ye, ani ni seli be ben Imamu kɔfe min be duawu ke ni nin duawu ye, o bee lonni tun ne wa?

Jabi: Tano be Alla kelenpe ye, nema ni kisi be mɔɔ kan Nabijuma gere te min kɔfe, ani A ya so mogow ani A ya shabaw, ani mɔɔ o mɔɔ ka kanda sira tagama ni A ya kandali ye, fɔ ka se sara lon ma.

O kɔfe: I y'a lon - Alla k'i deme - ko Alla korɔtani ka danfenw dan, ani ka Cidenw ci, nema ni kisi b'o ma, mun na o ye Ale kelenpe bato, ani o kana foy fara A kan, ka fen gerew bee to min te Ale ye, inafɔ Ale Alla korɔtani ko cogo min na:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kɔson fɔ o ye Ne bato}. [Suratu Az-zariyat : 56].

Wa bato - inafɔ a pefoli temena cogo min na - a korɔ ye: ka Alla kan bato saniya be A ye ani k'A ya ciden Muhamadu kan labato; ni baraw keli ye Alla ni A ya ciden ka yamaruya ke ni minugu keli ye, ani k'i yɔɔ ma janya fen na o ka gweni ke ka bo minugu

ma, ni limaniya ye Alla ni A ya ciden ma, ani
kɔnɔgweya Alla ye, ni kanu dan ye Alla ye, ani majigi
dafani A kelenpe ye kɔrɔta b'A ye, a kana ke fɛn gere
ye; inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min na:

{وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...}

{ i Matigi ka yamaruya ke ko a kana foy bato fɔɔ
Ale ...} [Suratu Al Israa: 23] O kɔrɔ ye ko: A ka
yamaruya ni sarankanali ke ko ka A kelenpe bato,
Ani A kɔrɔtani ko :

{الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝ إِيَّاكَ نَعْبُدُ
وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝}

{Tano be Alla ye, danfɛnw bɛɛ Tigi 2
Dunya hine ni lahara hine kɛrɛkɛrɛni tigi 3
Sara lon marabaga 4

An be Ile kelen le bato, an be demɛ jini Ile kelen
le fɛ 5} [Suratu Al Fatiha: 2-5], Ola; Alla kɔrɔtani k'a
bange nin ayaw la ko: Ale le ka kan ka bato A
kelenpe, ani ka demɛ jini A kelenpe fɛ. Wa A
kɔrɔtani ko:

{إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ بِالْحَقِّ فَاْعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۝ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ
الْخَالِصُ...}

{Cɛn na, An (Alla) ka kitabu jigi kana I ma ni cɛn
ye, ola I ye Alla bato ka dina saniya A ye 2

Alla ta le ye dina gwenin ye...} [Suratu Az Zumar:
2-3], Ani A kɔrɔtani ko :

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾

{Ola, a ye Alla wele ka dina saniya A ye, hali n'o ma diya kafiriw ye.} [Suratu Gaafir: 14], Ani A korotani ko :

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

{Ani ko misiriw ye Alla ta le ye, ola, a kana fen si wele ka fara Alla kan.} [Suratu Al Jin: 18], Wa ayaw ka ca nin korɔ nin na, o bee b'a yira ko a be wajibiya ka Alla kelenbagatiya ni bato ye.

A lonni ne ko duawu sugu bee ye bato le ye, ola; a te daga adamaden si ye a ye duawu ke mɔgo si ye ni a tigi te, ani a man kan ka deme jini walima ka deme jini geleya kow la mɔgo si fe ni a tigi te, bara kɔson ni ayaba ninugu ye, ani minugu nana o korɔ jɔgon na. Wa laada kow te don nin na ani sababu minugu bey danfen jenema min be yɔrɔ la se be minugu la, sabula o te bato ye. A be ben dalilu ani benkan la adamaden ye ka deme jini adamaden jenema fe laada kow la minugu keli se be a ye; inafɔ a ye deme jini a fe walima ka deme jini a fe geleya kow la ka a den ya tɔrɔya gen, walima a ya barakeden walima a ya wulu, ani o jɔgon gerew. Inafɔ mɔgo ye deme jini mɔgo fe min be jenemaya la, min bey fen na a se be min na, wala min tey ni sababu lonniw do ye inafɔ bataki sebeli wala o jɔgonna ko do, a ya so lɔli la, wala a ya mobili labenni na, wala o jɔgonna ko do, Ani o do ye:

adamanden ye dɛmɛ jini a tɔɔɔgonw fɛ gɛlɛya kow la, jihadi ani kɛlɛ la, ani o ɔɔɔgon gɛrɛw. O dɔ fana ye Alla kɔrɔtani ya kuma ye Musa ya kisa la, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma:

{...فَاسْتَعَاثَ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ...}

{...O kɛ, mɔɔɔ min bɔla a ya jama la, o ka dɛmɛ jini a fɛ mɔɔɔ kan min bɔla a juguw la ...} [Suratu Al-Qasas: 15].

Nga ka dɛmɛ jini gɛlɛya kow la suw fɛ, ani jinɛw ani mɛlɛkɛw, ani yiriw ani kabakuruw: o ye filankafoya belebeleba dɔ le ye, sabula o ye fɛn kelen ne ye ni filankafo fɔlɔw tun be min kɛ o ya jow bato la; inafɔ Uza ani Lati ani o ɔɔɔgon gɛrɛw. Ani o cogo kelen na, ka dɛmɛ jini gɛlɛya kow la ani ka dɛmɛ jini jɛnɛmaw fɛ, mɔɔɔw be minugu jate waliyuw ye, fɛn na min te se ka kɛ ni Alla kelenpe tɛ; inafɔ ka banabagatɔw kɛnɛya, ani ka dusukunw kanda, ani ka don Alijine na, ani ka kisi tasuma ma, ani o ɔɔɔgon gɛrɛw.

Wa aya tɛmɛninw ani fɛn minugu nana o kɔrɔ la ka bɔ ayaw ni hadisaw la: o bɛɛ b'a yira ko wajibi le ka dusukunw jɛsin Alla ma kow bɛɛ la, ani ka bato saniya Alla kelenpe ye; sabu jɔnw dan na ole kama, ani o yamaruya la ole la -inafɔ a tɛmena ayaw la cogo min na-, ani inafɔ a be Alla ya kuma na cogo min na:

{وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا...}

{A ye Alla bato, a kana foy fara A kan ...} [Suratu An Nisaa: 36], Ani Alla ya kuma, saniya be A ye:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ...﴾

{o ma yamaruya foy la fɔɔ o ye Alla bato, ka ke kɔɔɔgweya bagaw ye Alla ye dina la...} [Suratu Al bayinah: 5], Ani Nabijuma ya kuma -Alla ka nema ni kisi b'a ma- Muaazu -Alla ma diɓena a ma- ya hadisa kɔɔɔ:

«حَقَّ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

«Alla ya hake jɔnw kan ye ko o ye A bato, ani o kana foy fara A kan». Ben kela o Hadisa keneya kan, ani Nabijuma ya kuma nema ni kisi b'A ma Ibn Masud ya hadisa kɔɔɔ, Alla ka diɓe a ma :

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلَّهِ نِدَاءً دَخَلَ النَّارَ».

«Mɔɔɔ min sala k'a sɔɔɔ a be fen gere wele ka fara Alla kan; a be don tasuma kɔɔɔ». Bukhari y'o lakali. Wa a nana Sohuhu fila kɔɔɔ ka bɔ Ibn Abbas ya hadisa la, Alla ye diɓe o fila ma, ko Nabijuma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, tuma min na A ka Muaazu ci Yemen, A ko a ma :

«إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا

اللَّهُ».

«I be tagala kitabu dongow jama dɔ le ma, fen fɔɔ min i be n'o wele ka taga a ma, o ye ke ka sereya ke ko tigi si tey ni Alla te». a nana fɔ cogo dɔ gere la:

«أَدْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ».

«I ye o wele ka sereya ke ko tigi si tey ni Alla te, ani ko Ne ye Alla ka ciden ye». A be Bukhari ya lakali cogo la :

«فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُوحِدُوا اللَّهَ».

«Fen folo ye ke i b'o wele ka taga min ma: Alla kelenbagatiya ye». A nana Sahih Muslim kano: ka bo Tariq bin Ashyam al-Ashja'i fe Alla ka dije a ma ko Nabipuma, Alla k'a nema ni kisi b'A ma, ko:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ؛ حَرَّمَ مَالُهُ وَدَمُهُ، وَحَسَابُهُ عَلَى اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ».

«Mogo o mogo k'a fo ko: Bato fen tey ni Alla te, ka kafiriya fen bee ma min be bato ni Alla te; o tigi ya nafolo ni a joli kela haramu ye, a ya kontebo be Alla le ma, Min ye masaba korotani ye». Wa hadisa ka ca min be ni koro sabati.

Wa nin Alla kelenbagatiya nin le ye Silamaya dina aslu ye, ani ale le ye dina sinsi fen ye, ale le ye kow kuntigi ye, ani faridaw bee la nafaman, ole ye kun ye jinew ni adamadenw dannu na, ani hikma cidenw bee ci la (Alla ka kisi ni nema b'O kan), inafu ayaw minugu b'o yira temena cogo min na, o do le ye Alla ya kuma ye -saniya be A ye- ko:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (٥٦)

{Ne ma jinew ni adamadenw dan foy kason fu o

ye Ne bato.} [Suratu Az zariyat: 56]. O daliluya fana
do ye: Alla Min ye masaba korotani ye- ya kuma ye :

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cen na An (Alla) ka ciden do ci manton
kelenkelen bee ma, k'a fo o ye ko: «A ye Alla bato, a
ye a yere mabo Togutu la...} [Suratu An Nahli: 36],
Ani Alla ya kuma saniya ni korota b'A ye:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾

{An (Alla) ma ciden si ci I ne, fo An ye gundo siri
kana di a ma ko: «tigi si tey fo Ne, ole kason, a ye
Ne bato» 25} [Suratu Al Anbiya: 25]. Alla bope b'A
ye ko Nuhu ni Hudu ni Solihu ni Shuaybu ya ko la,
nema ni kisi be O ma, k'o ko O ya jamaw ma:

﴿...اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...﴾

{...A ye Alla bato, tigi gere te ala Ale ko...} [Suratu
Al Aaraf: 59], Nin le ye cidenw bee ya weleli ye, inafu
aya fila temeninw k'a yira cogo min na, ani cidenw
juguw sonna a ma ko cidenw k'o yamaruya ko o ye
Alla kelenpe bato, ani ka batofen tow bato bila
minugu be bato A duguma, inafu Alla korotani ko
cogo min na Adu kaw ya kissa la, ko o k'a fo Hudu
(Alla ka kisi ni nema b'A kan) ye:

﴿...أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا...﴾

{...I nana an ma ko an ye Alla kelenpe le bato, ani
ka an faw tun be min bato toy wa?...} [Suratu Al

Ahraf : 70], Alla kɔɔtani, saniya b'A ye, ko Kurayshiw ya ko la, tuma min an ya Nabijuma Muhamadu -nema ni kisi b'A ma- k'o wele ka taga Alla kelenpe bato ma, ani ka fenw toy o be minugu bato A kɔ, inafɔ melekew, waliyuw, boliw, yiriw, ani o ɲɔgonnaw:

﴿أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ﴾

{Yala A ka batofenw ke Alla kelenpe le ye wa? Sika t'ala, nin ye kabako ko le ye de 5} [Suratu Sɔd: 5], ani Alla ko saniya ni kɔɔta b'A ye, o ya ko la:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾ وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَارِكُوا
 ءَالِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ﴾

{O tun kela, ni a folo o ye ko: tigi si tey fɔɔ Alla, o b'o yerɛboɲe 35

wa o b'a fɔ ko: a fɔ, an bena an ya batofenw toy kumalɔnna dɔ, fatɔ dɔ kɔson wa? 36} [Suratu As-Soffat: 35-36], Wa aya cama be o kɔɔ yira.

Ka bɔ an ka kuma minugu fɔ ayaw ni hadisaw la: a be bange i ye - Alla ka demɛ ke ne ni i ye, ka dina famuya sɔɔɔ, ani ka dunya tigi ya hake lɔnni sɔɔɔ - ko nin duawu ni demɛ jini cogo ninugu - i ka minugu ɲefɔ i ya jiningali la -, o bɛɛ ye filankafoya belebeleba dɔw ye; sabu o ye bato le ye fen gere ye Alla kɔ, ani ka fenw jini suw ni mɔgɔ minugu tey fɛ, mɔgɔ si te se minugu la ni Alla kelenpe tɛ. Ani o ka jugu ka temɛ folo mɔgɔw ya filankafoya kan; sabu

ƒɔɔ mɔgɔw tun be filankafoya ke nɔgɔya wagati dɔrɔn ne la, Wa geleya wagati la, o be Alla bato ni kɔnɔgwɛya ye; sabu o b'a lɔn ko Ale - saniya b'A ye - kelenpe le be se k'o bɔ geleya la fɛn gere te se, inafɔ Alla kɔrɔtani ko cogo min na A ya Kitabu gwenin kɔnɔ o filankafow ya ko la:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾

{Ni o yeŋeŋe kurun kɔnɔ, o be Alla dali ka dina saniya A kelenpe ye. Nga tuma min n'A k'o kisi ka taga gwe kan dɔrɔn o be dɔ fara A kan.} [Suratu Al Ankabut: 65], ani Alla ko saniya b'A ye A be kumana o fe aya gere la:

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ صَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهُهُ فَلَمَّا خَجَلْتُمْ إِلَى الْبَرِّ
أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾﴾

{Ani tumana min na ni tɔrɔ k'a sɔrɔ baji la a be demɛ pini minugu fɛ o be tunun ni Ale (Alla) tɛ. Nga tumana min na ni A k'a lakanan ka alase gwɛ kan, a be a kɔ don. Wa adamaden kela nɛma barika lɔnbali ye.} [Suratu Al Israa: 67].

Ni mōgo dō ko filankafo kōfē mōgo ninugu cema ko: An ya lapini tē ko olugu yere be demē kē, ani olugu yere b'an ya banabagatōw keneya, walima olugu yere b'an nafa, walima olugu yere b'an tōrō, n'ga an ya lapini ye o ye solonali le kē Alla fē o kow la?

A jabi ye: ko a ye fɔ a jɛnɛ ko: nin le ye kafiri fɔlow ya ganiya ani o lapini ye, o lapini tun te ko o ya batofɛnw be fɛn dan, wala ka balo di, wala ka nafa lase wala ka tɔɔ lase o yɛɛma, sabu Alla kɔɔtani ka min fɔ Kurana kɔɔ o b'o sɔsɔ, ani k'o lapini tun ye o ya soronalidon ani o ya daraja le ye, ani o y'o gɛɛ Alla kɔɔtani la, inafɔ Alla ko cogo min na saniya ni kɔɔta b'A ye:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ...﴾

{O be fɛnw bato Alla duguma minugu te tɔɔ lase o ma walima k'o nafa, ani o b'a fɔ ko: Ninugu ye an ya soronalidonbagaw ye Alla fɛ...} [Suratu Yunus: 18]• Alla k'o jabi ola ko:

﴿...قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

{...A fɔ ko: A be Alla kibaruya fɛn na A te min lɔn sankolow kɔɔ walima dugukolo kan wa? saniya b'A ye ani A kɔɔtani le ka bɔ fɛn ma o be min fara A kan} [Suratu Yunus: 18]• Alla kɔɔtani k'a gweya ko A te mɔgɔ si lɔn sankolo la ani dugukolo kan min be soronadonli kɛ A yɔɔ cogo min na filankafow b'a pini na; wa fɛn min bey k'o te Alla ya lɔnniya la, o fɛn tey; sabu foy te dogo Ala saniya b'A ye. Ani A kɔɔtani ko :

﴿تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ بِالْحَقِّ
فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ
﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٤﴾﴾

{Kitabu jigili ka bo Alla Fangatigi yoro, ani kowlabenbaga 1

{Cen na, An (Alla) ye kitabu jigi kana I ma ni cen ye, ole kɔson, i ye Alla bato ka dina saniya A ye 2

{A y'a lamɛn, bato gwenin dafani be kerɛkɛre Alla kelenpe le ye. Ani mɔgo minugu ka fɛn gerɛw ke tigiw ye k'o bato Alla duguma, (ko): An te o bato foy kɔson fɔo o ye an surunya Alla la surunyali kojugu la. Cen na, Alla be kiti ke o ce fɛn na o be sɔsɔli kela min na. Cen na, Alla te mɔgo kanda min ye ngalontigi ni kafiriba ye 3} [Suratu Az Zumar: 1-3].

Dina koro ye yan: bato ye, o ye: ka Alla kan bato ani k'a ya ciden kan labato nema ni kisi b'A ma, inafɔ a temena cogo min na -, ani minugu be don ala fana: ka duawu ke, ani ka demɛ jini geleya kow la, ani siranya, ani jigiya, ani kantigeli, ani dakan ta, inafɔ seli ani sun, Ani o jɔgonna gerɛw be don ala ka bo fɛnw la Alla ani A ya ciden ka yamaruya ke ni minugu ye. A k'a bange - saniya be A ye - ko bato be ke Ale kelenpe le ye, ani ko a be wajibiya jonw kan o ye bato kerɛkerɛya Ale ye - korɔta be A ye - ; sabu A ka yamaruya min di Nabipuma ma nema ni kisi

b'A ma ka bato kerekereya Ale ye, o ye yamaruya le ye nin manton nin denw bee ye.

O kɔfɛ Alla kɔrɔtani k'a bange kafiriw ya ko la ko:

﴿...وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى...﴾

{Ani minugu ka tigiw ke ka fara A (Alla) kan,(o ko) an t'o bato foy kɔson fɔɔ o ye an surunya Alla la surunyali kojugu la} [Suratu Az Zumar: 3]. Alla k'o jabi n'A ya kuma ye saniya b'A ye:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾

{...Cɛn na Alla be kiti tige o ni ɲɔgon cɛ o be fɔnkɔɲɔgonya la fɛn min na, cɛn na Alla te mɔgo kanda min ye ngalontigela kafiriba ye} [Suratu Az Zumar: 3], Alla saniya be A ye k'a fɔ nin ayaba nin kɔɔ: ko kafiriw ma waliyuw bato Alla duguma foy kɔson fɔɔ o y'o surunya Alla la surunyali kojugu la; wa ole ye kafiriw ya lapini ye folɔ ani bi, wa Alla kɔrɔtani k'o galontigeya n'A ya kuma ye:

﴿...إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾

{...Cɛn na Alla be kiti tige o ni ɲɔgon cɛ fɛn min na o be ɲɔgon sɔsɔ la, cɛn na Alla te mɔgo kanda min ye ngalontigela kafiriba ye} [Suratu Az zumar: 3], Alla saniya b'A ye k'o ya galon bange o ya miriya la ko o ya batofenw b'o surunya Alla la, ani A k'o

kafiriya ni fɛn sababu ye o ka filankafoya bato min
 ɲɛsin o ma. Ola; mɔɔ o mɔɔ min hakili be se ka fɛn
 woloma b'a lɔn ko filankafo fɔlɔw ya filankafoya tun
 ye ka Nabijumaw, waliyuw, yiriw, kabaw, ani
 danfɛn gerɛw ta ka kɛ soronalidonɲaw ye o ni Alla
 cɛ, Ani o ya dusukuna-siri ko o b'o mako ɲɛn ni Alla
 ya yamaruya ni A diɲɛ tɛ, -saniya be Alla ye ani A
 kɔrɔtani le-, inafɔ minisiriw be soronalidon kɛ
 masaw fɛ cogo min na, o k'A suma, -boɲɛ b'A ye-,
 masaw ni ɲɛmɔɔw ma, O ko: Inafɔ min mako be
 masa walima ɲɛmɔɔ la, a be soronalidon ɲini a fɛ
 ka tɛmɛ a ya mɔɔ kɛrɛkɛrɛninw ni a ya minisiriw
 fɛ, o cogo kelen na an fana be an gerɛ Alla la ka tɛmɛ
 A ya kiraw ni A ya waliyuw batoli fɛ. Wa o ye galon
 bɛɛ ya galon dɔ ye; sabu saniya be A ye - bɔɲɔgon tɛ
 Ala, wa A tɛ suma n'A ya danfɛnw ye, wa mɔɔ si tɛ
 soronalidon A fɛ fɔɔ n'A ka diɲɛ di soronalidon la,
 wa a tɛ diɲɛ di mɔɔ si ma fɔɔ A kelenbagatiya
 bagaw. Wa see be A ye fɛn bɛɛ kan saniya ni kɔrɔta
 b'A ye, ani A be fɛn bɛɛ lɔn, wa Ale le ye makaritigiw
 bɛɛ ya makaritigi ye. A tɛ siran foy si ɲɛ; sabu saniya
 be A ye, Ale le ye karabali masa ye A ya ɲɔnw kan, A
 b'A sago kɛ ola, A tɛ inafɔ masaw ni ɲɛmɔɔw, sabu
 olugu see tɛ fɛn bɛɛ la, olɛ kama o mako be mɔɔw
 la minugu b'o dɛmɛ kow la o see tɛ minugu la; ka bɔ
 o ya minisiriw la, o ya mɔɔ kɛrɛkɛrɛninw la, ani o
 ya sɔrɔdasiw la, inafɔ o mako be mɔɔw la fana
 minugu be fangatanw makow lase o ma o tɛ minugu

makow lɔn, ola, o mako be mɔgow la minugu b'o makari jini ani k'o diɲe jini ka bɔ o ya minisiriw ni o ya mɔgo kerekereɲinw la, Wa tigi kɔɔtani boɲe b'A ye, Ale -saniya b'A ye-mako t'A ya danfenw si la, ani A be hiɲe ola ka teme o bamusow kan. Ale le ye masa kiti kela ni masa tilennin ye, min be fenw bila o yɔɔw la o ni minugu ka kan, ka keɲe ni A ya kolɔn, A ya lɔnni ani A ya see ye, ole la, A te daga k'A suma n'A ya danfenw ye cogo si. Ole kama Alla kɔɔtani k'a ɲefɔ A ya gafe kɔɔ ko: Filankaɲow tun sɔna a ma ko Ale le ye Danbaga ye, Balolibaga ye, Kow ɲenɛɔbaga ye, ani ko Ale le be ɲangato jabi, ka tɔɔ wili, ka ɲenɛmaya di ani ka saya ke, ani o ɲogonna gerɛw Alla ya keɲalew la saniya b'A ye. Wa cɛn na, keɲe tun be filankaɲow ni cidenw cɛ ka batoli kerekereɲa Alla kelenpe ye ko la, inafɔ Alla masaba kɔɔtani ko cogo min na:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَن خَلَقَهُمْ لَيَقُولَنَّ اللَّهُ...﴾

{Ni i k'o pininga ko jɔn le ka o dan, o bena a fɔ ko: Alla...} [Suratu Az Zukhruf: 87], Ani A kɔɔtani ko :

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾﴾

{A fɔ ko: Jɔn ne b'a garizeɲe ka bɔ sankolo ni dugukolo la? Walima jɔn le ye mɛnni ni yeli marabaga ye? Ani jɔn le be ɲenɛman bɔ su la, ka su

bɔ ɲɛnɛman la, ani ɲɔn le be ko bɛɛ latigɛ? O bena a fɔ ko: Alla A fɔ ko: yala a te siran A ya jangata ɲɛ wa?} [Suratu Yunus: 31], Wa aya minugu be ni kɔɔ sabati o ka ca.

Ayaw kofoli temena kaban, minugu b'a yira ko sɔsɔli min tun be cidenw ni mantonw cɛ, o ma kɛ foy kɔson fɔɔ ka bato saniya Alla kelenpe ye, inafɔ Alla kɔɔtani ya kuma:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

{Cɛn na An (Alla) ka ciden dɔ ci manton kelenkelen bɛɛ ma, k'a fɔ o ye ko: A ye Alla bato, a y'a yɛɛ mabɔ Tɔgutu la...} [Suratu An Nahli: 36], Ani aya minugu nana o kɔɔ la. Wa Alla, saniya b'A ye, ka soronalidon ko ɲɛfɔ A ya kitabu sanuman kɔɔ yɔɔ caman na, Alla kɔɔtani ko:

﴿...مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...﴾

{... mɔgɔ si te se ka soronadonli kɛ A yɔɔ ni A ma kɛ n'A ya diɲɛ ye ...} [Suratu Al Bakara: 255]. Ani Alla min ye masa fanga tigi ani masaba kɔɔtani ye ko:

﴿وَكَمْ مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِّن بَعْدِ أَن يَأْذَنَ اللَّهُ

لِمَن يَشَاءُ وَيَرْضَى ﴿٢٥٥﴾﴾

{Wa mɛlɛkɛ caman be sankolow kɔɔ, o ya soronalidon te nafa kɛ foy la, fɔɔ Alla ya diɲɛ kofɛ soronalidon kɛla ye min k'A diya, ani ka diɲɛ a ma.} [Suratu An Najm: 26].

Ani Alla ko melekew mankutu la:

{...وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنَ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ}

{...Ani o te soronalidon kela si ye fɔɔ n'Alla sɔnna k'o ye soronalidon ke min ye, ani o ye siranbagaw ye Alla nesiranya kɔson} [Suratu Al Anbiya: 28]."

Wa an tigi Alla masaba kɔɔtani k'a fɔ ko A te diɲe kafiriya ma A ya jɔnw fe, n'ga A be diɲe o fe walepumanlɔn le ma, wa walepumanlɔn ye ka Ale kelenbagatiya ani ka bara ke ni A bato ye, Alla kɔɔtani ko:

{إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ...}

{Ni a kafiriyala, a y'a lɔn ko Alla ye kari бага ye ka bɔ a ma, wa A te diɲe kafiriya ma a ya jɔnw fe, wa ni a k'A kɔɔumalɔn, A be diɲe a ma a ye...} [Suratu Az-Zumar: 7].

Wa Bukhari k'a lakali a ya Sohuhu kɔɔɔ, ka bɔ Abu Hurayrata fe Alla ka diɲe a ma, a ko: Yaa Alla kira! Jon ne ka kan n'i ya soronalidon ye ka temɛ beɛ kan? A ko:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

«Mɔɔɔ o mɔɔɔ k'a fɔ ko: Laa ilaaha illa Lah, ka bɔ a dusu la ni kɔɔɔgweya ye». Walima A ko:

«مِنْ نَفْسِهِ».

«kabo a yere niikun na».

a be Sohihu kɔɔ, ka bɔ Anas fɛ, Alla ka diɲɛ a ma, ka bɔ Nabipuma fɛ Alla ka nɛma ni kisi be A ye, ko A ko:

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلْ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِّأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ تَائِلَةٌ بِإِذْنِ اللَّهِ مِنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا».

«duawu dɔ be Nabipuma bɛɛ fɛ min be jabi, Nabipuma bɛɛ kɔɔɔɔɔɔ ka a ya duawu kɛ, n'ga Ne kɔni ye n'ya duawu mara ka kɛ soronalidon ye n'ya mantɔn ye kiyama lon, a be mɔɔɔ sɔɔɔ N'ya mantɔn cɛma, ni Alla sɔɔna, min sala k'a sɔɔɔ a ma foy fara Alla kan». Wa Hadisa ka ca min be ni kɔɔ sabati.

An ka aya ni Hadisa minugu bɛɛ kofɔ, o bɛɛ b'a yira ko bato ye Alla kelenpe ya hake le ye, ani ko a daganin tɛ ka bato foy kɛ fen gere ye min te Alla ye, hali n'a kɛla Nabipumaw ye walima mɔɔɔ gerɛw, ani ko soronalidon ye Alla kɔɔɔtani ya mara ye, Inafɔ A ko cogo min na saniya b'A ye:

{قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا...}

{A fɔ ko: soronalidon bɛɛ ye Alla le ta ye...}
[Suratu Az Zumar: 44] Mɔɔɔ si man kan ni a ye, fɔɔ n'a kɛla A ya diɲɛ kɔfɛ soronalidon бага ye, ani A ya diɲɛ kɔfɛ mɔɔɔ ma soronalidon be kɛla min ye, wa Ale saniya b'A ye, A te diɲɛ fen si ma ni A kelenbagatiya tɛ-inafɔ a tɛmɛna cogo min na-. Ka bɛn o ma: nin yɔɔɔ te filankaɔw ye soronalidon la, Alla kɔɔɔtani ka o nɛfɔ A ya kuma la:

﴿فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفْعَةُ الشَّافِعِينَ﴾

{Ola, soronalidon bagaw ya soronalidon te o nafa.} [Suratu Al-Mudasir: 48], Ani A korotani ko :

﴿...مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾

{...teri te yerekuntɔɔnnaw la ani soronalidon baga min kan be labato} [Suratu Gaafir: 18].

Wa a lɔnnin ne ko ni tɔɔɔli fɔla nin cogola a lapini ye filankafoya le ye Alla ma, inafɔ Alla korotani ko cogo min:

﴿...وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

{... kafiriw le ye yerekuntɔɔnnaw ye} [Suratu Al Bakara: 254], Ani A korotani ko :

﴿...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

{...cɛn na , filankafoya ye yerekuntɔɔnba ye} [Suratu Luqman: 13].

Ola, I ka fen min fɔ piningali la: sufi dɔw ya kuma misiriw kɔɔɔ ani yɔɔɔ gerɛw la ko: Alla, I ye nema ke mɔɔɔ kan I ka min ke sababu ye I ya se bagaya gundo farali la, ani I ya hine yelenw boli la, a kela nɔnabila ye Matigiya la ani I yere ya gundow kalifa. .. fo ka taga se kuma laban na.

A jabi ye k'a fɔ ko: Nin kuma nin n'a ɔɔɔonnaw ye yere karaba ni dantɛmɛ kow le ye; an ya Nabijuma Muhamadu, Alla ka nema ni kisi be A ma, k'an gwen ka bɔ min ma; hadisa la Muslim ka min lakali Schihu

kɔɔ ka bɔ Abudulayi ibn Maswudu fɛ, Alla ka dipe be a ma, ko Alla ka ciden, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, ko:

«هَلَكَ الْمُتَتَّعُونَ» قَالَهَا ثَلَاثًا.

« dantɛmɛ bagaw halaki la» A k'a fɔ sipe saba.

Imam Al-Khattabi, Alla ka hine ala, ko: «Al-Mutanatti»: o ye mɔɔ ye min b'a yere duguya fen kɔɔ, ka a yere karaba a pinini na Ahlul-Kalaam mɔɔw ya sira la, minugu be don ko la min ma nesin o ma, ka don ko la o hakili te se min ma.

Abu Sa'adat Ibnul Asir ko: Olugu ye minugu be don kuma kɔɔ ka tɛmɛ a dan kan, minugu be kuma fɔ k'a bɔ o kan jukɔɔba la, a bɔra (Al Nath) la, o min ye da sanfɛ yɔɔ ye, o kɔfɛ, o ka la mɔɔ kelenkelen bɛɛ la min be dantɛmɛ kɛ kuma fɔli ni bara keli la.

Wa ka bɛn fen ma nin Imamu fila ninugu ka min fɔ, a be gweya i ye, ani mɔɔ o mɔɔ famuya dɔnni be min na, ko ka sɔli ni salamu kɛ an ya Nabijuma ani an matigi Alla ka ciden kan, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma nin cogo nin na; o be jate dantɛmɛ ni yere karaba ye gweni kɛla ka bɔ min ma. Min daga la silama ye nin bonda nin na, o ye k'a pini ka seli ni kisi kɛ ciden kan ka kepe ni kɛcogo sabatini ye ka bɔ A fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, wa wasa be ola ka bɔ fen gere ma.

A be ka bɔ ola: Bukhari ni Muslim ka min lakali Sohuhu fila kɔɔ, ka bɔ Kaeab bin Ujrata fɛ Alla ka

dipe a ma, ko Sohabaw, Alla ka dipe o ma, o k'a fo ko:
Alla ya kira! Alla ka an yamaruya ko an ye seli ke I
kan; an me seli ke I kan cogo di? A ko:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«A ko: Taa Alla! I ye soli ke Muhamadu ni
Muhamadu ka somogow kan, inafɔ I ka soli ke
Ibrahima ni Ibrahima ya somogow kan cogo min na.
Cen na, i ye tano masa ye ani I ye masaba ye, Ani I
ye here ke Muhamadu ni Muhamadu ya somogow
kan, inafɔ I ka here ke Ibrahima ni Ibrahima ya
somogow kan cogo min na. Cen na, I ye tano masa
ye ani I ye masaba ye».

Wa a be Sohihu fila kɔnɔ, ka bo Abu Humaydi As-
Saeidi la, Alla ka dipe a ma, ko a ko: yaa Alla ya
ciden! an be soli ke cogo di I kan? A ko:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ،
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

«A y'a fo ko: Alla, I ye soli ke Muhamadu ni A ya
musow ni A bonsonw kan, inafɔ i ka soli ke Ibrahima
ka somogow kan cogo min na. Ani I ye here ke
Muhamadu ni A ya musow ni A bonsonw kan, inafɔ
I ka here ke Ibrahima ya somogow kan cogo min na.
Cen na, I ye tano masa ye ani I ye masaba ye».

Wa a be Sohihu Muslim kɔnɔ ka bo Abu Mas'ud

Al-Ansari la, Alla ka diƚe a ma, a ko: Bashir bin Sa'd ko: Alla ya ciden! Alla y'an yamaru ko an ye soli ke I kan; ola an be soli ke I kan cogo di? A k'a makun, o kofe A ko:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَالسَّلَامُ كَمَا عَلِمْتُمْ».

«A y'a fo ko: Yaa Alla! soli ke Muhamadu ni Muhamadu ya somogow kan; inafɔ I ka soli ke Ibrahimia ya somogow kan cogo min na, ani I ye here ke Muhamadu ni Muhamadu ya somogow kan; inafɔ I ka here ke Ibrahimia ya somogow kan cogo min na danfenw cema, cen na, I ye tano masa ye ani I ye masaba ye, ani kisi, inafɔ a k'a lon cogo min na».

O kumadenw n'o jɔgonnaw ani do gerew - minugu sabatila ka bo Nabipuma fe nema ni kisi b'A ma, olugu le silama ka kan ka bara ke n'o ye a ya seli n'a ya kisi pini la Alla ka ciden kan nema ni kisi b'A ma; sabu ciden -nema ni kisi b'A ma- le k'a lon ka teme mogow bee kan fen min bennin ne k'a bara A ya hake la, inafɔ Ale le ka lon ka teme mogow bee kan cogo min na kumaden minugu ka kan ka bara A tigi ya hake la.

Nga kuma karabaninw ni kuma kuraw, ani kuma minugu korɔ be se ka sorɔ a te cen ye; inafɔ kuma minugu kofɔla piningali nin na, a te daga ka bara ke n'olugu ye; sabu yerɛdiyagoya b'o kɔnɔ, ani sabu o

be se ka jefo koro cejuguw la, k'a soro fana o be fonkorogonya ke Alla kira nema ni kisi b'a ma ya kuma sugandininw na, A ka A ya manton kanda ka taga minugu ma, k'a soro Ale le ya lonni ka bon ni danfenw bee ta ye, A ya kononagweya ka bon ka teme o bee ta kan, ani A mabola yeredyagoya la ka teme bee kan, A Matigi ya nema ni kisi bee la juman b'A kan.

Kore be nin ne ye, wa n'b'a jigi ko dalilu minugu kofola an fe Alla kelenbagatiya yereyere korofoli la, ani filankafoya yereyere, ani danfara min be filankafo folow tun be min kan, ani filankafo labanw be min kan nin bonda nin na, ani sariya solatu ke cogo jefoli Alla ya ciden kan Alla ya kisi ni nema b'A ma, ko o be ke fen ye min be cen jinina wasa ani k'a kari. Nga mago min t'a fe ka cen lon; o tigi ye tugubaga ye a nii sago le ko , Alla masaba korotani ko:

﴿فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ
بَعِثْ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾

{N'o ma I jabi, I y'a lon ko o be tugula o nii sagow le ko. Wa jon ne fili ni be ka teme mago kan min tugula a nii sago ko ni kandali te ka bo Alla fe? cen na, Alla te jama yerekun tɔɔlaw kanda.} [Suratu Al-Qasas: 50].

Ola, Alla saniya b'A ye, k'a bange nin ayaba konko ko: magow ye kulu fila ye ka jesin Alla k'A ya

Nabijuma Muhamadu -nema nikisi b'A ma- ci ni
kandali ni cɛn dina min ye o ma:

A fɔlɔ ye: min be Alla ni A ka ciden jabi.

A filanan: mɔgɔ min tugula a nii sago kɔ; o kɔfɛ
Alla saniya b'A ye ko mɔgɔ filinin tey ka tɛmɛ mɔgɔ
kan min tugula a nii sago kɔ ni a ma kɛ kanda ye ka
bɔ Alla fɛ.

An be Alla le dali - A daraja ka bon a kɔrɔtani- A
y'an kisi ka bɔ nii sago labato la, ani A y'an ani an
badenmaw bɛɛ kɛ Alla ni A ya Kira (Alla ye nɛma ni
kisi kɛ A kan) kan minɛbagaw ye, ani A ya sariya
boɲɛ bagaw, ani mɔgɔw lasiranbagaw ye ka bɔ fɛn
bɛɛ ma min be A ya sariya sɔsɔ inafɔ bida'aw ni nii
sago labato.. Ale le ye masa fonisereba ye.

Alla ye nɛma kɛ a ya Jon ni A ya Ciden, an ya
Nabijuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔgɔw ani a
ya sɔɓɓabaw, ani mɔgɔ minugu tugula o kɔ ni
ɲumanya ye fo ka se kiti lon ma.

Lasɔmini ko kuraw dina kɔnɔ o ko la
Abdulaziz bin Abdullah bin Baaz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan lorunan:

Mawulidi la penemaya ani mawulidi taw kiti

Tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya denbaya, ni A ya sahabaw, ani mogo o mogo ka A ya kandaya sira ta.

O kofe : piningali segin-seginna mogo caman fe ka jasin Nabijuma ya mawulidi la penemaya kiti ma, Alla ka nema ni kisi be A kan, ani ka wuli ka lo a ye o wagati la, ani ka salamu bila A kan, ani fen gerew minugu be ke mawulidiw la.

A jabi ye ko: a te daga ka Kira nema ni kisi b'A ma ya mawulidi la penemaya, wala mogo gere ta; sabu o ye bida'a donni le ye dina kono; sabu Kira nema ni kisi b'A ma m'o ke, wala A ya kalifa kandaniw, wala mogo gere sahabaw cema, Alla ka dije b'o ma, wala minugu tugula o ko ni pumanya ye kameda (siyeceli) fisamanw la, olugu minugu be sunna lon ka teme mogo bee kan, ani o ya Alla ka ciden kanu dafanin ne nema ni kisi b'A ma ka teme bee kan, ani olugu le be A ya sariya labato ka teme mogow kan minugu nana o kofe. Alla korotani ko, saniya b'A ye, A ya Kitabu gwenin kono:

﴿...وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا...﴾

{... ni kira ka min di a ma, a ye o ta, ni A k'a gwen

ka bo min ma, a ye o dabila ...}

[Suratu Al Hashr: 7]. ani Alla ko boɲe b'A ye:

﴿...فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ

الْأَلِيمُ﴾

{...Mɔgo minugu b'A ya yamaruyaw sɔsɔ, olugu ye siran ko fitina bena o sɔsɔ, wala jankata min be mɔgo dimi} [Suratu An Nur: 63], ani Alla ko saniya b'A ye :

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ

وَدَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

{Cɛn na kɛli kɛla alugu ye Alla ya Ciden na ladegili fɛn puman ye, mɔgo ye min be siran Alla ɲɛ ani lon laban, ani a ka Alla kofɔ caman 21} [Suratu Al-Ahzab: 21], Ani A kɔrɔtani ko :

﴿وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ

الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

{mɔgo jonaw minugu kɔnna ka limaniya ka bo makakaw la ani mɔgo minugu tugula o kɔ limaniya la ani pumanya la Alla dipɛna o bɛɛ ma, olugu fana dipɛna Alla ya sonni ma, ani A ka Alijine laben o ye kɔjiw be bori min duguman o ye dumebagaw ye a kɔnɔ kuday, o ye ɲin yɔrɔ ba ye.} [Suratu At Tawba: 100], Ani A kɔrɔtani ko :

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾

{...Bi lon na, N'ka a ya dina dafa a ye, ka N'ya nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa-ida: 3]. Wa ayaw ka ca ni kɔɔ la. Ani a sabatila ka bɔ Nabipuma fe, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, ko A ko:

«مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

«Ni mɔgo o mɔgo ka fen dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fen bena kɔsegi a tigi ma ». O kɔɔ: a be segi a tigi ma, Ani A ko hadisa gɛrɛ la:

«عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَصُوا عَلَيْهَا بِالتَّوَّاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«A ye N' ya sunna minɛ, ani N'kɔfe kalifa kandaniw ya sunna, a ye a minɛ kɔsebe, k'a dɛrɛ ni a sagaro pinw ye, a ye a yɛrɛ mabɔ ko kura dabɔniw la, ola, ko kura dabɔni beɛ ye bida'a ye, ani bida'a beɛ ye fili ye». lasɔmini gɛlɛn be nin hadisa fila kɔɔ ka bɔ bida'a daminɛli ma ani ka bara ke ni a ye,

Wa ka fen kura don dina la inafɔ nin mawulidi ɲɔgonw, a be famu ola ko Alla kɔɔtani ma dina dafa nin manton ye, ani ko Alla kira, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, ma fen lase manton ma a ka kan ka bara ke ni min ye, fɔɔ nin kɔlamɔgow nana, o ka fen kura don

Alla ya sariya la A ma yamaruya di min na; k'a fɔ ko o ye fen ye min b'o magerɛ Alla la, Siga t'ala ko farati belebele be nin na, ani sɔsɔli le Alla kɔrɔtani ni A ya ciden ma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma-, k'a sɔrɔ Alla kɔrɔtani k'A ya dina dafa A ya jɔnw ye, A ka nɛma dafa o kan, ani Ciden -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- k'a lase laseli gwenin na, a ma sira si toy min be mɔgɔ lase Alijine ma, k'a mabɔ Tasuma ma, fɔɔ A k'o jɛfɔ A ya manton jɛnɛ, inafɔ a sabati la cogo min na hadisa sabatini kɔnɔ ka bɔ Abdullah bin Amr fɛ -Alla ka diɲɛ a ma- a ko: Alla ka ciden -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ko:

«مَا بَعَثَ اللَّهُ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَيْهِ أَنْ يَدُلَّ أُمَّتُهُ عَلَى خَيْرٍ مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ، وَيُنْذِرَهُمْ شَرًّا مَا يَعْلَمُهُ لَهُمْ».

«Alla ma Nabipuma si ci, fɔɔ a kɛla wajibi ye a kan k'a ya manton kanda ka taga hɛrɛ ma a ka min lɔn o ye, ani ka o бага-бага ka bɔ ko jugu ma a ka min lɔn o ye». Muslim y'o lakali a ya Sahih kɔnɔ.

Wa a lɔnni ne ko an ya Nabipuma - Alla k'a nɛma ni kisi b'A ma - Ale le ye Nabipumaw bɛɛ la fisamanti ye ani o laban, ani o bɛɛ la dafanin cikan lase ni kɔnɔgweya la. Ola, ni mawuludi lapɛnɛmaya tun ye dina fen ye min ka di Alla kɔrɔtani ye, Kira - Alla k'a nɛma ni kisi b'A ma - tun bena o jɛfɔ A ya manton jɛnɛ, walima A tun bena a kɛ A ya jɛnɛmaya la, walima A ya schabaw - Alla ka diɲɛ o ma - tun bena a kɛ. Komi foy ma kɛ ola, a lɔnna ko o

te Silamaya fɛn ye foy la; o kuma toy! o ye fɛnkuraw le ye, Kira - Alla k'a nema ni kisi b'A ma - ka A ya manton gen ka bɔ minugu ma, inafɔ o kofɔli tɛmɛna hadisaw la cogo min na. Wa aya ni hadisa cama be nin babu nin kɔnɔ.

Wa jamakulu dɔ ka mawulidiw nankari ani ka mɔgɔw gen ka bɔ a ma n'o ya kuma kan gwɛw ye ka bɔ lɔnnikelaw la; bara kɔson ni dalilu fɔniw ye ani minugu te o ye, wa dɔw ka bɔ laban lɔnnikelaw la k'o fɔnkɔɔgonya: o k'a daga ni nankari ko si ma sɔrɔ ala; inafɔ ka damatɛmɛ kɛ Alla ya Kira ya hake la nema ni kisi b'A ma, ani musow ni cɛɛw ya pagami ɔgonna, ani dɔnkili minɛnw labarali, ani o n'a ɔgonnaw sariya saniman be minugu nankari, o k'a jigiya ko bida'a pumanw dɔ le.

Wa sariya lɔsen ye: mɔgɔw be sɔsɔli kɛ fɛn min na, ka o lasegi Alla ka Kitabu ni A ya ciden Muhamadu ya Sunna ma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, inafɔ Alla ko cogo min na boɔe b'A ye:

﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

{Yaa alugu minugu limaniyala! a ye Alla bato ani a ye Ciden kan labato ani a ɔemɔgɔw, ni a fɔnan ɔgonkɔ fɛn dɔ la, a ye a segui Alla ma ani A ya Ciden ni a sɔrɔ a limaniyala Alla ma ani lon laban, ole ye hɛɛ ye a ma ani ole kɔ ka di ala.} [Suratu An Nisaa

59], Ani A kɔrɔtani ko:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ...﴾

{Ni a ka ɲɔgon fɔnkɔɲɔgonya fɛn o fɛn na, o kiti be Alla le fɛ ...} [Suratu As-Shura: 10].

An ka nin kiti nin segi: o min ye mawliɗi la ɲɛnɛmaya ye, Alla kɔrɔtani ya Kitabu ma, an k'a sɔrɔ a b'an yamaruya ka Ciden- nɛma ni kisi b'A ye- kan labato fɛn na A nana ni min ye, ani k'an kumaniya fɛn ma A ka an gɛn ka bɔ min ma, ani k'a fɔ an ɲɛnɛ ko Alla kɔrɔtani ka nin manton nin ya dina dafa a ye, wa nin mawliɗi lapɛnɛmaya nin te fɛn na ciden- nɛma ni kisi b'A ye- nana ni min ye; ola; dina dɔ tɛ Alla ka min dafa an ye, ani A k'an yamaruya ka ciden kan labato ala.

An k'a kɔsegi fana: Alla kira ya sunna ma, nɛma ni kisi b'A ma; an m'a sɔrɔ a kɔnɔ ko A k'a kɛ, A fana ma yamaruya kɛ a kɛli la, A ya sɔhabaw fana m'a kɛ, Alla ka diɲɛ o ma; ola; an k'alɔn ko dina dɔ tɛ, n'ga Bida'a le min don na dina la, ani bɔɲɔgonfɛya fɛn le kitabu tigiw la, ka bɔ yahudiyaw ni nasaraw la o ya seliw la.

Ola; a be gweya mɔɔɔ bɛɛ ye min hakili gwenin ne dɔni, ani min be cɛn fɛ, ani a telenin ne a ɲinini na: ko mawliɗi lapɛnɛmayali te silamaya dina dɔ ye, n'ga Bida'aw dɔ le minugu don na dina la, Alla kɔrɔtani ni A ya Ciden nɛma ni kisi b'A ye ka yamaruya kɛ ko ka minugu toy ani ka yere kɔrɔsi kɛ

ka bo a ma. Wa a man kan hakiliman ye a y'a yere marasa ni mɔgɔw caya ye minugu be a ke yɔrɔ bɛɛ la, sabu cɛn te lɔn ni a kelaw ya caya ye, n'ga a be lɔn ni sariya daliluw le ye, inafɔ a be Alla kɔrɔtani ya kuma la yahudiyaw ni nasaraw kan cogo min na:

﴿وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

{O ko: Mɔgɔ si tena don Alijine na fɔɔ mɔgɔ min kela yahudiya ye walima nasara. O ye o ya nege gwansanw le ye. A fɔ ko: «A ye na ni a ya dalilu ye, ni a kela centigiw ye».} [Suratu Al Bakara: 111]. Ani A kɔrɔtani ko :

﴿وَإِنْ تُطِيعُوا أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ لَيُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ...﴾

{Ni I ka dugukolo kan mɔgɔw fanba labato, o bena I lafili ka bo Alla ya sira kan...} [Suratu Al-An'am: 116],

O kɔfɛ, nin mawlidi lapɛnɛmaya fanba, -k'afara a ya Bida'a ya kan-, ko jugu gerɛw te bo ola ; inafɔ musow ni cɛw ya pagami jɔgonna, ani dɔnkili law ni folifenw labara, ani dɔlɔ min ni dɔrɔgi min, ani o jɔgon ka bo ko juguw la. Fɛn be se ka ke ola min ka bon ni o ye, o ye Filankafoya belebele ye, o min be ke ni damatɛmɛ ye Nabijuma na walima mɔgɔ gerɛw la minugu ye waliyuw ye, ani k'a wele, ani ka dɛmɛ jini a fɛ, ani ka tolomagen jini a fɛ, ani ka la ala ko a be ko dogoni lɔn, ani o jɔgonnaw kafiriya

kow la, fen minugu mɔɔɔ caman b'o ke wagati min na o be Nabipuma nema ni kisi b'A ma ya mawlidi lapenemaya, walima mɔɔɔ gerew o be minugu wele ko waliyuw. A sabati la ka bɔ Nabipuma fe nema ni kisi b'A ma ko A ko:

«إِيَّاكُمْ وَالْعُلُوَّ فِي الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ الْعُلُوَّ فِي الدِّينِ».

«A y'a yere kɔɔsi damateme ma dina la, sabu fen min ka mɔɔɔw halaki minugu konna a je, o ye damateme ye dina la». Kira ko nema ni kisi be A ma:

«لَا تُظْرُونِي كَمَا أَظَرَّتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ».

«A kana damateme ke ne tano la inafɔ Nasaraw ka damateme ke cogo min na Mariyama dence tano la, Ne ye jon ne ye, a ya fɔ ko: Alla ya jon ani A ya ciden». Bukhari y'o lakali a ya Sahih kɔɔɔ, ka bɔ Umar ya hadisa la, Alla ye diɲe a ma.

Kabakow ni ko kabakomanw dɔ ye: mɔɔɔ caman be fari foni ani ka cesiri ke ka taga Bida'a seli ninugu lapenemaya ma, ani k'o lafasa, ka to kɔ fenw keli la Alla kɔɔɔtani ka minugu jagoya a kan, inafɔ ka taga juma seliw ani jama seliw la, a te a mako don ola fiyew, ani a t'a ye ko o ka kojugu ba ke. Siga t'ala, o be bɔ limaniya dɔɔɔya le la ani famuyali dɔɔɔya, ani jurumuɔw ni hakew suguya caman minugu k'o dusukunw datugu. An be lafiya pini Alla fe an yere ye, ani silamaw tɔ beɛ ye.

a do ye fana: mɔɔɔ dɔw b'a miri ko Alla kira - nema ni kisi b'A ma- be na mawliɗi la; o kama o be wili A ye k'a fo ani ka foli duman lase A ma, nin ye n'galonba ye ani kolonbaliya juguman, sabula Kira - nema ni kisi b'A ma- te bo A ya kaburu kɔɔɔ sanni kiyama lon, ani a tena adamaden si ma, ani a tena o ya lajenw na; o kuma toy! A sigini be A ya kaburu kɔɔɔ fo kiyama lon, ani A nii barakama be Iliyyiina sanfeyɔɔ la a Matigi fe, boɲe so kɔɔɔ, inafɔ Alla korɔtani k'a fo cogo min:

{ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾}

{O kɔfe, cɛn na, a bena sa 15

O kɔfe, cɛn na Kiyama lon a bena kunu ka bo a ya kaburuw kɔɔɔ 16} [Suratu Al Muminun: 15, 16].

Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma-:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْقَبْرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ، وَأَوَّلُ مُشَفِّعٍ».

«Ne ye mɔɔɔ foɓo ye kaburu be perɛn ka bo min ma Kiyama lon, ani Ne ye soronalidon бага foɓo ye, ani mɔɔɔ foɓo min ya soronalidon be mine». A Matigi ya nema ni kisi beɛ la fisaman be A ma.

nin aya ba fila nin, ani hadisaba nin, ani min nana n'o kɔɔɔ ye ayaw ni hadisaw la: o beɛ b'a yira ko Alla ya Ciden, nema ni kisi b'A ma, ani su tɔw, o be bo o ya kaburuw kɔɔɔ kiti lon ne na dɔɔɔɔ, nin ye ko ye Silamaya lonnikelaw ben na min kan; sɔsɔɔ te o cɛ a ko la, A be wajibiya Silama beɛ kan ko a y'a hakili lajigi nin kow la, ani k'a yere kɔɔɔsi ka bo fen na

jahiliw ani o ɲogonnaw nana ni min ye, ka bo Bida'aw ani mirinan juguw (ko minugu hakili te son o ma); Alla ma dalilu si lajigi minugu la, an be deme pini Alla le fe, an be an yere seme Ale le la, se te mogo ye, fanga te mogo la fo ni a kela Alla ya deme ye.

Min ye nema ni kisi pini ye Alla fe k'a ke A ya ciden kan, Alla ya nema ni kisi be A ma : o ye Alla batow la fisamanti do le ye min b'an gere Alla la, ani bara pumanw do le, inafɔ Alla Korɔtani ko cogo min na :

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

{Cen na Alla n'A ya mɛlekew be soli ke Nabijuma kan. Yaa a limaniyabagaw, a ye soli ke A kan ani ka kisi ke A kan kecogo puman na}. [Suratu Al Ahzaab: 56], Ani Nabijuma ko -nema ni kisi b'A ma-:

«مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَاحِدَةً؛ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا».

«Ni mogo min ka soli ke ne kan shen kelen, Alla be soli ke o tigi kan shen tan o sababu la». O pinini le sariya la tuma bee, ani a pinini le ka geleya seli kelen kelen bee laban na, hali a ye wajibi ye lonnikelaw jama do fe seli kelen kelen bee tashahud laban na. A sunnaya geleyani le yoro caman la; o do ye: seli wele kɔfe, ani n'a tɔgo fo tuma min na, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ani juma lon na ani a su, inafɔ

hadisa caman b'o yira cogo min na.

An be Alla le dali A ye an ni silamaw bæ bensema ka famuya sɔɔ A ya dina la, ani ka sabati a kan, ani A ye nɛma kɛ bæ kan ka se ka to sunna kan, ani ka se ka tanga Bida'a ma, Ale le ye masa fonisere ye min be A ya jɔnw sɔn.

Ani nɛma ni kisi be an ya Nabipuma Muhamadu kan ani A ya so mɔgɔw ani A ya schabaw.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan wawɔɔnan:

Sulatagama ni Sanayelen su pagapagali kiti

Tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw.

O bee kɔfɛ: Siga te ala ko Sufe tagama ni Sanayele ye Alla ya tagamasɛnbaw dɔ ye, minugu be A ya ciden Muhamadu (Alla ka nema ni kisi be A ma) ya centigiya yira, ani A ya daraja boɔɛ Alla fɛ boɔɛ be Alla ye, inafɔ a be dalilu yira cogo min na Alla ya se kabakoman kan, ani A ya kɔɔta -saniya ba A ye- A ya danfenw bee kan, Alla ko saniya b'A ye:

﴿سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا

الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ وَمِنَ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

{Saniya be masa ye min ka sula tagama ke n'A ya jɔn ye ka bɔ hɔɔɔma misiri la ka taga yɔɔɔ jan misiri la (Jeruzalem misiri) an ka barika ke min lamini na walasa An y'an ya kabako dɔw yira Ala. Cen na, Ale le ye Menibagaba ye ani Yelibagaba.} [Suratu Al Israa: 1].

A sabatila ka bɔ Alla ya ciden fɛ (Alla ya nema ni kisi b'A ma) ko o k'A ta ka taga sankolow la, ka a daw dayelen a ye fɔɔ a temena sankolo wolonfilanan kan, A tigi kumana n'A ye fen na min k'A diya, ka seli loru faridaya A kan. Alla tun k'o faridaya ka kon seli

biloru, n'ga an ya ciden Muhamadu (Alla ya nēma ni kisi b'A ma) tola ka segi A ma ka nōgoyali jini A fē, fōo A k'a kē loru ye. Ola; seli farida ye loru le ye, n'ga a sara ye farida biloru sara le ye; sabu puman kelen sara ye a jōgon tan le ye, tano ni barika be Alla ye A ya nēma w bēē la.

Wa su min kōnō Sufē tagama ni Sanayēlē kela, a dan sigi ma yira Hadisa sabatiniw kōnō rajabu kalo kōnō walima kalo gere kōnō, ani min bēē nana a dan sigi ko la, o ma sabati ka bō Alla ya ciden fē (Alla ya nēma ni kisi b'A ma) Hadisa lōnbagaw fē, wa kolōn dafanin be Alla fē a kela ka mōgōw lapinē a kō, wa hali n'a dan sigi tun sabatila, a tun te daga silamaw ye ka kerekere ni bato dō ye, a fana tun te daga ka jagapagali kē a la; sabu Alla ya ciden (Alla ya nēma ni kisi b'A ma) ani A ya sōhabaw (Alla ka dijē o ma) o ma jagapagali kē a la, o ma a kerekere ni foy ye, Ni a lapenemaya tun ye ko dō ye min dangani le, Alla ya ciden, nēma ni kisi b'A ma, tun bena a bange manton ye; A ya kuma fē walima A ya kēwale fē, ni o dō tun kela, a tun bena lōn ka jensen, ani sōhabaw, Alla ya dijē b'o ma, tun bena a lase an ma, sabu o ka ko bēē lase ka bō o ya Nabijuma fē -Alla ya nēma ni kisi b'A ma- manton mako be min na, o ma dina ko foy to o kō, n'ga, olugu le fōlola ko puman bēē la, o kōson, ni nin su nin lapenemaya tun ye ko dō ye min dagani le; o tun bena kē mōgō fōlōw ye ka teliya k'a kē. Nabijuma, Alla ya nēma ni kisi b'A ma, Ale le ye

ladilibaga bæe la puman ye, A ka cikan lase a dan na, ani ka lanaya dafa. N'a tun kela ko nin su nin boɓeli n'a paganagali keli ye Alla ya dina fen ye, Nabijuma, Alla ya nema ni kisi b'A ma, tun tena pine a ko, a fana tun tena a dogo. Tumana min o foy ma ke; a lonna ko a paganagali keli n'a boɓeli te Silamaya fen ye foy la. Alla k'a ya dina dafa nin manton nin ye, ka nema dafa a kan, ani ka genni ke mogo la min ka fen don dina la Alla ma yamaru di min na, A ko, Saniya ni korota b'A ye A ya kitabu gwenin konɔ:

{...أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

{ديتًا...}

{...Bi, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka N'ya nema dafa a kan, ani ka diɓe ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], ani A ko(Allah) boɓe korotani b'A ye:

{أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ

لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥١﴾}

{Walima o be ni tɔɔgonw ye minugu ka dina sigi o ye Alla ma yamaru di min na? Wa ni faranfasiya kuma tun te (ko sara bena ke kiyama lon na), kiti tun bena tige o ce. Wa cen na, jangata be yere kuntɔɔnaw ye min be mogo dimi.} [Suratu As-Shura: 21].

Wa a sabatila ka bo Alla ya ciden fe, Alla ya kisi ni nema b'A ma, hadisa sabatininw konɔ ko A ka

bagabagali ke ka bo Bida'aw ma, ani k'a fo ka gweya ko fili le; ka manton lasomi a faratiba la, ani ka o gen ka bo a keli ma, o do ye: min sabatila Schihu fila kono, ka bo Aisha fe, Alla ya dije b'a ma, ka bo Nabipuma fe, Alla ya kisi ni nema b'A ma, ko A ko:

«مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mogo o mogo mana fen do don an ya dina nin na min te a do ye, o fen bena kosegi a tigi ma». A nana Muslim ya lakali cogo la:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mogo o mogo n'i ka bara do ke min te an ya dina nin do ye o bara bena segi a tigi ma». A nana Schihu Muslim kono fana ka bo Jabir fe Alla ma dipena a ma, a ko: Alla kira nema ni kisi be A ma, A tun be to k'a fo A ya khutuba la Jumalon:

«أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«O kofe, kuma lafisamanti ye Alla ya Kitabu le ye, ani kandaya lafisamanti ye Muhamadu (Alla ya nema ni kisi be A ma) ya kandaya sira ye, ani kow la juguman ye ko kuraw ye dina kono, wa ko kura bee dina la o ye fili ye». Nasaa'i k'a fara a kan ni sanadi numan ye:

«وَكُلَّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ».

«ani fili bee be tasuma la». Anana Sunanuh kono

kura don a kɔnɔ Alla ma sɔn min ma , ani a b'a yira ko Silamaya dina nagasi nin le a ma dafa, wa a lɔnnin ne ko tipɛli ba le be nin na, ani fɛn kɔnni le min cɛkajugu, ani a be Alla kɔrɔta ni bɔɲɛ b'A ye ya kuma sɔsɔ:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...}

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], Ani ka Ciden nɛma ni kisi be A ma ya hadisaw sɔsɔ sɔsɔli gwenin la, minugu be bagabagali kɛ ka bɔ fɛn kuraw ma, ani ka gwenin kɛ ka bɔ o ma.

Ko be nin ne ye, wa n'b'a jigiya ko min fɔla an bolo ka bɔ daliluw la, wasa ni kari be ola cɛn pinibaga ye ka ban nin Bida'a nin na; o min ye: Sufe tagaman ni sanayɛɛ lapɛnɛmaya Bida'a ye, ani ka bagabagali kɛ ka bɔ o la, ani ko a te foy ye Silamaya dina la.

Fɛn kɔson Alla ka wajibiya min kɛ kɔnɔgwɛya la silamaw ye, ani ka Alla ya sariya bange o ye dina la, ani ka lɔnni dogoli haramuya; n'ka a ye ka hakilijigi kɛ n'balima silamaw ye Bida'a nin kan, min be kɛ kɔsɛbɛ fan caman na, fɔɔ mɔɔɔ dɔw b'a miri ko a ye dina dɔ ye.

An be Alla le dali A ye silamaw bɛɛ ya lahalayaw ɲɛn, ani ka famuyali di oma dina la, ani A y'an ni olugu bɛnsɛnma ka cɛn minɛ ani ka sabati a kan, ani ka ban fɛn na min b'a sɔsɔ, Ale le y'o Latangabaga ye

ani A be se k'o ke.

Ani nɛma ni kisi ni barika be A ya jon ani A ya ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mɔgɔw ani A ya schabaw.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan wolonfilanan:

**Sunkalomakɔɔ kalo tilance su
lapɛnɛmaya kiti**

Tano be Alla ye, min ka dina dafa an ye, ani ka nɛma dafa an kan, ani Alla ye nɛma ni kisi ke A ya Nabijuma ani A ya ciden Muhamadu kan, tubi ni hine Nabijuma.

O kɔfɛ: Alla kɔɔtani ko:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka Ne ya nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya ke a ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3], Ani A kɔɔtani ko:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ...﴾

{Walima batofɛn gɛrɛw b'o fɛ, minugu ka dina sariya dɔ sigi o ye, Alla ma diɲɛ di min na...} [Suratu As Shura: 21], A be Sohuhu fila kɔɔɔ, ka mine Aisha fɛ, Alla ka diɲɛ b'a ma, ka bɔ Nabijuma fɛ nɛma ni kisi b'A ma, A ko:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Mɔgɔ o mɔgɔ mana fɛn dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fɛn bena kɔsegi a tigi ma». A nana Sohii Muslim kɔɔɔ: ka bɔ Jabir fɛ Alla ma diɲɛna a

ma, ko Nabipuma nema ni kisi be A ma, a tun be a fo Jumalon khutubaw la:

«أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ».

«O kɔfɛ: A lɔn ko kuma lafisamanti ye Alla ya Kitabu le ye, ani kandaya lafisamanti ye Muhamadu ya kandaya ye, Alla ye nema ni kisi ke A ye, ani kow la juguman ye ko kura labeninw le ye, ani Bida'a bee ye fili le ye». Ayaw ni Hadisaw ka ca nin kɔrɔ nin na, wa o b'a yira cogo gwenin na ko Alla kɔrɔtani ka dina dafa manton nin ye, ka nema dafa o kan, wa A ya Nabipuma - nema ni kisi b'A ma - ma fato fɔɔ A keni kɔfɛ ka cikan lase cogo gwenin na, ka fen bee jɛfɔ manton ye Alla ka min ke Sariya ye o ye, kumaw ni kewalew la, Kira, Alla ya nema ni kisi be A ma , k'a jɛfɔ ko fen o fen ni mɔgɔw b'a baben k'a dame ka taga Silamaya dina ma, ka bɔ kumaw wala kewalew la; o bee ye Bida'a le ye min be lasegi a laben бага ma, hali n'a lapini kapi. Kira, -Alla ya nema ni kisi be A ma- A ya schabaw ka nin ko nin lɔn, ani fana Silamaya lɔnnibagaw o kɔfɛ, O ka ko kuraw nankari dina kɔnɔ, ka mɔgɔw lasɔnmi a la, inafɔ a sebela cogo min na mɔgɔ bee fe minugu ka kitabuw sebe sunna bope la ani ka ban Bida'a la dina kɔnɔ; inafɔ Ibnu Waddaah, ani Al-Turtushi, ani Abou Shaama, ani mɔgɔ gerew.

Wa, mɔgɔ dɔw ka Bida'a minugu don dina la, o dɔ

ye: ka sunkalomakɔɔ kalo cɛmance su lapɛnɛmaya, ani k'a tele kerekere ni sun ye, wa dalilu si te ola mɔɔ be se ka sinsin min kan, hadisa minugu be kuma a fisamantiya kan o ye Hadisa lagafoninw le ye, a te daga mɔɔ ye sinsin minugu kan.

N'ga hadisa minugu fɔla seli fisamantiya kan a kɔɔ; o bɛɛ ye n'galon le ye, i ko lɔnnikela cama k'o yira cogo min na, wa o ya kuma dɔw kofɔli bena na ni Alla sɔnna.

Ani kuma kan dɔw nana fana o la ka bɔ salafu dɔw fɛ, ka bɔ Shamikaw ani o jɔgon gerɛw la.

Lɔnnikelaw jama benna min kan o ye ko a lapɛnɛmaya ye Bida'a le ye, ani ko Hadisa minugu be kuma a fisamantiya kan, o bɛɛ ye hadisa lagafoninw le ye, wa a dɔw ye n'galon ye. Mɔɔ minugu k'o jɛfɔ, o dɔ ye: Hafiz Ibin Rajabi a ya kitabu: (Lata'ifi Al-Ma aarifi) kɔɔ ani kitabu gerɛw. Wa a lɔnnin ne ko Hadisa lagafoninw, bara be kɛ n'o ye batow le la minugu asulu sabatila ni dalilu sabatininw ye. Min ye sunkalomakɔɔ kalo cɛmance su lapɛnɛmaya ye, aslu sabatini t'o la fɔɔ ka se ka bara kɛ ni hadisa lagafoninw nunugu ye. O sariyaba nin kofɔla Imamu Abu Abasi fɛ, silamaya Sheiku Ibin Tayimiya, Alla ka hine ala.

Wa ne bena laseli kɛ i ma - Yaa ile Kalankela! - kuma min fɔla ka bɔ lɔnnikela dɔw fɛ kiti nin na, walasa a ye gweya i ye.

Lonnikelaw - Alla ka hine ola - bee benna a kan ko wajibi le: ka fenw lasegi mɔɔw fɔna ɔgon ko minugu la ka taga Alla ya Kitabu ma bɔɔe b'A ye, ani Alla kira- Alla ya nema ni kisi b'A ma - ya sunna ma. Fen min kiti fola o fila fe wala o do kelen fe, ole ye sariya ye min tuguni ye wajibi ye, ni min fɔna o fila ko, o filili ye wajibi ye, ni bato minugu ma fo o fila kɔɔ, o ye Bida'a ye min keli man kan, kuma te ko ka weleli ke ka taga a ma ani ka fo ka ceɔa. Alla korɔtani ko:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

{ Yaa alugu minugu limaniyala a ye Alla bato ani a ye Ciden kan labato ani a jemɔɔw, ni a fɔna ɔgonko fen do la a ye a segi Alla korɔtani ma ani Ciden ni a limaniyala Alla ma ani lon laban, ole ye here ye ani ole ko ka di ala 59 } [Suratu An Nisaa 59], Ani A korɔtani ko :

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ...﴾

{ Ni a fɔna ɔgon ko fen o fen na, o kiti be segi Alla le ma... } [Suratu As-Shura: 10]

Ani A korɔtani ko:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ...﴾

{ A fo ko: N'a be Alla kanu; a ye tugu Ne ko, n'o

kɛla Alla b'a kanu, ani k'a jurumuɯ yafa a ye...} [Suratu Aali Imran: 31] ani A ko kɔɔɔtani ni boɲɛ b'A ye:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾⁽¹⁶⁾

{N'kalila I Matigi la, o tena limaniya fiyew fɔɔ n'o k'I kɛ kiti tige бага ye o ni ɲɔgon ɕɛ fɔnkɔɲɔgonya la min be o ɕɛ, ani o kɔfɛ, o kana degu foy sɔɔ o yɛɛ kɔɔ I ya kiti tigeni la, ani o ye sɔn I ya kiti ye sɔnli dafani la.} [Suratu An Nisaa: 65], Aya cama be nin kɔɔ nin na, wa o ye kumaden ye min b'a yira ko a wajibiyani le ka sɔsɔli kow kɔsegi Kuranaba ni Sunna ma, ani ko a wajibiyani le ka sɔn o ya kiti tigeni ma, ani ko limaniya b'o le ɲini, ani ole ye here ye ɲɔnw ye dunya ni lahara, ani a ko kaɲi: o kɔɔ ye: a ko laban.

Al-Hafiz Ibnu Rajab - Alla ye hine ala - a ko a ya kitabu (Lata'iful Ma'arif) kɔɔ, nin masala la - kuma temenin dɔ kɔfɛ -:

«sunkalomakɔɔ kalo tilance su, Tabi'unw minugu ye Shami jamana mɔɔɔw ye; inafɔ khalidu bin Ma'adan, ani Makuhulu, ani Lukumani bin Amiri ani mɔɔɔ gerɛw, o tun b'a boɲɛ ani k'o jija a kɔɔ bato la, mɔɔɔw k'a fisamantiya ani a boɲɛli ta olugu le fɛ, A fɔla ko: Israiliya kumaw sela oma o ko la, tuma min o ko ɲensenna ka bɔ o fɛ duguw kɔɔ, mɔɔɔw ka ɲɔgon sɔsɔ o ko la; dɔw sɔnna ama, ani ka

bɛn ni o ye a bɔpɛli la, o dɔw ye Basra batokɛlaw jamakulu dɔ ye, ani o ɲɔgonnaw. Hijazi lɔnnikɛlaw fanba k'o nankari, o dɔw ye: Atɔɔ, ani Ibin Abi Mulayika, ani Abdurahamani Ibin Zayidi Ibin Asilamu k'a lakali ka bɔ Madina sariya lɔnbagaw fɛ, ole ye Maliki ya kɔmɔgɔw ni mɔgɔ gerɛw ya kuma ye, o k'a fɔ ko: o bɛɛ ye Bida'a le ye.

Wa Shami lɔnnikɛlaw tilanna kuma fila kan a lapɛnɛmaya cogo la:

A dɔlakɛlɛn: ko a kanuna k'a lapɛnɛmaya jama la misiriw la, Khalid bin Ma'dan ani Luqman bin 'Amir ani mɔgɔ gerɛw tun be o ya fani fisamantiw don a la, ka wusulan kɛ ani ka kale la, ani ka seli misiri la o ya o su nin na, ani Is'haq bin Rahawayh bɛnna n'o ye o kan, A ko a kɛli la misiriw kɔnɔ jama la: o te Bida'a ye, Harb Al-Kirmanani k'a lakali a ya masalaw kɔnɔ.

A filanan: a kɔnni ne mɔgɔw ye ɲɔgon lajɛn a la misiriw kɔnɔ seli kɔson, ani wajuli, ani duawu kɛ, n'ga a te kɔn cɛɛ ye ka seli a la a kɛlɛn na a yɛɛ ye, nin ye Awza'i ya fɔta le ye, Shami mɔgɔw ya imamu n'o ya fiqihilɔnbaga n'o ya lɔnnikɛla, wa ole gerɛnin be cɛn na, ni Alla sɔnna». Fo a ko: «Kuma si ma lɔn Imam Ahmad fɛ Sunkalomakɔnɔ kalo tilancɛ su ko la, lakali fila jatɛminɛ la a fɛ o sufɛ seli kanu la ka kɛɲɛ a ya lakali fila ma seli lon fila sufɛ seli ko la, sabu a (lakali dɔ kɔnɔ) a m'a kanu ka sufɛ seli kɛ jamana; sabu a ma ye Alla ya ciden fɛ, nɛma ni kisi

b'A ma, ani A ya s̄habaw, A k'a kanu (kuma kan dɔ kɔɔ), Abduramani bin Yazidi bin Aswadi keli kɔson k'o kɛ, wa ale ye Tabiunaw dɔ le ye. O cogo kelen na tilance su seli lɔli, foy ma sabati o la ka bɔ Nabipuma fɛ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, walima A ya s̄habaw. N'ga a sabatila ka bɔ jɛnkulu dɔ fɛ Tabiunaw la, minugu ye Shami kaw ya fiqihilɔnbaga dɔw ye».

Fɛn lapinita bana Hafiz Ibin Rajab ya kuma na Alla ye hine ala, wa a b'a kɔɔ k'a gweya ko foy ma sabati ka bɔ Alla kira fɛ -nɛma ni kisi be A ma-walima A ya s̄habaw fɛ -Alla ye dipɛ o ma-sunkalomakɔɔ kalo tilance su ko la.

N'ga min sugandila Awza'i fɛ (Alla ye hine ala) ko a lɔli kanuni ne mɔɔ kelen-kelen ye, ani Hafiz Ibin Rajabu ka nin kuma nin sugandi, o ye kabako le ye ani fɛn ne min laganfoni ne; sabula fɛn o fɛn n'a ma sabati sariya daliluw fɛ, a ma daga silama ye a ye o fɛn don Alla ya dina la, hali n'a k'a kɛ a kelen, walima jama la, hali n'a k'a dogo walima a k'a bange; Nabipuma (Alla ya nɛma ni kisi b'A ma) ya kuma foroba fɔ kɔson:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا؛ فَهُوَ رَدٌّ».

«Ni mɔɔ min ka bara dɔ kɛ an ya dina nin la min te a dɔ ye, o bara bena segi o tigi ma». Ani dalilu gere minugu be Bida'a kɔniya yira ani ka bagabagali ke ka bɔ ama.

Al imam Abu Bakr at-Turtushi, Alla ye hine ala, ale fana ko a ya kitabu «Al-Hawadith wal Bida'a» kɔnɔ ko:

«Ibnu Wadah y'a lakali ka bɔ Zayidu bini Aslam fɛ, a ko: an ma mɔɔ si sɔɔ an ya karamɔɔ kɔɔbaw ni an ya lɔnnikelaw la minugu b'o janto Sunkalomakɔnɔ kalo tilance la, wa o t'o janto Makhuli ya hadisa la, wa o t'a ye ko fisamatiya dɔ b'a la ka teme su tɔw kan» .

Ani a fɔla Ibnu Abi Mulayka jɛnɛ ko: Ziyad Al-Numayri ko: «Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su sara be inafɔ Layilatul Qadri sara», A ko : «Ni ne tun k'a mɛn k'a sɔɔ bere be ne bolo, ne tun b'a bugɔ» Ziyad tun ye ma'anafɔla le ye, lapini bana.

Lɔnnikelaba Shawkani - Alla ye hine ala - ko kitabu: «Al-Fawa'id al-Majmu'a» kɔnɔ:

"«Hadisa: «Yaa Ali! ni mɔɔ min ka lɔ kɛmɛ seli Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su la, a be suratul Fatiha ani Kul hu alLahu 'ahadu kalan lɔ o lɔ kɔnɔ shɛn tan; Alla be a ya haju bɛɛ jɛ» ka taga se hadisa laban na". Hadisa nin ye n'galon ye, wa a kumaden gweninw na minugu jɛsinna sara ma a kɛbaga bena min sɔɔ, siga t'ala famuyabaga si hakili la ko o ye n'galon ne ye, ani a lakalibagaw ye mɔɔɔw le ye minugu ma lɔn, wa a lakalila sira filanan ni sabanan fɛ, o bɛɛ ye n'galon ye ani a lakalibagaw ye mɔɔɔw le ye minugu ma lɔn, A ko «Al-Mukhtasar» kɔnɔ: Sunkalomakɔnɔ kalo tilance seli hadisa ye fu ye, ani

Ibn Hibaan ya hadisa min minena Ali fε: «Ni Sunkalomakɔɔ kalo tilance su sela, a ye seli a su la, k'a tele sun», o ye hadisa laganfoni ne ye. A ko « Al-Laa'ali » kɔɔ: «Rakat keme ke Sunkalomakɔɔ kalo cemance la ni suratu Ikhlası ye shen tan» n'a nafa janya fɔli ye Daylami ani mɔɔɔ gerew fε, o ye hadisa le ye min n'galon la la Ciden na nema ni kisi b'A ma, a fɔbaga fanbaw sira saba kɔɔ ye mɔɔɔ lɔnbaliw ani mɔɔɔ lagafoninw le ye, A ko: «ani lɔ tan ni fila ni suratu Ikhlası ye shen bisaba», o ye n'galon ye, «ani lɔ tan ni naani» fana ye n'galon ye.

Fiqhi lɔnbagaw jenkulu dɔ marasala ni nin hadisa ye; inafɔ (Ihya) kitabu tigi ani a jɔgon gerew, ani mufasiriw dɔw fana o cogo la. Wa su nin seli lakalila - n'o ye: Sunkalomakɔɔ kalo tilance su ye - cogoya caman na, o beε ye gwansan le ye ani n'galonw. Nin te Tirmizi ya laseli sɔsɔ ka bɔ Aisha ya hadisa la, Alla ka dije a ma, ko Alla ya Ciden, nema ni kisi b'A ma, tagala Bakiya la, ani Matigi jigili kalo tilance su la dunya sankolo la, ani ko A be yafa ke mɔɔɔ caman ye min be teme Kalibu ya sagaw shi jate kan, sabu kuma jesinin be nin seli labennin ni le man nin su nin na, K'a sɔsɔ Aisha ya Hadisa nin na, lagafoya ni tigeli b'a la, inafɔ Ali ya Hadisa min kofɔla ka kɔɔ a sufe seli ko la, o t'a bali ko nin seli nin ye fen labennin le ye, k'a fara lagafoya kan min b'a la, inafɔ an k'a kofɔ cogo min na» Lapinita banna".

Al-Hafiz Al-Iraki ko: «tilance su seli Hadisa n'galon tigela ka la Alla ya Ciden kan, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ani n'galon ne A kan», Imamu Nawawi k'a fɔ kitabu (Al-Majmu'o) kɔnɔ ko: «Seli min lɔnnin be Raga'ibu seli tɔgɔ la, o min ye lɔ tan ni fila ye fitiri seli ni sagafo seli cɛ, Rajab kalo juma fɔlɔ su fɛ, ani Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su seli min ye lɔ keme ye, o seli fila ninugu ye Bida'a juguw ye minugu be bali, mɔgɔ kana marasa o kofɔli kɔson kitabu ninugu kɔnɔ: (Kutu Al-Kulubi), ani (Ihiya Ulumi din), walima hadisa min kofɔla o kɔnɔ, sabula o bɛɛ ye fu ye, mɔgɔ fana kana marasa ni imamu dɔw ye o kiti pagamina minugu ma fo o ka sebeliw sebe k'a fɔ ko o kanuna, sabula o tigi filini be o la».

Sheikhu Imamu: Abu Muhammad Abdurahaman Bun Ismayil Al-Makdisi ka gafe nafama dɔ sebe o fila tipɛn kan, a ka pumanya kɛ a kɔnɔ ani k'a labɛn cogo puman na, wa lɔnnikelaw ya kumaw masala nin kan ka ca kosebe, wa ni an tun ko an be kuma bɛɛ lakali an ka minugu bɛɛ ye masala nin kan; kuma tun bena janya kosebe an fɛ, a dɔla an ka min fɔ, wasa ni dusukun sigi b'o la cɛn pinibaga ye.

Ka kɛpɛ ni min temena ayaw ni hadisaw ani lɔnnikelaw ya kumaw la: a be gweya cɛn pinibaga ye ko Sunkalomakɔnɔ tilance su pagapagali kɛli seli walima fɛn gere fɛ, ani k'a tele kerekere ni sun don ye; o ye Bida'a jugu le ye lɔnnikela caman fɛ, laslu t'ala sariya saniyani kɔnɔ, w'a ye fɛn kura le ye min

donna Silamaya la sohabaw ya wagati kɔfɛ, Alla ka diɲɛ o ma. Alla -boɲɛ b'A ye- ya kuma be cɛn pinibaga wasa nin bonda nin na ani bonda gerɛ:

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ...}

{...Bi lon na, Ne k'a ya dina dafa a ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3]. Ani min nana a kɔɔ la ayaw la, ani Alla ya Nabipuma ya kuma la, Alla ka nɛma ni kisi be A kan:

«مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

« Mɔɔ o mɔɔ mana fɛn dɔ don an ya dina nin na min te a dɔ ye, o fɛn bena kɔsegi a tigi ma ». ani hadisa min be a kɔɔ sabati.

A nana Sohih Muslim kɔɔ, ka bɔ Abu Hurayrata fɛ Alla ka diɲɛ a ma ko: Alla kira ko Alla ka nɛma ni kisi be A ma:

«لَا تَخْضُوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخْضُوا يَوْمَهَا بِالصَّيَامِ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ».

« A kana Juma su kɛɛkɛɛ ni seli ye suw cela, a kana a lon kɛɛkɛɛ ni sun ye lonw cela, fɔɔ ni a kɛla sun ye a cela mɔɔ dɔ be min sun donna». Ni a tun daganin bɛ ka su dɔ kɛɛkɛɛ ni bato dɔ ye, Juma su le tun ka kan n'o ye ni su tɔw ye; sabula a lon ye lonw la fisamanti ye tele bɔla min kan ka kɛɛɛ ni hadisa sabatininw ye minugu bɔla Kira fɛ, nɛma ni kisi be A kan, Tuma min na Nabipuma nɛma ni kisi b'A ma, ka bagabagali kɛ ka bɔ a kɛɛkɛɛli la ni su

seli ye suw cɛla, o k'a yira ko su gerɛw fana b'o cogo kelen na, a te daga ka fɛn kerɛkerɛ ka bɔ ola ni bato dɔ ye, fɔɔ ni dalilu sabatini ye min be kerɛkereli yira.

Tuma min n'a kɛla ko Sariya k'a daga ka Layilatul Qadri su ani Sunkalo suw lɔ, ani ka jija o kɔnɔ, Alla ya ciden - nɛma ni kisi b'A ma - k'o yira, ani A ka manton lasu o lɔli la, ani A yɛrɛ k'o kɛ, inafɔ a be Sohihu fila kɔnɔ cogo min na, ka bɔ Alla ya ciden fɛ - nɛma ni kisi b'A ma - ko A ko:

«مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ».

«Mɔɔ o mɔɔ be Sunkalo lɔ limaniya kɔson ani sara jini kɔson, yafa be kɛ a ya jurumu temeninw ma, ani mɔɔ o mɔɔ be Layilatul Qadri lɔ limaniya kɔson ani sara jini kɔson, yafa be kɛ a ya jurumu temeninw ma». N'a tun kɛla ko Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su tun be se ka kerɛkerɛ ni jɛnɛgɛ dɔ ye walima bato dɔ, walima Rajaba kalo Juma fɔlɔ su, walima Isra ni Sanayɛlɛn su, Nabipuma, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, tun bena manton kanda ka taga o ma, walima a yɛrɛ tun bena a kɛ. Ani n'a tun kɛla ko o fɛn dɔ kɛla, schabaw tun ben'o lase mantonw ma, ani o tun tena a dogo o ma, sabu olugu le ye mɔɔw bɛɛ la puman ye, ani mɔɔw bɛɛ la ladilikɛla pumanw ye Nabipumaw kɔfɛ, nɛma ni kisi be O ma, wa Alla ka dipɛ Alla kira ya schabaw ma -Alla ka nɛma ni kisi b'A ma- ani k'o son fɔɔ k'o ladijɛ A ya

sonni ma.

I k'a lɔn sisan ka bɔ lɔnnikelaw ya kuma na ko foy ma sabati ka bɔ Alla ka Kira fɛ nɛma ni kisi b'A ma, wala a ya schabaw fɛ, Alla ka diɲɛ o ma, Rajaba kalo Juma fɔlɔ su fisamantiya ko la, wala Sunkalomakɔnɔ kalo tilance su la, ola; a lɔnna ko o fila paganagali keli ye Bida'a le ye min donnin bɛ Silamaya la, a b'o cogo kelen na k'o kɛrɛkɛrɛ ni bato dɔ ye o fana ye Bida'a ye. O cogo kelen na, Rajaba kalo su mugan ni wolonfilanan, mɔɔɔ dɔw be la min na ko a ye sufe tagama ni sanayɛlɛn su ye, a te daga k'a kɛrɛkɛrɛ ni bato dɔ ye, inafɔ a te daga ka paganagali kɛ a la cogo min na; dalilu tɛmɛninw kɔson, o ye n'a tun lɔnnin ne, a be kɛ di sa k'a sɔɔɔ a sabatila lɔnnikelaw ya fɔtaw la ko a ma lɔn?!. Mɔɔɔ min k'a fɔ ko: a ye Rajab kalo su mugan ni wolonfila le ye, o kuma ye n'galon le ye, laslu si t'ala hadisa sabatininw kɔnɔ, wa mɔɔɔ ya kuma jɛnna mɔɔɔ min ko:

Ani kow bɛɛ la puman minugu tɛmɛnan kandaya kan... ani kow bɛɛ la juguman ye ko kura labɛnninw(Bida'aw) ye

An be Alla le dali A ye an ni silamaw bɛɛ bɛnsenma ka se ka Sunna ta ani ka sabati a kan, ani ka tanga fɛn bɛɛ ma min be a sɔɔɔ, Ale le ye masa fonisere ye min be A ya jɔnw son.

Ani nɛma ni kisi be A ya jɔn ani A ka ciden an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogɔw ani A ya schabaw bɛɛ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan seginan:

**Lasɔmini nafaman sarankana min damela
o n'galon ya kan**

**Lɔnnikɛla Ahmad, min ye Kira ya yɔɔ
kɔɔtani ladobaga ye**

Ka bɔ Abdul Aziz bin Abdullah bin Baz fɛ, ka taga silamaw ma minugu bena a kalan, Alla y'o kɔɔsi ni Silamaya ye, ka ne ni o tanga jahiliya mɔgo gwansanw ya n'galontigeliw juguya ma, Amina.

Alla ye kisi kɛ a kan, ani A ya hine n'A ya baraka.

O kɔfɛ: Ne ka kumakan dɔ ye min dame la ka taga Sheikhu Ahamadu ma, Nabipuma ya hɔɔma so kɔɔtani ladobaga, a tɔgo ye ko: «Ni ye sarankanali laban ye ka bɔ Madina nɔɔya dugu, ka bɔ Sheikhu Ahamadu fɛ, Nabipuma ka hɔɔma so barakɛla», a y'a fɔ a kɔɔ ko:

«Ne tun sigini be Juma su la ka Kurana ba kalan, ani Alla tɔgo sanumanw kalan, kɔfɛ, tuma min na ne banna ola, ne labenna sunɔgo ye, ola, ne ka pada nɔɔma tigi ye, Alla ka ciden nɛma ni kisi be A ye, min nana ni Kurana ayaw ye, ani Sariya sanumanw; ka kɛ hine ye dunya bɛɛ ma, an kuntigi Muhamadu nɛma ni kisi be A ye, A ko: Yaa Sheikhu Ahamadu, n'ko: Naamu Yaa Alla ka ciden! Yaa Alla ya danfenw bɛɛ la darajama," A k'a fɔ ne ye ko : Ne malola

mogow ya kewale juguw la, ne ma se ka ne Matigi wala melekew kunben; sabu ka bo jumalon ka taga se jumalon ma, mogw waga keme ni biwcow le sala k'a sorw o te Silamaya dina kan - o kofe, A ka jurumu dow kof mogow benna minugu la, O kofe A ko: - O wasiya nin ye hine ye ola ka bo masa Fangatigi ni karabalimasa fe. O kofe a ka Kiyama wuli wagati tagamasen dow fo, fo ka taga a fo ko: - o lalonnaya wasiya nin na e Sheikhu Ahamadu; sabu a sebela latige sebe kala fe ka bo gafe latangani kow, ani mogw min b'a sebe k'a ci ka bo dugu la ka taga dugu do la, ani ka bo yow la ka taga yow do la, so janba bena lo a ye Alijine kow, ani mogw min m'a sebe k'a ci, ne ka soronalidon haramuyala a ma kiyama lon, Ni mogw min k'a sebe k'a sorw a kela fangatan ye; Alla b'a ke nafolotigi ye, walima ni a kela jurutigi ye; Alla b'a ya juru sara, walima ni jurumu b'a kan; Alla be yafa a ma, ani a bangebaw, nin wasiya baraka la, Ni mogw o mogw m'a sebe Alla ka jonw cema, o tigi pada bena fin dunya ni lahara, A k'a fo: «N be n' kali Alla belebeleba la shen saba, nin ye cen ne ye, ni n' kela n'galontigela ye, n'ye bo dunya na ni Silamaya te, mogw o mogw lala ala, o tigi be kisi tasuma jangata ma, mogw o mogw k'a scow, o tigi kafiriyala».

Nin ye sarankanali lasurunyani ye min lanin be Alla ya ciden kan n'galon na nema ni kisi b'A ma, ani an ka nin sarankanali n'galonma nin men shen cama kabini san cama, a be jensen mogow ce wagatiw ni

ƙoƙon ɗe, ani a be jensen jama cama ɗe minugu te kalankelaw ye, wa danfara be a kumadenw ɗe, A n'galontigela b'a fo ko: a ka Alla ya Nabijuma -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ye siko ƙoƙo, a ka nin wasiya nin kalifa a ma, nin seɓe laban nin ƙoƙo an ka min kofɔ i ye yaa kalankela! n'galontigela nin ko a ƙoƙo ko a ka Alla ya Nabijuma -Alla ka nema ni kisi b'A ma- ye tuma min a labenna ka sunɔɔ, o ƙoƙo ye ko: a k'A ye k'a soro a te sunɔɔ la!

Nin n'galontigela nin k'a fen cama fo nin wasiya ƙoƙo minugu ye wiya gweninw ye ani n'galon kenekan ta, n' bena i hakili lase o ma sisan-sisan nin kuma ƙoƙo ni Alla sonna, cen na n' tun k'o lasmini ke san temeninw na, ani n' k'a jefo mɔɔɔw jene ko a ye wiya gweninw ani n'galon kenekan ta le ye, tuma min n' ja lala nin seɓe laban nin kan n' sikasikala ka seɓeli ke a kan, sabu a ya n'galonya bangeni ne ani a wiya foli ya ja-geleya boje wiya foli la, n' tun te a jate fiyew ko a ya n'galonya bena dogo mɔɔ ma somi dooni be min na, wala hakili puman. N'ga badenma cama k'a fo jene ko a jensenna mɔɔ cama ɗe, o k'a fo ƙoƙon jene, ani mɔɔ dow k'a centigiya; o ƙoƙon n'k'a ye ko a ye wajibi ye ne ƙoƙonw kan ka seɓeli ke a kan, ka a ya n'galonya yira, ani ko n'galontige kan le ye Alla ya ciden kan nema ni kisi b'A ma, walasa mɔɔ si kana fili a fe, Wa ni mɔɔ o mɔɔ k'a miri ala ka bo lonniya ni limaniya tigiw la, walima miriya puman ni hakili puman tigiw la; o tigi

b'a lɔn ko a ye n'galon ni namara ye fɛn cama kɔson.

Nka Sheikhu Ahmad badenma dɔw jininga nin wasiya nin na nin n'galon nin be dame ka taga min ma, o ka n' jabi ko: n'galon ne min tigɛla k'a la Sheikhu Ahmad kan, ani ko a ma o fɔ fiyew, Wa Sheikhu Ahmad min kofɔla, a ya saya kɛla kabini tuma jan. Hali n'an tun k'a jate ko Sheikhu Ahmad min kofɔla, wala mɔɔ min b'a jɛ, k'a fɔ ko a ka Alla ya Nabijuma -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- ye suko la wala jɛkɛnɛya la, A ka nin wasiya nin di a ma, an tun bena alɔn centigiyala ko a ye n'galontigɛla ye, wala min k'o fɔ a ye Sitana le ye o te Alla ya Nabijuma ye, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, kun cama kɔson, o dɔw ye:

A fɔlɔ: Kira -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- te ye jɛkɛnɛya la a saya kɔ -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma-, wa ni mɔɔ min k'a fɔ sufiyaw ya jahiliw cɛla ko a be Kira ye -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma- jɛkɛnɛya la, wala ko a bena mawliɗi la, wala o jɔɔgonnaw; o tigi filila fili juguman na, ani kow jɔgamina a ma kɔsɛɛ, wa a benna filiba la, ani a ka Kurana ni Sunna ani lɔnnibagaw ya benkan fɔnkɔjɔgonya; sabula suw be bɔ o ya kaburuw la kiyama lɔn le, a te kɛ dunya kɔnɔ, Ni mɔɔ o mɔɔ ka kuma fɔ min te o ye, o tigi ye n'galontigɛ baga le ye n'galon gwɛ la, walima filibaga kow jɔgamina min ma, a ma cɛn lɔn mɔɔ fɔlɔ jumanw ka min lɔn ani Alla ya ciden - nɛma ni kisi b'A ma- ya sahaw ni mɔɔ minugu

tugula o ko pumanya la o tola min kan, Alla korɔtani ko:

﴿ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾﴾

{O kɔfɛ, cɛn na, a bena sa 15

O kɔfɛ, cɛn na, Kiyama lon, a bena kunu ka bo a ya kaburuw kɔnɔ 16} [Suratu Almuminun: 15, 16], Ani Nabipuma ko -nema ni kisi b'A ma-:

«أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَنْشَقُّ عَنْهُ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَأَنَا أَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفِّعٍ».

«Ne le ye mɔɔɔ fɔlɔ ye dugukolo be ci ka bo min ma Kiyama lon, ani Ne le ye soronalidon бага fɔlɔ ye, ani min ya soronalidon be mine fɔlɔ». Wa ayaw ni hadisaw cama bey minugu be ni kɔɔ sabati.

A filanan: Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- te kuma fɔ min be cɛn sɔsɔ A ya ɲenemaya la wala A fatunin kɔfɛ, wa nin wasiya nin b'a ya sariya sɔsɔ sɔsɔli la min be kenɛkan, wa o be ye cogo cama fɛ — inafɔ a ɲɛfɔli bena cogo min na —, wa A yɛɛ, Alla ya nema ni kisi b'a ma, be se ka ye suko la, Ni min k'a ye suko la a cogoya saniyanin na, o k'A ye yɛɛ le; sabu sitana te se k'a yɛɛ kɛ A cogoya la, inafɔ o nana hadisa kenema saniyaninw kɔnɔ cogo min na, n'ga kɔɲɛ bɛɛ be suko yela ya limaniya le la, ani a ya cɛnfɔ, ni a ya tilenninya, ni a ya jateminɛ, ni a ya dina, ni a ya lannaya, ani yala a ka Nabipuma -Alla ya kisi ni nema be A ma- ye a cogoya la wala cogoya gere la.

Hali ni hadisa dɔ nana ka bo Nabipuma fɛ, Alla ya

nema ni kisi b'A ma, A y'o min fo a ya jɛnemaya tuma na, n'a ma tɛmɛ lannaya mɔɔɔ tilenninw ya sira fɛ minugu be kuma mara a jɛ ma, sinsin te kɛ o kan, a te kɛ dalilu ye. Walima n'a nana lannaya mɔɔɔw ya sira fɛ minugu be kuma mara a jɛ ma, n'ga a be sɔsɔli kɛ ni mɔɔɔ dɔ ya lakali ye min ya marali ka fisa ni o ta ye walima a ya lannaya ka bon ni o ta ye, sɔsɔli la min te a to o lakali fila be se ka lajɛn, ola; o dɔ kelen be kɛ mansukhu ye min wale te se ka jɛn, ani filanan be kɛ nasikhu ye wale be kɛ ni min ye, yɔɔɔ min na o be se ka kɛ ni a saratiw ye. Ani n'o lajɛnni walima naskhu te se ka kɛ, a wajibiyala ka mɔɔɔ min ya marali ka dɔɔɔ ani min ya tilenya ka dɔɔɔ o fila ya lakali be bila, ani ka kiti tɛmɛ a kan ko a ye shaazu ye min bara te se ka jɛn ala.

A do be cogo di wasiya la min tigi ma lɔn, min k'a lase ka bɔ Ciden fɛ - Alla ya nema ni kisi b'A ma -, ani a ka tilenniya n'a ya kantigiya ma lɔn. O lahalaya la, cɛn na a ka kan k'afili ani mɔɔɔ kana janto ala, hali ni fɛn si t'a kɔɔɔ min be Sariya sɔsɔ. A do be cogo di ni ko cama be wasiya nin kɔɔɔ minugu b'a yira ko fɛn fu le, ani ko n'galon le min lani be Ciden kan - Alla ya nema ni kisi b'A ma -, k'a sɔɔɔ a be dina sariyaw sigi Alla ma yamaruya di min na?!

Wa Nabijuma Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko:

«مَنْ قَالَ عَلَيَّ مَا لَمْ أَقُلْ؛ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ».

«Mɔɔɔ o mɔɔɔ mana fɛn fɔ Ne kan Ne ma min fɔ, o tigi ye a ya sigiyɔɔ labɛn tasuma la». Cɛn na, nin wasiya nin n'galontigɛ baga ka kuma fɔ Alla ya ciden kan -Alla ya nɛma ni kisi b'A ma-, A ma min fɔ, ani a ka wiya kenɛkan ta faratima tige ka la Ala. ale le ka kan ni nin lasiranli belebele nin ye ka tɛmɛ! A ka kan n'a ye kɔsɛbɛ n'a ma tubi ka a yira mɔɔɔw la ko nin wasiya nin ye wiya le ye Alla ka Ciden kan, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma; sabu ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka nkalon jɛnsɛn mɔɔɔw cɛ, ka a dame ka taga dina ma; a ya tubi te kɛ cɛn ye o la fɔɔ ni a k'o lase kenɛ kan ka a yira; walasa mɔɔɔw be a lɔn ko a kɔsegila a ya wiya tigɛli kɔ ani ka a yɛrɛ n'galontigɛya; Alla kɔɔɔtani ya kuma kɔson:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّوْا فَأُولَٰئِكَ أَثُوبٌ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾﴾

{Cɛn na mɔɔɔ minugu be an ya dalilu jiginiw ni kandaya dogo, an kenin kɔfɛ k'a bange mɔɔɔw ye Kurana kɔɔɔ, olugu, Alla be o danga, ani dangalikɛlaw be o danga 159

fɔɔ mɔɔɔ minugu tubila, ka dilanli kɛ, ka cɛn bange, o tigiw le Ne be o ya tubi minɛ, wa Ne le ye Tubi minɛ bagaba ye, ani Hinebagaba 160} [Suratu Al Bakara: 159, 160], Ola, Alla kɔɔɔtani k'a jɛfɔ ayaba nin na ko: mɔɔɔ min be cɛn fɛn dɔ dogo, o tigi ya tubi te minɛ ola fɔɔ latilenli ni jɛfɔli kɔfɛ. Alla

korɔtani ye dina dafa A ya jonw ye, ka nɛma dafa o kan ni A ya ciden Muhamadu ci ye, Alla ya nɛma ni kisi b'a ma, ani Alla ka sariya dafanin min jigi A ma, A m'a nii minɛ fɔɔ dafali ni jɛfoli kɔfɛ, inafɔ Alla korɔtani ko cogo min:

(...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...)

{...Bi lon na, Ne ka a ya dina dafa a ye, ka Ne ka nɛma dafa a kan, ani ka diɲɛ ka Silamaya kɛ A ya dina ye...} [Suratu Al Maa'ida: 3]

nin sarankanali dilanbaga nana saan kemɛkulu tan ni naaninan na, a b'a fɛ ka mɔgow fili ni dina kura ye, min be kɛ sababu ye ka mɔgo don Alijine na mɔgo min ka bara kɛ n'a ya sariya ye, ani ka alijine haramuya ka don tasuma na mɔgo ye min ma bara kɛ n'a ya sariya ye, A b'a fɛ ka nin wasiya min n'galon tigɛla a fɛ, k'a boɲɛ ani k'a fisaya ka tɛmɛ Kurana kan, yɔɔ min a k'a n'galon tige a kɔɔ ko: mɔgo min k'a seɓɛ k'a ci ka bɔ dugu dɔ la ka taga dugu dɔ la, walima ka bɔ yɔɔ dɔ la ka taga yɔɔ dɔ la; bon janba dɔ be lɔ a ye Aljine kɔɔ, wa ni mɔgo min m'a seɓɛ k'a ci, Nabijuma (Alla ka nɛma ni kisi b'a ma) ka soronalidon be haramuya a ma kiyama lon, Nin ye wiya jugumanbaw dɔ le ye, ani a ye dalilu gweninbaw dɔ le ye min b'a yira ko nin wasiya nin ye wiya ye, ani a labɛnbaga ya malobaliya, ani a ya dusu geleya wiya foli la; sabu mɔgo o mɔgo ka

Kuranaba seɓe k'a ci ka bo jamana do la ka taga jamana do la, wala ka bo yoro do la ka taga yoro do la; o tigi te nin fisamantiya nin soro ni a ma bara ke ni Kuranaba ye, ola, nin wiya nin seɓebaga ani a lasebaga ka bo jamana do la ka taga jamana do la bena o soro cogo di? Wa mogo min ma Kurana seɓe, ani a ma a ci ka bo dugu la ka taga dugu gere la, Nabipuma Alla ya nema ni kisi be A ma ka soronalidon te bali a ma n'a kela limaniyabaga ye A ma, ka tugu A ya sariya ko, Wa nin wiya kelen nin wasiya nin kono, a kelen be wasa ke ka a n'galonya yira, ani a jensenbaga ya wiya tige, ni a ya malobaliya, ni a ya hakilibaliya, ani a yorojanya ka bo kandaya lon ma Kira nana ni min ye.

Wa wasiya nin kono — ka bo fen minugu fola — ko gerew bey, o bee b'a n'galonya ni a wiya yira, hali ni a wiya tigebaga ye kali waga kelen ke walima ka teme o kan ko a ye cen ye, wa hali ni a ka a yere danga jangata belebebeba ani toro gelenba la ko a le ye cen fobaga ye; a te cen fobaga ye, wa a te cen ye, n'ga a ye, walahi ani walahi tunguni, galon belebebeba ani galon jugu le ye, wa an be Alla korotani ke sere ye, ani meleke minugu be ni an je, Ni silama o silama ka seɓe nin kalan — sereya le ye an bena an Tigi ben (min korotani ne) ni min ye —: ko wasiya nin ye n'galon ni n'galon tigeni le ye ka la Alla ya ciden (Alla ka kisi ni nema b'A ma) kan, Alla k'o n'galontige бага maloya, k'a sara ni fen ye a ka

kan ni min ye.

Min b'a yira ko o wasiya ye wiya ni n'galon le ye, ka bo min fola: o ye ko cama ye ka bo a kumaden foninw la, o do ye:

Ko folo: a ya kuma a kono: (ko ka bo Jumalon ka se Jumalon ma mogo waga keme ni biworo le sala k'a soro o te Silamaya dina kan); sabu nin ye gundo lonni le ye, ani Kira, nema ni kisi be A kan, wahayu tigela A ma A ya saya ko, a yere ya penemaya kono a tun te gundo lon, cogo di A ya saya kofe? Alla korotani ya kuma kason:

{قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ...}

{A fo ko: Ne te a fo a ye ko Alla ya marabulonw be ne fe, ani ne te ko dogoni lon...} [Suratu Al-An'am: 50] Ani Alla korotani ya kuma:

{قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ...}

{A fo ko : mogo si te ko dogoni lon sankolo kono ani dugukolo kan fo Alla...} [Suratu An naml : 65], Ani hadisa sabatini kono ka bo Nabijuma fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko A ko:

«يَذَادُ رَجَالٌ عَنْ حَوْضِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَقُولُ: يَا رَبِّ! أَصْحَابِي أَصْحَابِي، فَيَقَالُ لِي: إِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا أَحَدُثُوا بَعْدَكَ، فَأَقُولُ كَمَا قَالَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ: «وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ» [المائدة: ١١٧].

«Cee dow bena gen k'o mabo N'ka Hawdu(kojii)

la Kiyama lon na, N'ben'a fɔ ko: N' Matigi! N'ka sɔhabaw, N'ka sɔhabaw, A bena fɔ N' ma ko: I t'a lon o ka min ke I kɔfɛ, N' ben'a fɔ inafɔ jɔn puman k'a fɔ cogo min na: {Ne kɛla sere ye o kan, tuma min ne tun be o cɛma. N'ga tuma min I ka ne ta, Ile le tun kɛla kɔlɔsilikɛla ye o kan. Ani Ile ye sere ye fɛn bɛɛ kan} [Al Maa'ida: 117]».

Ko filanan: -kow la minugu b'a yira ko nin sarankanali nin ye fɛn fu le ye, ani ko n'galon le-: a fɔli a kɔɔɔ: (mɔɔɔ min k'a sɛbɛ k'a sɔɔɔ a ye fagantan ye, Alla be a ke nafolotigi ye, walima a ye jurutigi ye, Alla be a ya juru sara, walima jurumu b'a kan, Alla be yafa a ma ani a bangebaw ma nin sarankanali nin barika la) ka taga a laban na. O ye n'galon bɛɛ la belebele dɔ le ye, ani dalilu gwenin min b'a yira ko a labɛnbaga ye wiya fɔla ye, ani a ya malobaliya Alla ni A ya jɔnw jɛkɔɔ; sabu nin ko saba ninugu te sɔɔɔ ka Kuranaba sɛbɛ dɔɔɔn fɛ, o be sɔɔɔ cogo di mɔɔɔ fɛ min ka nin wasiya n'galon nin sɛbɛ?! Nin mɔɔɔ jugu nin b'a fɛ ka mɔɔɔw lafili le, ani k'o jigi bila nin wasiya nin na; walasa o y'a sɛbɛ ani o y'o dɛn nin fisamantiya n'galonma nin na, ani o ye sababuw toy Alla ka minugu sariya A ya jɔnw ye, A ka minugu ke sira ye ka mɔɔɔ lase nafolotigiya ma, ani juru sarali, ani jurumu yafali. O kɔson an be tanga pini Alla fɛ ka bɔ Alla labila sababuw ma ani ka tugu yɛɛ sago ni sitana kɔ.

A sabanan: - ka bɔ kow la minugu b'a yira ko nin

sarankanali nin ye fu le ye -, a fɔkan a kɔnɔ ko: (Alla ka jɔn min m'a seɓe; a pada be finya dunya ani lahara). O fana ye wiya juguba dɔ le ye, ani daliluba min dɔ be nin sarankanali nin ya n'galonya yira ani a labenbaga ya wiya fɔ, cogo di a be se ka don hakilitigi hakili la ko a ye nin sarankanali nin seɓe cɛɛ lɔnbali dɔ nana ni min ye kɛmɛ kulu tan ni naaninan na, ka wiya fɔ k'a la Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- kan, ani k'a miri ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ bana a seɓe ma, o tigi pada be fin dunya ni lahara, ani ni mɔɔɔ o mɔɔɔ k'a seɓe, o tigi be ke nafolotigi ye fagantanya kɔfɛ, ani ka kisi juruw ma o lajennin kɔ a kan, ani ka yafa a ma a ya jurumu keninw na!!

saniya b'ile Alla ye, nin ye n'galonba ye!! Siga t'a la, daliluw ni ko keninw be sereya ke nin n'galontigi ya n'galon kan, ani a ya dusugeleyaba Alla ma, ani a ya malodɔɔya Alla ni mɔɔɔw yɔɔɔ la. Jamakulu ka ca minugu m'a seɓe, k'a sɔɔɔ o pada ma fin. Ani jamaba bey, mɔɔɔ si te se k'o jate fɔɔ Alla kɔɔɔtani, minugu k'a seɓe shen cama, k'a sɔɔɔ o ya juru ma sara, ani o ya fagantanya ma ban. An be tanga jini Alla fe dusukunw ka fili ma, ani jurumunw nɔɔɔ ma. Nin mankutuw ani barajiw, sariya saniman ma na n'o ye mɔɔɔ ye min ka kitabu bɛɛ la puman ani a bɛɛ la belebele seɓe, o min ye Kuranaba ye, o bena sɔɔɔ cogo di mɔɔɔ ye min ka wasiya n'galonma dɔ seɓe kuma fu suguya cama be min kɔnɔ, ani kuma cama

minugu ye kafiriya suguyaw ye, SubhaanLa!! Alla ya sabali do ka bon kosebe mogo koro min dusu ka gelen ka wiya fo k'a la A kan!

Ko Naaninan: - Ko minugu do ye dalilu ye ko wasiya nin ye n'galonba le ye, ani wiya lankolon -: a ya kuma a koro ko: (Ni mogo o mogo k'a centigiya, o tigi be kisi tasuma jangata ma, ani ni mogo o mogo k'a n'galontigeya, o tigi ye kafiri le ye), Nin fana ye dusu geleyaba ye wiya fo la, ani kuma fu juguba, nin wiya folaba nin be mogo bee wele, ko o ye la a ya wiya la, a b'a jigiya ko ole b'o kisi tasuma jangata ma, ani ko ni min k'a n'galontigeya, o tigi be kafiriya, N'be kali Alla la, nin wiya folaba nin ka n'galonba le la Alla la, ani n'be kali Alla la, a ma cen fo; cen na, ni mogo o mogo lala ala, o tigi le ka kan ka ke kafiri ye, min bana ka la ala o tigi te; sabu wiya ni kuma fu ni n'galon le min ni cen te fan kelen. An be Alla ke sere ye ko wiya le, ani ko a fobaga ye wiya folaba le ye, a b'a fe ka sariya do bila mogow ye Alla ma yamaruya di min na, ani ka fen ladon o ya dina koro min te a do ye. K'a soro Alla ka dina dafa ani k'a time nin manton nin ye sani nin n'galon nin ye laben ni kameda tan ni naani ye. A ye a janto: A kalanbagaw ni badenmaw, a y'a yere tanga nin wiya ninugu jagon centigiya ma, ani o jensenli a cela, sabu yelen be cen na min te pagami a pinibaga ma. Ola, a ye cen pini n'a dalilu ye, ka lonnikelaw pininga fen na min pagaminin be a ma. A kana a yere marasa ni wiya

fɔlaw ya kali ye, sabu Ibilisa(sitanaba) dangato kalila a bangebaw Adama ni Hawa ye, ko a be o ladilibagaw le dɔ ye, k'a sɔrɔ a ye janfabagaw la juguman ye, ani wiya fɔlaw la wiya fɔlaba le ye, inafɔ Alla kɔrɔtani k'a lakali ka bɔ a fɛ cogo min na, Alla ko saniya ni kɔrɔta b'A ye:

﴿وَقَاسَمُهُمَا إِيَّيْ لَكُمْ لِمَنِ التَّصْحِيفُ ۝﴾

{sitanaba K'a kali o fila ye ko: «cɛn na, ne ye a fila ladibagaw dɔ le ye».} [Suratu Al Aaraf: 21]. Ola, a ye a yɛrɛ kɔrɔsi ka bɔ a ma, ani k'a yɛrɛ kɔrɔsi ka bɔ a kɔtugulaw ma minugu ye n'galontigɛlaw ye, sabula o ya kaliw ka ca faniya kan, o ya layiru janfataw ka ca, ani o ya kuma masirininw mɔgɔw lafilili kɔson! N'ga nin n'galontigɛla ka min fɔ ko kɔnniw lakenemayali ko la; o ye cɛn ye, wa Kuranaba ni Sunna saniman ka bagabagali kɛ kɔsɛbɛ ka bɔ o ma, wa kandaya ni wasa be o fila kɔnɔ.

Min ye a ka min fɔ lon laban tagamasenw ko la, Nabijuma ya hadisaw ye lon laban tagamasenw jɛfɔ, ani Kuranaba k'o dɔw kɔfɔ. Mɔgɔ min be fɛ k'o lɔn, a bena o sɔrɔ a yɔrɔ la Sunna gafew kɔnɔ, ani lɔnnikɛlaw ni limaniyabagaw ya gafew kɔnɔ. Mɔgɔw mako te nin n'galontigi nin jɔgon ya jɛfɔli la, ani a ya lafilili, ani a ya cɛn ni n'galon pagamili jɔgon na. Alla ye ne ni alugu ni silamaw bɛɛ tanga ka bɔ sitanaw ya tɔrɔya ma, ani lafilibagaw ya lajarabiliw, ani fililibagaw ya filili, ani Alla jugu tipɛnnikɛlaw ya

mɔɔɔ lafili, minugu b'a fɛ ka Alla ya yelen faga ni o daw ye, ka mɔɔɔw lafili o ya dina la, k'a sɔɔɔ Alla le ye A ya yelen dafabaga ye, ani A ya dina demɛbaga, hali n'o goyala Alla juguw ye ka bɔ sitanaw la, ani o labatobagaw ka bɔ kafiriw ni Alla ko nankari bagaw la. Ani an be Alla le dali a ye silamaw ya lahalayaw lapɛn, ani ka nɛma kɛ o ye, o ye se ka tugu cɛn kɔ, ani ka dume a kan, ani ka tubi ka taga Alla ma - saniya be A ye- ka bɔ jurumuɔw bɛɛ la, sabu Ale le ye masa tubi mineɔbagaba ye, masa hineɔbagaba ye, min be se fɛn bɛɛ la. Alla le ye an wasa baga ye, Ale le ye kɔ sɛmɛ yɔɔɔ puman ye. See te mɔɔɔ ye, fanga te mɔɔɔ la, fɔɔ n'a kɛla ni Alla ya demɛ ye, Ale min ye masa kɔɔtaniba ye, ani masaba.

Tano b'Alla ye danfɛnw bɛɛ lajɛnni tigi, ani Alla ye nɛma ni kisi kɛ A ya jɔn ani A ya Ciden cɛnfɔla ani lanaya mɔɔɔ kan, ani A ya so mɔɔɔw ni A ya sɔhabaw, ani minugu tugula o kɔ pumanya la fɔɔ ka se sara lon ma.

Kɔɔɔti ani filɛli kiti, ani min be dɛn olugu la.

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan kɔnɔndɔnan:
kɔrɔti ani fileli kiti ani minw be tali ke
ola¹

Tano be Alla kelenpe ye, nema ni kisi be mɔgo kan Nabipuma gere te min kɔfɛ, o kɔfɛ:

Ka bɛn dabali kelaw ya caya ma nin wagati labanw na minugu b'a fɔ ko o ye furakelaw ye ani o be furakeli ke ni kɔrɔti walima fileli ye, ani o ya jɛnsenni jamana dɔw la, ani o ya tɔnɔbɔli mɔgo gwansanw la minugu ma kalan; n'k'a ye kɔnɔnagweya la Alla ye ani A ya jɔnw; ka farati belebele jɛfɔ min be ola Silamaya ani silamaw kan; sabu dusukun be dɛn fɛn gere la Alla kɔrɔtani duguma nin bara ninugu kɔson, ani a be Alla ani A ya ciden ya cikan sɔsɔ nema ni kisi b'A ma.

N'be a fɔ ka dɛmɛ jini Alla kɔrɔtani fɛ: furakeli daganin be bɛnkan boloma, a daganin be silama ye a ye taga kɔnɔna banaw dɔtɔrɔ fɛ, walima operasion ke bagaw fɛ, walima fasaw bana dɔtɔrɔ fɛ, walima o jɔgonnaw; walasa a ye a ya bana file a ye ani k'a furake ni furaw ye minugu bennin be a ma ani minugu daganin be sariyala; ka bɛn a b'o lɔn

¹ Nin sarankana nin labɔla sebenin nimɔrɔ 17 kɔnɔ, ka bɔ lɔnniyako pininiw ni Fatwaw bɔli ni weleli ani wajibili ke maraw jɛmɔgoyaba fɛ, Hijra san 1402.

hadisa kenema ye ka bo Nabijuma fe nema ni kisi b'A ma nin fo cogo la:

«مَنْ أَتَى عَرَّافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«Ni mogo o mogo tagala fileli kela fe min be ko dogoninw fo, walima min be ko nataw fo, ka la a ya fota la, o tigi kafiriya la fen ma min jigila Muhamadu kan nema ni kisi b'A ma ».

A minena Imran bin Husayn fe, Alla ka diɲe a ma, a ko: Alla kira nema ni kisi be A ma, A ko:

«لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَطَيَّرَ أَوْ تُطَيِّرَ لَهُ، أَوْ تَكْهَنَ أَوْ تُكْهَنَ لَهُ، أَوْ سَحَرَ أَوْ سُحِرَ لَهُ، وَمَنْ أَتَى كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ، فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

«mogo t'an do ye min be terejuguya ke, walima a be ke a ye, walima mogo min ka fileli ke, walima o ka fileli ke a ye, walima ka dabari ke, walima o k'a ke a ye, wa ni mogo min tagala fileli kela fe ka la a ya kuma la, o tigi kafiriyala fen ma min lajigila Muhamadu kan nema ni kisi b'A ma», Bazzar ye o lakali ni sira puman do ye.

Ola, nin hadisa saniman ninugu kono: genni kela ka bo tagali ma fileli kelaw fe minugu be ko dogoninw fo, ani minugu fana be ko nataw fo, ani dabali kelaw, ani o jogonnaw, ani ka o pininga, ani ka la ola, ani bagabagali gelen be o kono o ko la;

Ola, a daganin te mogo k'a ye marasa ni o ya cenfoli ye ko dow la, ani mogow ya caya la minugu be taga o fe; sabu kolonbaliw le ye o ye, a daganin te

mɔgɔw ye marasa n'o ye; sabu Ciden, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, k'a bali mɔgɔ ye taga o fɛ, k'o pininka, ani ka la ola; k'a masɔɔ kojugu belebele, farati belebele, ani labanko jugu be o keli la, ani sabu n'galontigelaw ni kojugukelaw le ye o ye.

Inafɔ dalilu be hadisa ninugu kɔɔ cogo min na fileli kɛla ni kɔɔtɔ tigi ya kafiriya kan; sabu o fila b'a fɔ ko o be ko dogonin lɔn; wa o ye kafiriya le ye, ani sabu o te se ka se o lapini ma fɔɔ ni a kɛla ni jine bara ye ani k'o bato ka Alla kɔɔtani to; wa o ye kafiriya le ye Alla kɔɔtani ma ani filankafoya A ma, wa ni mɔgɔ o mɔgɔ lala ola o ya ko dogonin fɔli la, o tigi ye o pɔgon le ye, ani ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ko ninugu mine a kɛbagaw fɛ; Alla ya ciden banna o tigi la, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma.

O cogo kelen na, a te daga Silama ye: k'a yɛɛ majigi fɛn ye o be min jate fura ye; inafɔ o ya kirisiw ni sɛbenw walima ka nɛgeji bɔn, ani o pɔgonnaw ka bɔ n'galon kɛwaliw la o be min kɛ; sabula ni ye somaya le ye ani ka namara kɛ mɔgɔw la, wa mɔgɔ min sonna o ma, o tigi k'o dɛmɛ o ya kojugu ni o ya kafiriya la.

Inafɔ a te daga fana Silama si ye ka taga o ma; k'o pininka a dence wala a somɔgɔ bena min furu, wala min be kɛ furupɔgonma fila ni o somɔgɔw cɛ kanu ni kangeletigiya la, wala juguya ni farapɔgonya la o n'o pɔgonnaw; Sabula nin ye ko dogonin ne ye, min lɔnniya te mɔgɔ bolo, fɔɔ Alla kɔɔtani kelenpe.

A jagoyala jamana kuntigiw ni mɔɔw nɔgɔ kɔɔsili bagaw, ni mɔɔw gere minugu see ni fanga b'o bolo kan: ka balili ke tagali la ko nataw fɔ bagaw fe ani fen dogoninw fɔ bagaw n'o ɔɔgonnaw, ani ka mɔɔw bali minugu b'o fenw dɔ ke lɔɔw kɔɔɔ ani yɔɔw gerew la, ani ka nankarili ke o kan nankari gelen na, ani ka nankarili ke mɔɔw kan minugu be taga o fe.

Kɔɔti be o cogo la fana: a be fen haramuyaniw ani kafiriya fen cɛ; inafɔ Alla kɔɔtani ko meleke fila ko la cogo min na:

﴿...وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

{...wa olugu fila tun te mɔɔw si kalan fɔɔ o y'a fɔ ko: An nugu ye kɔɔɔɔli le ye, ola i kana ke kafiri ye. Mɔɔw be fen kalan olugu fila fe min be farali ke cɛɛ ni a muso cɛ. Wa o te se ka mɔɔw si tɔɔw ni kɔɔti ye fɔɔw ni Alla sago ye. Wa o be fen kalan min be o tɔɔw, k'a sɔɔw a te o nafa. Wa o tun k'a lɔn ko mɔɔw min b'o san, ɔɔn yɔɔw si te o tigi ye lahara. Fen cɛjuguyala kosebe, o k'o yereƙun fere fen min ma, ni o tun b'a lɔn} [Suratu Al Bakara: 102].

Nin aya baw b'a yira ko kɔɔti ye kafiriya ye, ani ko kɔɔti kelaw be farali ke mɔɔw ni a muso cɛ. A b'a

yira fana ko kɔrɔti te se ka nɔn bila a yɛɛma nafa walima tɔɔya la, n'ga a be nɔn bila ni Alla ya diɛ latigeni le ye; sabu Alla kɔrɔtani, Ale le ka puman ni juguman dan.

Inaƙo Aya kɔrɔtani k'a yira cogo min na: ko mɔgo minugu be kɔrɔti kalan kɛ, cɛn na, o be fɛn le kalan kɛ min be o tɔɔ, wa a te o nafa, ani ko pin yɔɔ te o ye Alla fɛ, o kɔɔ ye ko: (pin yɔɔ te o ye), wa o ye bagabagali belebele ye min b'a yira ko o ya bɔnɛ ka bon kɔsɛɛ dunya ni lahara, ani ko o ka o yɛɛbakun fere songo fitinin na, ole kama Alla kɔrɔtani ye o jalaki o kan k'a ƙo ko:

﴿...وَلَيْئَسَ مَا شَرُّوا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

{...fɛn cɛjuguyala O y'o nii fere fɛn min na, ni o tun b'a lɔn} [Suratu Al Bakara: 102], Sanni yan kɔɔ ye fere ye.

Cɛn na tɔɔya bɔpɛna kɔsɛɛ, wa ko geɛyala nin galontigɛlaw sababu la, minugu ka nin lɔnniw cɛnta filankafow fɛ, ka mɔgo hakili fɛgɛmanw lafilɛ ni a ye, cɛn na an ye Alla ta le ye, wa an bɛna segi Ale le ma, Alla le ye an wasa бага ye, wa sɛmɛ yɔɔ puman le y'A ye.

An be Alla le dali a y'an tanga ani k'an kisi ka bɔ kɔrɔti tigiw ni filɛli kɛlaw ani dabali-kɛla tɔw bɛɛ ka juguman ma, an b'a dali fana, saniya be A ye, A ye Silamaw tanga o ya juguman ma, ani A ye Silamaw jɛmɔgow bɛnsɛma k'a kɔɔsi o ma, ani ka Alla ya

kiti waleya o kan; walasa A ya jɔnw ye lafiya sɔɔ ka bɔ o tɔɔ ni o ya kɛwale juguw ma.. Ale le ye masa fonisere ye, Ale le ye masa sonni kelaba ye.

Alla saniya masa k'a sariya A ya jɔnw ye: fɛn min o b'o yere tanga n'a ye kɔɔti tɔɔya ma sani a be kɛ, ani saniya masa k'a yira ola o be a furake ni fɛn min ye a kenin kɔfɛ; k'o kɛ hine ye ka bɔ Ala o ye, ani pumanya ka bɔ Ala o ye, ani k'A ya nɛma dafa o kan.

Fɛn minugu jɛfɔli be nana, fɛn bangeli b'ola minugu be mɔɔ tanga kɔɔti farati ma sani a be kɛ, ani fɛn minugu b'a fura kɛ a kenin kɔfɛ, ka bɔ fɛn daganinw la sariya la, o jɛfɔli file nin cogo la:

A fɔlɔ: Fɛn min be mɔɔ tanga kɔɔti farati ma sani a be kɛ; o bɛɛ la nafamanba ani a pumanba ole ye: K'i yere tanga ni sariya zikiriw ye, ani duawuw ni Muawizatuw minugu bola Nabijuma fɛ, o dɔ le ye Ayatul Kursi kalan ye -ale le ye aya bɛɛ la fisaman ye Kurana Saniman kɔɔ- farida seli bɛɛ kɔfɛ salamu bila kɔfɛ, ole ye Alla ya kuma ye saniya b'A ye:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

{Allaahu laa ilaaha illaa huwal hayyul kɔyyuum
laa ta'khuzhuhu sinatun walaa nawm lahuu maa fii

samaawaati wamaa fii ardhi man zha lazhi yashfa'o indahuu illaa bi'izhnihi ya'lamu maa bayna aydiihim wamaa khalfahum walaa yuhiituuna bichay'inm min ilmihi illaa bimaa shaa'a wasi'a kursiyyuhu samaawaati wal ardho walaa ya'uuduhuu ifzhuhumaa wahuwal Aliyyul Azhiim.}

O koro: Alla - tigi gere tey ni Ale te, Ale min be nii la tuma bee, min loni le ni A yere ye ani A ya danfenw bee. Jingo t'A soro, sunogo fana t'A soro. Fen o fen be sankolo la ani dugukolo kan, o bee ye Ale ta le ye. Jon le be se ka soronalidon ke A yoro ni A ma ke n'A ya dije ye? Fen min b'o je ani min b'o ko A b'o lon, o te A ya lonniya foy lon fow ni min k'A diya, A ya masasigilan ka sankolo ni dugukolo bee lajeni wasa, o marali t'A dese, wa, Ale le ye Alla korotani ye, masaba le. [Suratu Al Bakara: 255], Ani a kalan fana sunogo wagati la, a sabatila ka bo Alla ya ciden fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ko A ko:

«مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فِي لَيْلَةٍ، لَمْ يَزَلْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ، وَلَا يَقْرَبُهُ شَيْطَانٌ حَقٌّ يُصْبِحُ».

«Ni mogo min ka Ayatul Kursi kalan su kono, tangabaga bonin Alla yoro be to a kan, ani sitana tena gere ala fow dugu ye ge».

O dow ye kalan ye:

(قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ)

{Kul huwa Laahu ahade.}

O kɔɔ: Muhamadu A fɔ ko: Alla ye kelen ye.

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾}

{Kul a'uuzhu birabbil falaqɔ.} la kɔɔ: Muhamadu a fɔ ko: Ne be tanga jini fajarikene ci бага фɛ.

{قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿٢﴾}

{Kul a'uuzhu birabbi naas} o kɔɔ: A fɔ ko: Ne be tanga jini adamadenw lamɔn masa фɛ. [An Naas: 1], Seli farida бɛɛ kɔфɛ, ani ka Suratu saba nin kalan shen saba tele daminena Fajiri seli kɔфɛ, ani su daminena fitiri seli kɔфɛ.

Ka бɔ ola: Aya fila kalanli ka бɔ Suratul Baqarah labanna su damine na, olugu ye Alla kɔɔtani ya kuma ye:

{ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾}

{Aamana rasuulu bimaazila ilayhi min rabbihi wal muhminuun, kullun aamana bilLahi wa malaa'ikatihi wa kutubihi wa rusulihi laa nufarriku bayna ahadin min rusulihi, wa kɔɔluu samihnaa wa atɔhnaa, gufraanaka rabbanaa wa ilaykal masiir} la kɔɔ: Ciden limaniyala fen ma min jigila A ma ka бɔ A Matigi фɛ ani limaniyabagaw, o бɛɛ limaniyala Alla ma, n'A ya melekew, n'A ya kitabu, n'A ya cidenw,

o b'a fɔ ko: «An te faranfasi don A ya cidenw si ce». Ani o ko: «An ka mɛnni ke ani an ka kan labato ke, an Matigi, I ye yafa an ma, ani segi be ke ka taga Ile ma 285» fɔɔ ka taga Sura labanna.

Fɛn kɔson min sabatila ka bɔ Nabipuma fe, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ko A ko:

«مَنْ قَرَأَ الْآيَتَيْنِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ فِي لَيْلَةِ كَفْتَاهُ».

«Mɔgo min be Suratu Al Baqara aya fila laban kalan su fe, o fila b'a wasa». A kɔɔɔ, -Alla le b'a lɔn-: o fila b'a wasa ka bɔ kojugu bɛɛ ma. O dɔw le ye fana: ka tanga jinini caya ni: (Alla ya kuma dafaninw ye ka bɔ A ya danfenw ya juguya ma) su ni tele, ani jigi yɔɔɔ o yɔɔɔ, a kela Sow kɔɔɔ wala kongokolon na, wala san fe wala kɔgoji kan, Kira ya kuma kɔson nɛma ni kisi b'A ma:

«مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

«Ni mɔgo min jigila yɔɔɔ dɔ la, k'a fɔ ko: auzhu bikelimaati Laahi taammaati min sharri maa khalaqa, la kɔɔɔ: Ne be tanga jini ni Alla ya kuma dafaninw ye ka bɔ A ya danfenw ya tɔɔɔ ma. N'a ko fɔ, fɛn si tena a tɔɔɔ fɔɔ a ye wuli ka bɔ o jigiyɔɔɔ nin na».

O dɔ ye: silama y'a fɔ tele kun fɔlɔ la ani su daminena shen saba ko:

«بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَهُوَ السَّمِيعُ

«BismilLaahi lazhii laa yadurru ma'ismihii shay'un fil ardhi walaa fi samaa, wahuwa samii'ul aliim». o kɔɔ: Ni Alla tɔɔ ye, min tɔɔ la fɛn si te tɔɔ kɛ dugukolo kan wala san fɛ, ani Ale le ye Mennikebagaba ye, Lɔnnikebagaba le».

Kamasɔɔ lasuli sabatila o fɔlila ka bɔ Alla ya ciden fɛ, Alla ka kisi ni nɛma b'A ma, ani k'o ye sababu ye ka kisi ka bɔ ko jugu bɛɛ ma.

Filanan: Fɛn min be kɔɔti furakɛ a kɛnin kɔ, o fana be kɛ ni ko cama ye:

A fɔɔ: ka Alla dali caya, ani k'a jini A fɛ A ye tɔɔ wuli, ani ka geleya bɔy.

A filanan: Ka jija ka kɔɔti yɔɔ lɔn dugukolo kɔɔ wala kuru kɔɔ wala o jɔɔgonna; ni a lɔnna k'a bɔ k'a cɛn, kɔɔti be cɛn, wa o ye kɔɔti furakeli cogo nafama ba dɔ ye.

A sabanan: Rukiya kɛli ni sariya duawuw ani wiridiw ye, olugu ka ca; o dɔ ye:

Min sabatila Alla ya Ciden ya kumakan na, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma:

«اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، أَذْهِبِ الْبَأْسَ، وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا».

«Allahumma rabbi naas, azhibil бага, washfi anta shaafii, laa shifaa'a illaa shifaa'uka, shifaa'an laa yugaadiru sakɔma» o kɔɔ: Ya Alla! Mɔɔɔw tigi, bana lataga, I ye kɛneya kɛ, Ile le ye kɛneya kɛ бага

ye, keneya si tey fɔɔ I ya keneya, keneya min te bana to» A b'a fɔ shen saba,

O do ye: meɓe jibri ka rukiya min ke Nabijuma la, Alla ya nema ni kisi b'A ma, o ye A ya kuma ye ko:

«بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ، مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ، بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ».

«Bismillahi arkiik, min kulli shay'in yuzhiik, wa min sharri kulli nafs in aw ayni haasidin, Allaahu yashfiik, Bismillahi arkiik» o kɔɔ: Ni Alla tɔɔ ye, ne b'I kirisi, ka bɔ fen bee ma min b'I tɔɔɔ, ani nii bee juguya ma walima hasidi jan ma, Alla k'I keneya, ni Alla tɔɔ ye, ne b'I kirisi» A be o segi shen saba.

O do ye - wa nin ye fura nafama ye cee kama ni a sirinin be k'a bali a muso kafoli la -: a ye sidiri fura keɓe wolonfila ta, k'a susu ni kabakuru ye walima a ɲogon, k'a ke minen kɔɔ, ka ji ke a kan min b'a wasa saniyali ko kama, ka kalan ke a kɔɔ:

Ayatul Kursi, ani

﴿قُلْ يَتَّيِّبُهَا الْكَافِرُونَ﴾

{Kul yaa ayyuhal keefiruun.} o kɔɔ: A fɔ Yaa alugu kafiriw [Suratu Al Keefiruuna: 1], ani

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾

{ Kul huwa Laahu ahade.} o kɔɔ: A fɔ ko: Alla ye kelen ye 1 [Suratu Al Ikhlaas:1], ani

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾

{Kul a'uuzhu birabbil falaq.} o kɔɔ: Muhamadu a fɔ ko: «Ne be tanga jini fajarikene ci бага fε» [Suratu Al Falaq: 1], ani

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾

{Kul a'uuzhu birabbi naas.} o kɔɔ: A fɔ ko: Ne be tanga jini adamadenw lamɔ masa fε. [Suratu An Naas: 1],

ani kɔɔti ayaw minugu be sura Al-Aaraf kɔɔ, o ye Alla ya kuma ye saniya b'A ye:

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿فَعَلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صٰغِرِينَ﴾

Wa awhaynaa ilaa Musa an alki asɔɔka, fa' izhaa hiya talkɔfu maa yahfikun 117. O kɔɔ: Ani An ka wahayu ci Musa ma ko: «I ye i ya bere fili», ola, a k'a sɔɔ a be o ya n'galonma fεnw kunu.

Fawakɔal hakku wa batɔla maa keenu yahmalun 118. o kɔɔ: Cεn sabatila, ani o ya bara bεε benna

Fagulibuu hunaalika wankɔlabuu sɔɔgiriin 119} la kɔɔ: See sɔɔla o kan o yɔɔ la, ani o kɔsegila dɔɔgyabagaw ye. [Suratu Al Aaraf: 117-119],

Ani ayaw minugu be Suratu Yunus kɔɔ, o ye Alla ya kuma ye, saniya be masaba min ye:

﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَئِنِّي مَبْذُورٌ ﴿٨٨﴾ فَلَمَّا أَفْقَا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُم بِهِ السَّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ ﴿٨٩﴾﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

{wa kɔɔla fir'awnu ihtuunii bikulli saahirin aliim
79. O Kɔɔ: Ani Firawuna ko: a ye na n'ma ni kɔɔti
tigi beɛ ye min ye kɔɔti lɔnbagaba ye

Falammaa jaa'a saharatu kɔɔla lahum Musa
alkuu maa antum mulkuun 80. O kɔɔ: Tumana min
na kɔɔti tigiw nana, Musa k'o ma: A be min fili, a y'o
fili.

Falammaa alkɔw kɔɔla Musa maa ji'tum bihi
sihr, Inna Laaha sayubetiluhuu inna Laaha laa
yuslihu amalal mufsiidiin 81. O kɔɔ: Wagati min na
o ka filili kɛ, Musa ko: A nana ni min ye, kɔɔti le ye,
Alla bena a tiɲɛ, Alla te tipikelaw ya bara ɲɛn.

Wa yuhikku Laahul hakko bikelimaatihii walaw
kerihal mujerimuun 82} O kɔɔ: Ani Alla be cɛn
sabati ni A ya kumaw ye, hali n'a goyala tipɛnikelaw
ye. [Suratu Yunus: 79-82],

Ani ayaw minugu be Suratu Tɔha la:

﴿قَالُوا يَمْوَسَىٰٓ اِمَّا اَنْ تُلْقٰى وَاِمَّا اَنْ تَكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَلْقٰى﴾ ﴿٨٥﴾ قَالَ بَلْ اَلْقَوْا فَاِذَا
جِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ اِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ اَنَّهَا تَسْعٰى﴾ ﴿٨٦﴾ فَاَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً
مُّوسٰى﴾ ﴿٨٧﴾ فُلْنَا لَا تَخَفْ اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى﴾ ﴿٨٨﴾ وَاَلْقٰى مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفْ مَا صَنَعُوْا اِنَّمَا
صَنَعُوْا كَيْدٌ سَحِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَتٰى﴾ ﴿٨٩﴾

{kɔɔluu ya Musa immaa an tulkiya wa immaa an
nakuuna awwala man alkɔɔ 65. O kɔɔ: O ko: Musa,

ima i y'a fili, wala an be ke mogo folo ye min b'a fili.

Koola bal alkuu, fa'izha hibaaluhum wa iisiyyuhum yukhayyalu ilayhi min sihrihim annahaa tas'aa 66. O koro: A ko: "Ayi, a ye a fili." O la, o ya juruw ni o ya berew kela a jenne o ya koroti fe, i nafa o be bolila

Fa awjasa fii nafsihii khiifatanm Musa 67. O koro: Musa siranna a yere kono

Kulnaa laa takhaf innaka antal ahlaa 68. O koro: An ko: I kana siran, cen na, yere yere la, Ile le ye mogo korotaniba ye.

Wa alki maa fii yamiinika talkof maa sona'uu Innamaa sona'uu kaydu saahir, walaa yuf'lihu saahiru haysu hataa 69} O koro: Fen min b'i kininbolo la, o fili, a bena o ya fen ladilanninw kunu. O ya fen ladilanninw ye koroti tigi ya dabali le ye, koroti tigi te jigimafa a be taga yoro o yoro.

[Taha: 65-69].

Ni fen minugu kofola o kalanni kofe ji la, a b'a min shen saba, k'a yere ko n'a to ye. N'o ye, jangaro bena bo, n'Alla sonna. Ni makoya b'ala k'a labara shen fila walima ka teme o kan, basi t'ola fo jangaro be bo.

O Alla kofoliw, ani tanga jininiw, ani sira ninugu ye sababu belebelebaw do ye ka kisi ka bo koroti toro ani toro tow ma, o fana ye kelemine belebeleba ye ka koroti bo a kenin kofe; mogo min b'a jija ola ni cen ye ani limaniya, ani k'a jigi la Alla kan, ani k'i seme Ala, ani k'a dusukun lanfiya fen ma o be min

yira.

Nin le ɲefoli ɲogɔyala kow la, mɔgo b'i tanga kɔrɔti ma ni minugu ye, ani k'a furake n'a ye, Alla le ye bensema tigi ye.

Yan masala nafama do be na, o ye ka dabali fura ke ni dabalikelaw ya bara ye, min be ke ka magerɛ jinɛw la ni kantigeli ye walima a ɲogon gere magereli fenw ye; o te daga; sabula o ye sitana ya bara ye; o toy a ye filankafoya belebeleba do ye; Inafɔ a te daga k'a furake ni somaw ni filelikelaw ni jinamoriyakelaw ɲiningali ye, ani ka bara ke ni o be min fo; sabula o te limaniya, ani sabula o ye n'galontigelaw ni tipɛnikelaw le, minugu b'a fo k'o be ko dogoninw lon, ani ka mɔgow lafili, Alla ya ciden -nema ni kisi b'A ma- ka bagabagali ke ka bo ka taga la o fe, ani k'o ɲininga, ani ka la o la, inafɔ o ɲefoli temena nin cikan nin damine na cogo min na, ola; min ye wajibi ye o ye ka yere kɔrɔsi ke o ma, wa a sabatila ka bo Alla ya ciden fe, Alla ya nema ni kisi b'A ma ko A ɲininkala Nushra la, A ko:

«هِيَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ».

«O ye sitana ya bara do le ye», Imam Ahmad ni Abu Dawud y'o lakali ni sira puman do ye.

Nushra: O ye ka kɔrɔti bo mɔgo la a ka min sɔɔ. A lapini ye -nema ni kisi b'A ma- A ya kuma nin na: Nushra min tun be ke jahiliya mɔgow fe, o ye: ka kɔrɔti tigi dali walasa a ye kɔrɔti bo, walima k'a bo

ni a ɲɔgon kɔrɔti ye ka bɔ kɔrɔti tigi gɛrɛ fɛ.

Min ye a furakɛli ye ni rukiya ye, ani tanga jini sariyamanw, ani fura daganinw, basi te ola inafɔ a tɛmɛna cogo min na, Lɔnnikɛlaba Ibnul Qayyim, ani Sheiku Abdur-Rahman bin Hasan y'o fɔ Fathul Majiid kɔɲɔ - Alla ye hinɛ o fila la -, ani lɔnnikɛla mɔgɔ gɛrɛw fana k'o fɔ.

An be Alla le dali A ye silamaw bɛnsɛnma ka kisi ka bɔ juguya bɛɛ ma, ani a k'o ya dina latanga o ye, ani a y'o harijɛgɛ ka famuya sɔrɔ a la, ani ka kisi ka bɔ fɛn bɛɛ la min te bɛn a ya sariya ma.

Ani nɛma ni kisi be A ya jɔn ani A ya ciden Muhamadu kan, ani A ya somogɔw ani A ya sɔhabaw.

Bagabagali ka bɔ misiriw lɔli ma kaburuw kan
Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan tannan:

Bagabagali ka bɔ misiriw lɔli la kaburuw kan

Nbe nka seɓe damine ni Alla tɔɔ barakama ye, tano be Alla ye, ani Alla ya nɛma ni A ya kisi be A ya Ciden kan.

O kɔfɛ: Ne ka yeli ke fɛn na min bɔla Rabitatul Ulumil Islamiyya ya majalla nimoro sabanan kɔɔ, bonda nin kɔɔ: (Silamaw ya kibaruyaw kalo kelen kɔɔ): ko Rabitatul Ulumil Islamiyya min be ɔrdɔni jamana kɔɔ, ka ganiya ta ka misiri lɔ kuruwo kan min sɔɔla kura ye Ar-Ruhaib dugu kɔɔ, wa o ye kuruwo ye a be fɔ min na ko: kuruwo mɔɔw minugu kofola kurana ba kɔɔ, k'o sunɔɔla a kɔɔ, o kuma banan.

fileli kɔɔɔweya wajibiyali la Alla ni A ya jɔnw ye; n'ka ye ko n'ye kuma dɔ lase majala yere ma ɔrdɔn Masamara ya Silamaya lɔnniya tɔn ma; o kuma kɔɔkɔw ye: ka tɔn ladi k'a bali ke ka bɔ a ya ganiya labarali ma min ye misiri lɔli ye kuruwo kofɔnin kan; n'te o ke foy kɔson fɔɔ sabula misiriw lɔli kiraw ni mɔɔɔ pumanw ya kaburuw kan ani o ya nɔnw kan, o ye fɛnw le ye silamaya sariya dafanin nana ka bali ke ka bɔ minugu ma, ani ka bagabagali ke ka bɔ ola, ani ka mɔɔɔ danga min k'o ke; k'a sababu ke o

ye filankafoya siraw do le ye, ani ka danteme ke kiraw ni mago pumanw ko la, Wa ko keninw b'a yira ko sariya ka min fo o ye cen ne ye, ani dalilu k'a yira ko a bola Alla korotani yoro, ani dalilu gwenin ni tigenkan dalilu k'a yira ko Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- a nana ni min ye ka bo Alla yoro ani k'alase manton ma o ye cen ye. Ni mago o mago ka fileli ke silama jamanaw ya lahalayaw la, ani filankafoya ni danteme minugu sorola o kono ni misiriw lo kaburuw kan sababu ye, ani k'o boje, ani k'o masiri ani k'o cejen, ani ka mineli ke ladobagaw la o ye, a tigi bena a lon tigitigi ko o fenw ye filankafoya sababuw do le ye, ani ko silamaya sariya ka numanya do ye ka balili ke ka bo ola, ani ka bagabagali ke ka bo o loli la.

Wa fen min nana o ko la, Sheiku fila Bukhari ni Muslim ka min lakali, Alla ka hine ola, ka bo Aisha fe, Alla ye dije a ma, a ko: Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ko:

«لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ، قَالَتْ عَائِشَةُ: يُحَدِّثُ مَا صَنَعُوا، قَالَتْ: وَلَوْلَا ذَلِكَ لَأُبْرِزَ قَبْرُهُ، غَيْرَ أَنَّهُ حُشِيَ أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا».

«Alla ka danga be Yahudiyaw ni Nasaraw kan, o k'o ya Nabipuma kaburuw mine ka ke misiriw ye, Aisha ko: a be magow lasiran ka bo o ya kewalew ma, a ko: ni o tun te, a kaburu tun bena bo kene ma, n'ga siranya kela a kana mine ka ke misiri ye». A nana Schihu fila kono fana «ko Umu Salama ni Umu

mine k'o ke misiriw ye, cen na, Ne b'a gen ka bo o ma». Wa hadisa ka ca ni babu konɔ.

Silamaw ya lonnikelaw jemogow mazahabu nani bee konɔ ani o jɔgon gerew, o bee k'alase kene kan k'a bali mogow ma ko a te daga ka misiriw lo kaburuw kan, ani o ka bagabagali ke ka bo ola; Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ya sunna waleya kɔson, ani konogweya kɔson mantɔn ye, ani bagabagali kɔson ala; walasa a kana ben fen na mogɔ minugu konna a je, olugu benna min na, ka bo Yahudiyaw ni Nasaraw ka danteme mogow la, ani minugu b'olugu jɔgonnaw ye ka bo nin mantɔn mogɔ filiniw la.

Ola, min ye wajibi ye ordɔn ya Silamaya lonniyaw tɔn kan, ani silama tɔw kan: ole ye ka sunna mine, ani ka taga jemogow ya sira kan, ani k'o yere tanga fen ma Alla ni A ya Kira ka genni ke ka bo min ma; sabula jonw ya jen be ole la, ani o ya kunadiya, ani o ya kisi dunya ani lahara. Mogɔ dɔw k'o bolo ke babu nin na Alla ya kuma la -boje b'A ye- kuru mogow ya kisa la:

{...قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا}

{...minugu ka see sɔɔ o ya ko kan, olugu ko: an konni bena misiri lo o kan} [Suratu Al Kahf: 21].

Wa o jabi ye ko: a be fo ko: Alla korɔtani k'a lakali ka bo o wagati jemogow ni fangatigiw fe ko o ka nin kuma nin fo, wa o te ka dije ni centigiya sabati o ye, n'ga a be jalaki ni dogoyama le yira, ani ka mogow

mabɔ ka bɔ o ya kɛwale la, Wa min b'o yira: o ye ko Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- aya nin jigila min ma, wa Ale le ye mɔgɔw bɛɛ la lɔnnibagaba ye a kɔrɔ lɔn na; A k'A ya manton bali ka misiriw kɛ kaburuw kan, ani A k'o bagabaga ka bɔ o ma, ani ka mɔgɔ danga k'a jalaki min k'o kɛ.

Ni o tun daganin ne, Alla ya ciden -Alla ya nema ni kisi be A ma- tun te geɛya belebele nin kɛ ola, ani k'a danase fɔɔ ka mɔgɔ danga min k'o kɛ, ani k'a yira k'o tigi be Alla ya danfenw bɛɛ la jugumanw le cɛma. O be wasa ni karili kɛ cɛn pinibaga ye. Hali n'an y'a jate ko ka misiriw kɛ kaburuw kan tun daganin be mɔgɔw ye minugu kɔnna an jɛ; a ma daga an ye k'olugu ladegi ola; sabula an ya sariya be sariya kɔrɔw jɔsi kabɔy, wa an ya Ciden - Alla ya nema ni kisi b'A ma - Ale le ye ciden laban ye, wa A ya sariya dafanin le, A ye dunya bɛɛ ta ye, wa A k'an bali ka misiriw kɛ kaburuw kan; Ola, a ma daga an ye k'a sɔsɔ, wa a wajibiyala an kan ka tugu A kɔ, ani ka fɛn mine A nana ni min ye, ani ka fɛn o fɛn b'o sɔsɔ k'o bila ka bɔ sariya kɔrɔw la, ani ladaw minugu cɛkapi o kebagaw fɛ; sabula foy ma dafa ka tɛmɛ Alla ya sariya kan, wa kandaya sira kapi ka tɛmɛ Alla ya Ciden ya kandaya sira kan - Alla ya nema ni kisi be A ma -.

An be Alla le dali A y'an ni Silamaw bɛɛ bensema ka sabati A ya dina kan, ani k'A ya Ciden Muhamadu ya sariya mine, Alla ya nema ni kisi be A kan;

kumaw ni kewaliw la, kenema ni kɔnɔna na, ani ko
tɔ bɛɛ la, fɔɔ an be taga Alla ben,-boɣɛ ni kɔrɔta be
A ye-, Ale le ye masa menibagaba ye, Ale le ye masa
ye min ka surun A ya jɔnw la.

Ani nɛma ni kisi be A ya jɔn ni A ya ciden
Muhamadu kan, ani A ya so mɔɣɔw ani A ya
sɔhabaw, ani mɔɣɔ minugu k'A ya kandaya sira ta
fɔɔ ka se kiti lon ma.

Sudon misiriw kɔnɔ

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan tan ni kelennan:

Suw donni misiriw kɔɔ

Me n'ya seɓe damine ni Alla tɔɔ barakama ye, ani tano be Alla ye, ani nema ni kisi be Alla ya ciden kan, ani A ya so mɔɔw, ani mɔɔ o mɔɔ k'a ya kandaya sira mine, O kɔfɛ:

Ne ka «Khurutum» kibaruyaseɓe file min bola: 17/ 4 / 1415 H; ne k'a sɔɔ kuma dɔ bola a kɔɔ Seyid Muhamadu Alhasan Alidirisi sudon ko kan a face kɛɛ fɛ o ya misiri kɔɔ Umu Draman dugu la... fo ka se kuma laban na.

Wa sabula Alla k'a wajibiya ka silamaw ladi, ani ka kojugu nankarili bange; ne k'a ye ko je mɔɔw lasɔmi ko ka su don misiriw kɔɔ, o ye ko ye min te daga, n'ga o ye filankafɔya siraw dɔ ye, ani Yahudiyaw ni Nasaraw ya kɛwalew dɔ, Alla ka o jalaki minugu kɔson, ani A ya Kira -Alla ya nema ni kisi b'A ma- k'o danga o kɔson, inafɔ a be Sohuhu fila kɔɔ cogo min na, ka bɔ Aisha fɛ, Alla ye diɓe a ma, ka bɔ Kira fɛ -Alla ya nema ni kisi b'A ma- ko A ko:

«لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى، اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ».

«Alla ka yawudiyaw ni nasɔraw danga, o ka o ya nabipumaw ya kaburuw kɛ misiriw ye», A nana Sohuhu Muslim kɔɔ, ka bɔ Jundub bin Abdulayi fɛ ko Alla ka Nabipuma, Alla ya nema ni kisi be a ma, A

ko:

«أَلَا وَإِنَّ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ، أَلَا فَلَا تَتَّخِذُوا الْقُبُورَ مَسَاجِدَ؛ فَإِنِّي أَنهَأَكُم عَنْ ذَلِكَ».

« A y'a tolo malɔ! mɔɔ minugu tɛmɛna a ɲɛ, olugu tun b'o ya ka nabijuma ni o ya mɔɔ pumanw kaburuw kɛ misiriw ye, A y'a tolo malɔ; a kana kaburuw kɛ misiriw ye; sabula ne b'a gen ka bɔ ola». Wa hadisa ka ca minugu be ni kɔɔ sabati.

Ola, wajibi ye silamaw kan yɔɔ bɛɛ — fagamaw ni jamanadenw —: o ye siran Alla ɲɛ, ani k'o yɛɛ tanga fɛn ma A k'o gen ka bɔ minugu ma, ani ka o ya suw don misiriw kenɛma, inafɔ Nabijuma nɛma ni kisi b'A ma, n'A ya sɔhabaw Alla ka diɲɛ o ma, tun be suw don misiriw kenɛma cogo min na, ani mɔɔ minugu tugula o kɔ pumanya la fana o cogo kelen na.

Nga Nabijuma ya kaburu sɔɔli, Alla ya nɛma ni kisi b'A ma, ani A ya seendoɲɔgon fila Abu Bakri ni Umar, Alla ya diɲɛ b'o ma, o sɔɔli A ya misiri kɔɔ, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma; dalilu te ola ka suw don misiriw kɔɔ; sabula A su donna A ya so le kɔɔ - Aihsa ya bon kɔɔ, Alla ya diɲɛ b'a ma-, o kɔfɛ, A ya seendoɲɔgon fila su donna A kɛɛɛ. Tuma min na Walid min ye Abdul Malik den ye ka misiri bɔɲɛ, a ka bon don a kɔɔ Hijira san kɛmɛ fɔlɔ laban na. Lɔnnikelaw k'o nankari a kan, n'ga a k'a ye k'o t'a bɔɲɛli bali, ani k'o ko gwenin bɛ, ɲagami t'ala.

Ola, a be gweya silama bee ye ko: Nabipuma, Alla ka nema ni kisi b'A ma, ani A ya schaba fila, Alla ka yafa o ma, o suw ma don misiri kono, ani k'o don a kono misiri boje kason o te dalilu ye dagali kan su don la misiriw kono; sabula o te misiri kono, n'ga o b'A ya so le kono, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ani sabula Walid ya kewale te ben ka ke dalilu ye mogosi fe ola, n'ga dalilu be Kitabu ni Sunna le kono, ani mantan ya salafuw ya benkan, Alla ka yafa o ma, Alla k'an ke o tugu-bagaw ye pumanya la.

Ladili ni yere hake boli kama, a sebela: 14/ 5/ 1415 H.

Alla le ye bensema tigi ye. Ani Alla ka nema ni kisi ka ke an ya Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogow, ani A ya schabaw, ani o labato bagaw minugu k'o labato ni pumanya ye.

mogo ya kafiriya ani fili jefoli min b'a jate ko a dagani be do ye ka bo Muhamadu -nema ni kisi b'A ma- ya sariya la.

Abdul Aziz bin Abdullah bin Baaz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cikan tan ni filanan:

**Mɔɔ min b'a ɔ ko a daganin ne mɔɔ ye
ka bɔ Muhamadu ya sariya la nema ni kisi
b'A ma, o tigi ya kafiriya ni a ya fili ɲɛɓli**

Tano b'Alla ye danfenw bee lajɛni tigi, ani Alla ye nema ni kisi ke Nabipumaw ni cidenw laban anka Nabipuma Muhamadu kan, ani A ya so mogow ni A ya schabaw bee.

O kɔfɛ: N ka sebeli do ye min bola kibaruseben Asariki Al-Awusati kɔɔ, a nimɔɔ (5824) ani tariku 5/6/1415 H la, mɔɔ do le k'a sebe min k'a yere togo wele ko: Abdul Fatahi Al-Hayiki, togo kɔɔ: (Famuyali filinin).

A kɔɔ ko ye kuma lasurunya la, ko: k'i ban fen ma min lonniya ye wajibi ye Silamaya dina kɔɔ, ka keɲɛ ni dalilu ye ani mogow bee ya sonni ye; o min ye Muhamadu ka cikan laseli ye mogow bee ma, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ani a ya foli ko: mɔɔ o mɔɔ ma tugu Muhamadu kɔ, Alla ya nema ni kisi b'A ma, ani k'A kan labato, n'ga a tola yahudiya walima nasara ye, ko o tigi be dina lakika le kan. O kɔfɛ, a k'a jah geleya danfenw bee Matigi ma, -saniya be A ye- A ya kolon na kafiriw ni kewale juguw kebagaw jangatali ko la, ani k'o ke fen gwansan ye.

Wa ka sariya kumaw kɔɔ yelem, k'o bila yɔɔw

la minugu te o bila yɔrɔw ye, ani k'o kɔrɔ fɔ inafɔ a yere sago b'a fe cogo min na, a k'i kɔ don sariya daliluw ni kuma gweninw ma, minugu b'a yira ko Muhamadu, Alla ya nɛma ni kisi be A ma, ya cikan ye mɔgɔ bɛɛ le ta ye, ani ko mɔgɔ o mɔgɔ k'a kibaruya men ni a ma tugu A kɔ, o tigi kafiriya la, ani ko Alla te son dina gere la ni Silamaya te, ani dalilu gwenin gerew a k'i kɔ don minugu ma; walasa mɔgɔ minugu ma kalan o ye fili a ya kumaw kɔson, A ka ni min ke, o ye kafiriya gwenin le ye, ani boli silamaya la, ani ka Alla -saniya ni kɔrɔta b'A ye- ani A ya Kira-nema ni kisi b'A ma- n'galontigeya, inafɔ lɔnnikelaw ni limaniyatigiw minugu ka sebeli kalan b'o lɔn cogo min na.

Wa a wajibiyala jemɔgɔ kan: k'a bila kitiyɔrɔ la; ka tubi pini a fe, ani ka kiti tige a kan ka kepe ni sariya saniyanin ye.

Alla kɔrɔtani k'a yira ko ciden Muhamadu ya cikan - Alla ya nɛma ni kisi b'A ma - ye mɔgɔw bɛɛ ta ye, ani ko ka tugu A kɔ o ye wajibi le ye adamadenw ni jinɛw bɛɛ kan, o ma dogo silama si la min be ni lɔnniya fitini dɔrɔn ye.

Alla kɔrɔtani ko:

﴿قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّى رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِى لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِىْ وَيُمِيتُ فَتَاْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ الَّذِى اُمِرَ الَّذِى يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهِۦ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٥٨﴾

{A fɔ ko: Yaa alugu adamadenw, cɛn na, Ne ye

Alla ya ciden ye a bæ ma, sankolow ni dugukolo masaya be min bolo; tigi gere tey fɔɔ Ale, Ale le be ɲenemanya di, ka saya fana ke, ola, a ye la Alla la n'A ya ciden, Nabɪɲuma min te seɓe den kalan, min lala Alla la n'A ya kumaw, ka tugu A kɔ, janko a ye sira sɔɔɔ}. [Suratu Al Aaraf: 158]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿...وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ هَٰذَا الْقُرْآنُ لِأَنْذِرْكُمْ بِهِ ۖ وَمَنْ بَلَغَ...﴾

{...wa Kurana nin jigila Ne kan, walasa Ne ye a bagabaga nin a ye, ani a be se mɔɔɔ min ma...} [Suratu Al-An'am: 19]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ

رَحِيمٌ ﴿٣١﴾

{A fɔ ko: Ni a be Alla kanu, a ye tugu n kɔ, Alla b'a kanu ani k'a ya jurumuw yafa a ye, Alla ye Yafabagaba ye, Hinebagaba ye 31} [Suratu Aali Imran: 31]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ ۖ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾

{Ni mɔɔɔ min ka dina gere ta min te silamaya dina ye, o te mine a ma, wa lahara fana, a bena ke bɔnebagaw cɛma 85} [Suratu Aali Imran: 85]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا...﴾

{An m'I ci, fɔɔ ka ke kibarun duman fɔɔɔɔɔ ye adamadenw bæ ma, ani bagabagali keɓaga...} [Suratu Saba: 28]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

{An m'I ci fɔ ka kɛ hine ye dunya bɛɛ ye} [Suratu Al anbiya: 107]. Ani A kɔɔtani ko :

﴿...وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾

{...A fɔ mɔgɔw ye kitabu dila minugu ma ani minugu te sɛbɛ den kalan ko: «A silamaya la wa?». Ni o silamaya la, ola; o ka sira sɔɔɔ, n'o k'o ko don, cila lase dama le be Ile kan; Alla le ye jɔnw yebaga ye}. [Suratu Aali Imraan: 20]. ani Alla ko saniya be A ye:

﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾

{Masa ya hɛɛ ka ca min ka Kurana jigi A ya jɔn kan mun kɔson A ye kɛ bagabagali kɛ бага ye dunya bɛɛ lajɛni ye 1} [Suratu Al Furkaan:1].

Wa Bukhari ni Muslim k'a lakali, ka bɔ Jabir fɛ Alla ka diɛ a ma, ko Alla kira nɛma ni kisi be A ma, ko:

«أُعْطِيتُ خَمْسًا لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي: نُصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَطَهُورًا، فَأَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي أَدْرَكْتُهُ الصَّلَاةَ، فَلْيُصَلِّ، وَأُحِلَّتْ لِي الْمَعَائِمُ، وَلَمْ تَحُلْ لِحَدِّ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً، وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً».

«Fɛn loru dila Ne ma, minugu ma di mɔgɔ si ma N'ɲɛ: Ne demena ni siranya ye kalo kelen tagama

ᵐᵒᵒᵒᵒ la, ani dugukolo kela Ne ye seliyᵒᵒᵒ ani sanyali fēn ye, ola, ᵐᵒᵒᵒ o ᵐᵒᵒᵒ Ne ka mantōn na, ni seli wagati sela a ma, a ye seli kē, ani kēlenafolow dagala Ne ye, a tun ma daga ᵐᵒᵒᵒ si ye N'ᵐē, ani soronalidon dila Ne ma, ani ciden tun be ci a ya ᵐᵒᵒᵒw ma kerekereᵐᵒᵒᵒyala, wa Ne cila ᵐᵒᵒᵒw bēē lajēni ma».

Nin ye ᵐēfoli gweni ye ko an ka Ciden Muhamadu - Alla ka nēma ni kisi b'A ma - ka ci be adamadenw bēē lajēn, ani ko a be sariya kᵒᵒᵒw bēē ᵐᵒᵒᵒ kabᵒᵒ, ani ko ᵐᵒᵒᵒ o ᵐᵒᵒᵒ ma tugu Muhamadu- Alla ka nēma ni kisi b'A ma- kᵒ, k'a ya kuma kan labato, o tigi ye kafiri ye, Alla sᵒᵒᵒ baga, min ka kan ni Alla ya jangata ye, Alla kᵒᵒᵒtani ko:

﴿...وَمَن يَكْفُرْ بِهِ مِّنَ الْأَحْزَابِ فَالْأَثَرُ مَوْعِدُهُ...﴾

{...Ni ᵐᵒᵒᵒ min kafiriyala A ma jamakuluw la, o tigi layuru yᵒᵒᵒ ye tasuma ye...} [Suratu Hud: 17].
Ani A kᵒᵒᵒtani ko :

﴿...فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

{...ᵐᵒᵒᵒ minugu be A ya cikan sᵒᵒᵒ, olugu ye siran ko fitina bena o sᵒᵒᵒ, walima jangata bena o sᵒᵒᵒ min be ᵐᵒᵒᵒ dimi} [Suratu An-Nur: 63]. Ani A kᵒᵒᵒtani ko :

﴿وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ

{Wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka Alla ani Alla kira kan sɔsɔ ani ka dantɛmɛ kɛ Alla ka danw la, Alla bena a tigi don tasuma kɔɔɔ a ye dumebaga ye a kɔɔɔ, ani dɔɔɔyama jangata b'a ye 14} [Suratu An Nisaa: 14], Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿...وَمَنْ يَتَّبِدْ أَلْكُفْرَ بِالْإِيمَنِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾

{... Ni mɔɔɔ min ka limaniya falen kafiriya la, o tigi filila sira tilennin ma} [Suratu Al Bakara: 108], W ayaw ka ca min be nin kɔɔɔ sabati.

Wa Alla kɔɔɔtani k'A ya ciden, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, labato fara Ale yere bato kan, wa A k'a nɛfo ko ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka dusukuna-siri kɛ dina gere la ni Silamaya tɛ, o tigi bena bɔnɛ sɔɔɔ, foy te minɛ a fɛ, a kɛla farida le ye walima sunna, Alla kɔɔɔtani ko:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ (٨٥)

{Ni mɔɔɔ min ka dina gere ta min te Silamaya dina ye, o te minɛ a ma, wa lahara fana, a bena ke bɔnɛbagaw cɛma} [Suratu Aali Imran: 85]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ...﴾

{Ni mɔɔɔ min ka ciden kan labato cen na a tigi ka Alla le kan bato} [Suratu An Nisaa: 80]. Ani A kɔɔɔtani ko :

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا

حَمَلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا...﴾

{A fɔ ko: a ye Alla bato ani a ye Kira kan labato, ni a k'a kɔ don, min jinina a fɛ cikan lase la ole be A kan, ani min jinina alugu fɛ kan labato la ole be alugu kan, wa ni a k'a kan labato a be kandaya sɔɔ} [Suratu An-Nur: 54]. Ani A kɔɔtani ko :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾﴾

{Siga t'ala, minugu kafiriyala Kitabutigiw la ani filankafow olugu be Jahanama tasuma kɔɔ, o ye dumɛbagaw ye a kɔɔ, olugu le ye danfenw bɛɛ la juguman ye} [Suratu Al Bayyina: 6].

Wa Muslim k'a lakali a ya Sɔhihu kɔɔ ko Alla kira, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, A ko:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ؛ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ؛ إِلَّا كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ».

«N'be n'kali masa la Ne nii be min bolo(Alla), ni mɔɔ o mɔɔ ka Ne ya ko mɛn manton nin na, a kɛla Yahudiya ye wala Nasara, ka sa k'a sɔɔ a ma limaniya fɛn ma Ne cila ni min ye, o tigi bena ke tasuma mɔɔw la».

Alla ka ciden - Alla ka nɛma ni kisi b'A ma - k'a bange A ya kɛwale n'A ya kuma la ko mɔɔ min ma don Silamaya dina la, olugu ya dina ye fu le ye, A ka Yahudiyaw ni Nasaraw kɛɛ, inafɔ a ka kafiri tɔw kɛɛ cogo min na, ani A ka jiziya (nii sɔngɔn) mine

minugu sonna k'a di a ma olugu la; walasa o kana dina lase bali ka se o tɔw ma, ani walasa min b'a fe o cema ka don Silamaya la a ye don, ni a ma ke siranya ye a ya mɔgɔw ɲe ko o b'a bali, walima k'a faga.

Bukhari ni Muslim ka lakali, ka bɔ Abu Hurayrata la Alla ma diɲena a ma ko: Wagati min an be misiri kɔnɔ, Alla kira, Alla ka nɛma ni kisi be A ma, bɔla, A ko:

«انْطَلِقُوا إِلَى يَهُودَ، فَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى جِئْنَا بَيْتَ الْمَدْرَاسِ، فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ، فَنَادَاهُمْ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ يَهُودَ، أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا، فَقَالُوا: قَدْ بَلَغْتَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ أُرِيدُ، أَسْلِمُوا تَسْلَمُوا، فَقَالُوا: قَدْ بَلَغْتَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ذَلِكَ أُرِيدُ، ثُمَّ قَالَهَا الثَّالِثَةَ...».

« A ye taga yahudiyaw ma, an bɔla n'A ye fɔɔ an nana se kalanso ma, Nabipuma nɛma ni kisi b'A ma, bɔla ka o wele, A ko: Yaa yahudiya jenkulu! a ye silamaya a be kisi. O ko: I k'a lase, Kasimu face. Alla kira nɛma ni kisi be A ma k'o ma: Nb'o le fe, a ye silamaya a be kisi. O ko: I k'a lase, yaa Kasimu face! Alla kira nɛma ni kisi be A ma k'o ma: Nb'o le fe, o kɔfe, A k'o fɔ a sabanan... ». Fo ka se Hadisa laban na.

Wa lapinini: ko A -Alla ka nɛma ni kisi be A ma-tagala Yahudiyaw ya dina mɔgɔw ma o ya kalanso kɔnɔ, k'o wele kana Silamaya ma, k'a fɔ o ye ko: «A ye silamaya, a be kisi», A segila a kan o ye.

O cogo kelen na fana: A k'a ya kitabu ci Hirkal ma,

k'a wele kana Silamaya ma, ani k'a fɔ a ye ko ni a banan, ko mɔɔ minugu banan Silamaya la ale ya ban kɔson, o beε jurumu be a kan. Bukhari ni Muslimu k'a fɔ o ya Sohuhu kɔnɔ, ko Hirkal ka wele ke kira ya kitabu la, Alla ka nɛma ni kisi b'A ma, a k'a kalan, ka sɔɔ a b'a kɔnɔ ko:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ إِلَى هِرْقَلٍ عَظِيمِ الرُّومِ، سَلَامٌ عَلَى
مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى، أَمَّا بَعْدُ: فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدَعَايَةِ الْإِسْلَامِ، أَسْلِمْتَ تَسْلَمَ، وَأَسْلِمْتُ يُؤْتِكَ
اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ، فَإِنْ تَوَلَّيْتَ، فَإِنَّ عَلَيْكَ إِثْمَ الْأَرِيسِيِّينَ وَ

«Alla tɔɔ barakama la, min ye hine lawasani tigi ye, min ye hine kerekereɛni tigi ye, ka bɔ Muhamadu, Alla ka ciden fe, ka taga Hirkal, Rɔmukaw ya mɔɔba ma, kisi ka ke mɔɔ kan min tugula kandaya la, o kɔfe: cɛn na, Ne be i wele ni Silamaya welekan ye, Silamaya i be kisi, Silamaya, Alla be i ya sara di i ma shyen fila, n'ga n'i k'i kɔ don, cɛn na, senekelaw ya jurumu be i kan ani

﴿يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾

{Yaa kitabu dongow, a ye na kuma dɔ ma kuma min dama ka kan an ni ɲɔgon cɛ - ko an tena fen bato fɔɔ Alla, an tena foy fara A kan, an tena ɲɔgon mine ka ke tigiw ye Alla kɔ. n'o k'o kɔ don, a y'a fɔ ko: A ye sereya ke ko an nugu ye silamaw ye 64} [Suratu

Aali-Imran: 64]».

O kɔfɛ, tuma min o k'o kɔ don ani ka ban ka don Silamaya la; Alla kira -Alla ya nɛma ni kisi be A ma-ani A ya sɔhabaw -Alla ka diɲɛ o ma- k'o kɛɛ, ani ka Jizya (nii songon) wajibiya o kan.

Ani ka o ya fili sɛmentiya ani ko o be dina kuntan kan a jɔsinin kɔ ni Muhamadu -Alla ka kisi ni nɛma b'A kan- ya dina ye; Alla ka silama yamaruya ko a ye Alla dali lon bɛɛ, ani seli bɛɛ la, ani raka o raka kɔɔ, ko a ya kanda k'a bila sira tilennin lakika minɛnin kan, o min ye: Silamaya ye, Ani k'a yɔɔɔ majanya mɔɔɔw ya sira la Alla dimina minugu kɔɔ, olugu ye: Yawdiyaw ani o jɔgonnaw ye, minugu b'a lon ko o be fili kan ani o be to o kan, K'a tanga filibagaw ya sira ma, minugu be bato kɛ ni lonniya tɛ, k'a miiri k'o be kandaya sira kan, k'a sɔɔɔ o be fili sira kan, olugu ye: Nasaraw ye, ani mɔɔɔ o mɔɔɔ minugu bɔnin be o fɛ manto gerɛw la minugu be bato kɛ fili ni lonnibaliya kan, O bɛɛ ye: walasa silama y'a lon ni lonniya dengenɛya ye ko dina bɛɛ min tɛ Silamaya ye, o ye fu le ye, ani ko mɔɔɔ bɛɛ min be Alla bato ni dina gerɛ ye ni Silamaya tɛ, o tigi fili nin ne, wa ni mɔɔɔ min ma nin dusukuna-siri ta o tigi tɛ silamaw dɔ ye. Wa daliluw ka ca nin bonda nin na ka bɔ Kitabu ni Sunna kɔɔ.

O kama, wajibi le kumakan nin sebebaga kan- Abdul Fatahu -: a ye teliya ka tubi tubili yerɛyerɛ la, ani a ye kumakan gerɛ seɓɛ k'a ya tubi yira o kɔɔ,

wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ segila ka taga Alla ma tubili yereyere la; Alla be a ya tubi mine; ka keɛɛ ni Alla kɔɔɔtani ya kuma ye:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

{... A beɛ ye tubi ka taga Alla ma, a limaniyabagaw, walasa a be kisi} [Suratu An Nur: 31], Ani Alla ya kuma, saniya be masa min ye:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٣٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٣٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٤٠﴾﴾

{Ani minugu te fen gere wele ka fara Alla kan, ani o te nii faga Alla ka min haramuya, fɔɔ ni jo ye, ani o te jeneya ke, wa ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka o ke, o tigi bena jangata sɔɔɔ 68

Jangata bena jidi jidi a ye kiyama lon, ani a bena dume a kɔɔɔ a maloya ni 69

Fɔɔ mɔɔɔ min segila ka taga Alla ma, ka limaniya, ka bara puman ke, o lugu le Alla bena o ya kojuguw yeɛma ka ke pumanw ye. Alla ye yafabagaba ye, hinebagaba le 70} [Suratu Al Furkaan: 68-70]. Ani Nabijuma ya kuma kɔɔson, Alla ka nema ni kisi b'A kan :

«الإِسْلَامُ يَهْدِي مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تَهْدِي مَا كَانَ قَبْلَهَا».

«Silamaya be fen ben min kela ka kɔn a ɲɛ, tubi

be fɛn ben min kɛla ka kɔn a jɛ». ani Nabijuma ya kuma nema ni kisi b'A ma:

«الْمَأْتِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ».

«Mɔɔ min tubila ka bɔ jurumu la, a be inafɔ mɔɔ min jurumu t'ala».

Wa aya ni hadisa cama be ni kɔrɔ sabati.

Ne be Alla le dali, saniya be A ye ani A kɔrtanin ne, A ye cɛn yira an na ko cɛn ne, ani k'an bensenma ka tugu a kɔ, ani ka juguma yira an na ko juguma le, ani k'an bensenma k'an yɛrɛ mabɔ ala, ani A ye fonisereya an ni sɛbɛlikɛla Abdul Fattah ani silamaw bɛɛ ma ni tubi saniyanin ye, ani A y'an bɛɛ tanga lajarabiliw ma minugu be mɔɔ lafili, ani nii sago ni sitana kɔtuguli ma. Ale le y'o Latangabaga ye ani A be se k'o kɛ.

Alla ye nema ni kisi kɛ an ka Nabijuma Muhamadu kan, ani A ya somɔɔw ni A ya schabaw, ani minugu tugula o kɔ ni numanya ye fo kiti lon.

Cikan folo.....	2
Dusukuna-siri tilennin ani ko min be a soɔɔ.....	2
Laslu folo: ka limaniya Alla korɔtani ma.....	5
Laslu filanan: ka limaniya melekew ma,.....	19
Laslu sabanan: Ka limaniya gafew (kitabuw) ma, o be tali ke fana ko fila la:	20
Laslu naninan: Limaniya cidenw ma	22
Laslu lorunan: Ka limaniya lon laban ma	23
Laslu wɔɔɔɔnan: ka limaniya latige ma.....	24
Dusukuna-siriw minugu be fon Dusukuna-siri puman ko	30
Cikan filanan: ka deme pini Nabipuma fe, Alla ka nema ni kisi b'A ma, o kiti.	38
Cikan sabanan.....	54
Ka deme pini jinew ani Sitanaw fe geleya kow la, ani ka dakan ta o ye, o kiti	54
Cikan naninan:.....	74
Ka bato ke ni bid'aa wurudi ni filankafoya wurudiliw ye	74
Cikan lorunan:	98
Mawulidi la jenemaya ani mawulidi toɔ kiti.....	98
Cikan wɔɔɔɔnan:	109
Sulatagama ni Sanayelen su pagapagali kiti	109
Cikan wolonfilanan:	116
Sunkalomakɔɔo kalo tilance su lapjenemaya kiti	116
Cikan seginan:	129
Lasɔmini nafaman sarankana min damela o n'galon ya kan	129

Lɔnnikela Ahmad, min ye Kira ya yɔrɔ kɔrɔtani ladobaga ye	129
Cikan kɔnɔndɔnan: kɔrɔti ani filɛli kiti ani minw be tali ke ola.....	144
Cikan tannan: Bagabagali ka bɔ misiriw lɔli la kaburuw kan	161
Cikan tan ni kelennan: Suw donni misiriw kɔnɔ	167
Cikan tan ni filanan: Mɔɔɔ min b'a fɔ ko a daganin ne mɔɔɔ ye ka bɔ Muhamadu ya sariya la nɛma ni kisi b'A ma, o tigi ya kafiriya ni a ya fili jɛfɔli.	170

ɔyɔʔɔʔyɔ,• - 17/08/2026

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque
and the Prophet's Mosque in languages

